

PARTICIPATORY
GOVERNANCE AWARD 2022

รางวัล การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี 2565

คำนำ

ด้วยสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้การใช้ชีวิตของคนในสังคมหรือผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป ประเทศไทยจำเป็นต้องหาแนวทาง ความร่วมมือในการบริหารภาครัฐ อันจะนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างขีดความสามารถ และการให้บริการสาธารณะที่มุ่งเน้นวิธีการขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและความต้องการของประชาชน ด้วยเหตุนี้ การมีรูปแบบบริการสาธารณะที่ปรับให้เหมาะสมกับประชาชนในยุคเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อน ผลักดันให้รัฐบาลแสวงหาวิธีการกำกับดูแลแนวใหม่ รวมถึงแนวทางการปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การตัดสินใจของภาครัฐมีความถูกต้อง สะท้อนเสียงความพึงพอใจของประชาชน ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานต้องอาศัยความร่วมมือพลังความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จึงมีส่วนสำคัญในการบริหารราชการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เท่าเทียม และทั่วถึง

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มีส่วนริเริ่มผลักดัน เพื่อเปิดระบบราชการให้ประชาชนและภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการและทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การเสริมอำนาจและศักยภาพของประชาชนให้เข้มแข็ง สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน หรือผลักดันการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่สำนักงาน ก.พ.ร. มอบให้แก่หน่วยงานเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการพัฒนาศักยภาพขององค์กร และยกระดับการให้บริการด้วยการมีส่วนร่วมให้มีความก้าวหน้า ทันสมัย มีการบริหารจัดการ การให้บริการที่เป็นเลิศยิ่งขึ้น และทำงานร่วมกับภาคประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง **“ก้าวไปด้วยกันสร้างสังคมที่เป็นสุข”** สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2565 สามารถเรียนรู้และขยายผลการดำเนินงานได้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ความเป็นมา

ตราสัญลักษณ์และความหมายรางวัล รางวัลเลิศรัฐยอดเยี่ยม	1
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	4
- กรมสุขภาพจิต	
สรุปผลการพิจารณารางวัล ประจำปี 2565	5

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงาน ระดับดีเด่น

รางวัลเลิศรัฐ สาขาล้างร่วมใจ ต้านภัยโควิด	13
- กรมการแพทย์	15
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	21
- หอการค้าไทย	27
ประเภทเปิดใจใสซื่อประชาชน (Open Governance)	
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	37
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	45
- กรมสรรพสามิต	51
- กรมสรรพากร	59
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ	65
ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change)	
- กรมทรัพยากรน้ำ	73
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	79
- จังหวัดนครศรีธรรมราช	85
- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	93

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change)

และผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ (Engaged Citizen)

- กรมชลประทาน	103
- กรมพัฒนาที่ดิน	109
- กรมสุขภาพจิต	115
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	121
- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	129

ประเภทผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ (Engaged Citizen)

- พระครูกิตติธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสีโควนาราม	139
---	-----

ประเภทเลื่องลือขยายผล (Participation Expanded)

- กรมสุขภาพจิต	149
- กรมประมง	157
- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	161
- กรมป่าไม้	167
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	173
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ	177

ส่วนที่ 3 ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ	184
---	-----

ตราสัญลักษณ์รางวัลเลิศรัฐ

ตราสัญลักษณ์และความหมายรางวัล

รางวัลเลิศรัฐ (Public Sector Excellence Award : PSEA)

รางวัลเลิศรัฐ เป็นรางวัลแห่งเกียรติยศที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มอบให้หน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชู หน่วยงานที่ได้มุ่งมั่น ปฏิบัติราชการจนประสบความสำเร็จมีความเป็นเลิศแห่งหน่วยงานภาครัฐทั้งปวง เพชรล้อมรอบด้วยช่อชัยพฤกษ์ ตั้งอยู่บนแท่งหมายเลขหนึ่ง หมายถึง หน่วยงานที่ได้รับรางวัลนี้เปรียบเสมือนเพชรน้ำเอกแห่งระบบราชการ (ช่อชัยพฤกษ์) ที่ผ่านการเจียรไนอย่างงดงามด้วยความมุ่งมั่นสร้างสรรค์ผลงานจนเป็นที่ประจักษ์ เป็นเพชรน้ำหนึ่งเป็นความภาคภูมิใจสูงสุดของราชการไทย

ความหมายของรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance Award)

เป็นรางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างแรงจูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจ ในการเชิดชูผลการปฏิบัติราชการจาการเปิดระบบราชการให้ประชาชนและภาคส่วนอื่น ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการและทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การให้ข้อมูล ข่าวสาร (Inform) การรับฟังความคิดเห็น (consult) การเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) ไปจนถึงการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ซึ่งจะนำไปสู่การเสริม อำนาจและศักยภาพประชาชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างความภาคภูมิใจของผู้ที่เข้ามา มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหรือผลักดันการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

สัญลักษณ์

เพชรเหลี่ยมเกสร ส่องประกายสีทอง ประกอบไปด้วยความร่วมมือ ของทุกภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐด้วยหัวใจ

ความหมาย

เพชรเหลี่ยมเกสร สื่อให้เห็นถึง หน่วยงานที่ได้รับรางวัลนี้ คือ ต้นแบบแห่งการทำงาน แบบมีส่วนร่วมเชื่อมโยงบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และ ภาคประชาชน ดังเครือข่ายเดียวกัน

มือ สื่อให้เห็นถึง ความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม

หัวใจ สื่อให้เห็นถึง การเปิดใจ เปิดระบบราชการ ที่ให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้มีมติเห็นชอบการมอบรางวัล เลิศรัฐ ประจำปี 2565 แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ **รางวัลเลิศรัฐยอดเยี่ยม** มอบให้แก่หน่วยงานที่มีความมุ่งมั่น และตั้งใจในการพัฒนาองค์การ ทั้ง 3 มิติ คือ การพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการอย่างมีระบบ การสร้างความ ยั่งยืนโดยอาศัยกระบวนการการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ และ ต่อยอดไปสู่การพัฒนากระบวนการการบริการ เพื่อให้สามารถตอบสนอง ต่อปัญหา ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมไปถึง สร้างให้เกิดความยั่งยืน อันก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

โดยในปี 2565 มีหน่วยงานของรัฐที่ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ได้รับรางวัลระดับดีเด่นใน 3 ประเภทรางวัล ในปีเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย รางวัลบริการภาครัฐ รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และรางวัล การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Best of the Best) มอบให้แก่หน่วยงานที่มีความโดดเด่น สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่ให้ความ สำคัญกับทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาชน

รางวัลเลิศรัฐยอดเยี่ยม ประจำปี 2565

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
กรมสุขภาพจิต

**สรุปผลการตรวจประเมิน
รางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2565**
สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

1

รางวัลพิเศษ สานพลังร่วมใจ ต้านภัยโควิด

สำหรับหน่วยงานที่มีผลงานโดดเด่น ในการขับเคลื่อนเพื่อรับมือกับ
สภาวะวิกฤติโควิด-19 จำนวน 3 รางวัล

ลำดับ

หน่วยงาน

ผลงาน

1	กรมการแพทย์	The powerful collaborationพลังความร่วมมือที่ยิ่งใหญ่ ร่วมฝ่าภัยวิกฤติโควิด-19
2	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	อสม. กลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
หน่วยความร่วมมือบริการวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19กรุงเทพมหานคร (ไทยร่วมใจ กรุงเทพฯปลอดภัย)เสนอชื่อโดย กรุงเทพมหานคร
สำนักอนามัย
3	หอการค้าไทย	

2

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น” จำนวน 26 ผลงาน

ลำดับ

หน่วยงาน/บุคคล/กลุ่มบุคคล

ผลงาน

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน จำนวน 5 รางวัล

1	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	DMSc Open Governance
2	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	การเปิดระบบราชการ สบส. 4.0
3	กรมสรรพสามิต	Excise เป็นมิตร ใกล้ชิดประชาชน
4	กรมสรรพากร	บริการตรงใจจากการเปิดใจใกล้ชิดประชาชน
5	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน
ในการป้องกันการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษ

ลำดับ

หน่วยงาน/บุคคล/กลุ่มบุคคล

ผลงาน

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม จำนวน 9 รางวัล

1	กรมชลประทาน	เช่าตาเรือลง สาบปลักคนรุ่นใหม่
ใช้น้ำน้อย...แต่ (ได้ประโยชน์) มาก
2	กรมทรัพยากรน้ำ	โครงการพัฒนาอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบ
เครือข่ายน้ำหนองหวายแบบมีส่วนร่วม
3	กรมพัฒนาที่ดิน	กลุ่มหลายโมเดล : การพัฒนาสระน้ำในไร่นา
แบบบูรณาการ พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร
อย่างยั่งยืน
4	กรมสุขภาพจิต	นาเต็มร่วมใจ ดูแลผู้สูงวัยอย่างภาคภูมิ
5	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม	สวมหมวกให้ภูเขา ใส่รองเท้าให้ตีนดอย :
เกษตรบนฐานธรรม
6	สำนักงานปลัดกระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์	โมเดลท่าเสา...เราคนกาญจน์ไม่ทิ้งกัน
7	จังหวัดนครศรีธรรมราช	การบริหารจัดการน้ำท่วมเมืองทุ่งสง
แบบบูรณาการลุ่มน้ำตรัง...เรียนรู้วิถีปฏิบัติ
อย่างยั่งยืน
8	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
(องค์การมหาชน)	ร่วมมือสร้างรายได้ ร่วมแรงใจให้ท้องอิ่ม
สร้างรอยยิ้มชาวห้วยโกน
9	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
(องค์การมหาชน)	ระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
สู่ต้นแบบการจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก

ประเภทผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ จำนวน 6 รางวัล

1	นายแพ่ง ใจปิง	ร่วมมือสร้างรายได้ ร่วมแรงใจให้ท้องอ้อม
สร้างรอยยิ้มชาวห้วยโกน
เสนอชื่อโดย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
(องค์การมหาชน)
2	นายวิทยา กิตติศรีวรรณ	กุสุมาลย์โมเดล : การพัฒนาสระน้ำในไร่นา
แบบบูรณาการ พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร
อย่างยั่งยืน
เสนอชื่อโดย กรมพัฒนาที่ดิน
3	พระครูกิตติธีรภรณ์
เจ้าอาวาสวัดสีโควนาราม	พระครูกิตติธีรภรณ์กับการพัฒนา
ศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์ ตำบลก้งแวน
อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
เพื่อผู้ป่วยติดเตียง ติดบ้าน ผู้สูงอายุ
เสนอชื่อโดย สำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข (โรงพยาบาลปราสาท) และ
จังหวัดสุรินทร์
4	พระครูสุจิตฺต นันทกิจ
เจ้าอาวาสวัดโป่งคำ	สวมหมวกให้ภูเขา ใส่รองเท้าให้ตีนดอย :
เกษตรบนฐานธรรม
เสนอชื่อโดย สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม
5	กลุ่มบริหารการใช้ระบบท่อส่งน้ำ
บ้านท่าเรือ จังหวัดจันทบุรี	ท่าเรืองาม สานพลังคนรุ่นใหม่
ใช้น้ำน้อย...แต่ (ได้ประโยชน์) มาก
เสนอชื่อโดย กรมชลประทาน
6	ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านนา
อำเภอบ้านนาเดิม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	มาเดิมร่วมใจ ดูแลผู้สูงวัยอย่างภาคภูมิใจ
เสนอชื่อโดย กรมสุขภาพจิต

ประเภทเลื่องลือขยายผล จำนวน 6 รางวัล

1	กรมสุขภาพจิต	ภาคีหุ้นส่วนร่วมใจ แก้ไขปัญหาสุขภาพจิต พัฒนาคุณภาพชีวิตครบวงจร
2	กรมประมง	“ห้วยถ้ำมด - หน่องพัง” แหล่งน้ำฝั่งโขง เชื่อมโยงเครือข่าย ขยายผลธนาคารสัตว์น้ำฯ
3	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	เลื่องลือขยายงาน บ้านปางแดงใน ต้นแบบ ต่อยอด Towards SDGs
4	กรมป่าไม้	โครงการ Our Khung BangKachao : พัฒนาพื้นที่คิงบางกะเจ้าสู่ความยั่งยืน
5	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	นิคมอุตสาหกรรม GOOD LABOUR PRACTICES : GLP โดยผ่านกลไกการบริหารแบบมีส่วนร่วม
6	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน ในการป้องกันและลดอาชญากรรมคดีพิเศษ ขยายผล DSI Station

3

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม “ระดับดี”
จำนวน 31 รางวัล

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน จำนวน 4 รางวัล

1	กรมการขนส่งทางบก	กรมการขนส่งทางบก ห่วงใยเปิดใจใกล้ชิดประชาชน
2	กรมศุลกากร	การสร้างภาคีความร่วมมือเพื่อสกัดกั้นการลักลอบ ลำเลียงยาเสพติดทางไปรษณีย์ และ Express Consignment
3	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ระบบกลางทางกฎหมาย
4	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	กองทุนสิ่งแวดล้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วม กลุ่มชาติพันธุ์ร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม จำนวน 26 รางวัล

1	กรมการพัฒนาชุมชน	ส่งเสริมช่องทางการตลาด OTOP 100 ร้าน OTOP ไทยยิ้ม
2	กรมควบคุมมลพิษ	ศูนย์ปฏิบัติการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม : รูปแบบการแก้ไขปัญหามลพิษเชิงรุกอย่างบูรณาการ
3	กรมควบคุมโรค	"สถานพลังชุมชน สร้างพื้นที่สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย ห่างไกลโรคพิษสุนัขบ้า"
4	กรมชลประทาน	การแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำด้วย "ชลประทานเพื่อท้องถิ่น" อ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย
5	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	โครงการป่าในเมือง "ป่าชายเลนพระเจดีย์กลางน้ำ อัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง"
6	กรมทรัพยากรน้ำ	กลุ่มผู้ใช้น้ำฝายโพนเลา พันเพ็ญขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำฝายโพนเลา จังหวัดเลย
7	กรมพัฒนาที่ดิน	รัฐราษฎร์ร่วมบูรณา หันคานำลาดต้นทุบ เพิ่มพูนผลผลิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
8	กรมพัฒนาที่ดิน	เกษตรอินทรีย์ PGS "ไฟตอง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาหารปลอดภัย เมืองนครปฐม"
9	กรมพัฒนาที่ดิน	บ้านถิ่น ปรุงดิน สร้างน้ำ ปลูกแก้วมังกร สร้างรายได้ อย่างยั่งยืน
10	กรมพัฒนาที่ดิน	อนุรักษ์ดินดี ระบบน้ำเด่น พัฒนาที่ดินแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน สู่ชุมชนบ้านโป่งคำ จังหวัดน่าน
11	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	โคราชโมเดล เราไม่ทิ้งกัน
12	กรมส่งเสริมการเกษตร	การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ชุมชนตำบลหนองเหียง อำเภอพนมสนธิคม จังหวัดชลบุรี

ลำดับ	หน่วยงาน	ผลงาน
13	กรมส่งเสริมการเกษตร	โครงการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่ติดอกบ้านตาติด ตำบลโนนผึ้ง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
14	กรมส่งเสริมการเกษตร	การควบคุมหนอนหัวดำมะพร้าวแบบมีส่วนร่วม ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
15	กรมส่งเสริมการเกษตร	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนต้นแบบการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่ยั่งยืน ตำบลแม่ตึ่น อำเภอสี จังหวัดลำพูน
16	กรมส่งเสริมสหกรณ์	ความร่วมมือมือไทย - ญี่ปุ่น พลิกโฉมกาแฟพรีเมียม ดอยสะเก็ด
17	กรมสุขภาพจิต	โรงเรียนตะวันทองแสงเบิ่งแยงใจ ช้ามผ่านวิกฤติที่ยิ่งใหญ่ ด้วยใจสามัคคี
18	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	8 เซียนสุขภาพ พิชิตโรคภัยด้วยใจจิตอาสา ชุมชนบ้านศรีดอนชัย
19	จังหวัดตาก	พื้นที่บูรณาการต้นแบบระบบส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ แปลงใหญ่อะโวคาโด อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
20	จังหวัดนครนายก	เพาะพันธุ์ปลาปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ (ชุมชนประมงท้องถิ่นกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง เชื้อนขุนด่าน)
21	จังหวัดร้อยเอ็ด	หนองต่าย ร่วมใจลดรายจ่าย สร้างรายได้ จากธนาคารสัตว์น้ำชุมชน
22	จังหวัดสกลนคร	การยกระดับอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อ จังหวัดสกลนครสู่ความยั่งยืน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
23	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	จากต้นสู่แก้ว กาแฟดอยแม่สลองกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ลำดับ	หน่วยงาน	ผลงาน
24	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	พัฒนาอาชีพแก๊จน ลดเขาหัวโล้นเมืองน่าน
25	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรสวนปาล์ม เพิ่มผลผลิตตามมาตรฐานและสร้างรายได้ให้ยั่งยืน
26	สถาบันพระปกเกล้า	การสร้างเครือข่ายสันติภาพในชายแดนใต้

ลำดับ	หน่วยงาน	ผลงาน
ประเภทเลื่องลือขยายผล จำนวน 1 รางวัล		
1	สถาบันพระปกเกล้า	โครงการปฏิบัติการเสริมสร้างพลังพลเมือง (Citizen Empowerment for Healthy Democracy)

รางวัลพิเศษ สานพลังร่วมใจ ต้านภัยโควิด

สำหรับหน่วยงานที่มีผลงานโดดเด่น

ในการขับเคลื่อนเพื่อรับมือกับสภาวะวิกฤติโควิด-19

จำนวน 3 รางวัล

กรมการแพทย์

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

หอการค้าไทย

กรมการแพทย์
สถาบันโรคผิวหนัง

รางวัลพิเศษ
สานพลังร่วมใจ ต้านภัยโควิด

**The powerful
collaboration**

พลังความร่วมมือที่ยิ่งใหญ่
ร่วมฝ่าภัยวิกฤติโควิด-19

พลังร่วมเพื่อทุกคน ในแผ่นดินไทย

ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ได้ลุกลามและก่อให้เกิดความสูญเสียไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว การฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 เป็นทางออกที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติสำคัญยิ่ง (Vaccination is the important exit) ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขเองก็ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อชีวิตของทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย จึงได้ประสานความร่วมมือจัดตั้ง The powerful collaboration @BangSue หรือศูนย์ฉีดวัคซีนกลางบางซื่อ “พลังความร่วมมือที่ยิ่งใหญ่ ร่วมฝ่าภัยวิกฤตโควิด-19” เป็นศูนย์ฉีดวัคซีนขนาดใหญ่ (Mass vaccination center) เพื่อให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ภายใต้ความสำคัญ 4 ประการ (4S) คือ

Severity

หรือความรุนแรงของปัญหาอยู่ในระดับสูง เพราะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อให้เกิดการติดเชื้อ เจ็บป่วย และการสูญเสียเป็นจำนวนมาก จัดเป็นวิกฤตการณ์ (COVID-19 Pandemic Crisis) และส่งผลกระทบไปทุกด้านและต่อทุกภาคส่วน

Scale

หรือขนาดของปัญหาที่ใหญ่มากเพราะกลุ่มเป้าหมายคือประชากรในกรุงเทพฯและปริมณฑล มีจำนวน 7.7 ล้านคน และพบว่า การดูแลทางด้านสาธารณสุขให้กับประชากรกลุ่มนี้จะเป็นในลักษณะที่ประชาชนต้องพึ่งตนเอง ใช้บริการภาคเอกชนเป็นหลัก และไม่มีเจ้าภาพเชิงระบบที่ชัดเจนในการดูแลสุขภาพเหมือนประชาชนในต่างจังหวัด ซึ่งระบบบริการของกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญ ตลอดจนการมีประชากรแฝงอีก 2.9 ล้านคน รวมเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 10.6 ล้านคน ทำให้ปัญหายังขยายขนาดและมีความซับซ้อนมากขึ้น

Speed

หรือความรีบเร่งรวดเร็วของวิกฤตการณ์ ตลอดจนความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาย่างทันทีทันใด เพื่อลดความสูญเสียให้ได้มากที่สุด

Skills

หรือทักษะต่างๆ ที่ต้องการเข้ามาร่วมแก้ปัญหาในการดำเนินการ ณ ศูนย์ฉีดวัคซีนขนาดใหญ่ซึ่งต้องใช้ทักษะที่จำเป็นและหลากหลาย (Multiple skills) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

จากปัญหาดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขได้มอบหมายให้สถาบันโรคผิวหนัง กรมการแพทย์เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดตั้งศูนย์วิจัยวัคซีนกลางบางซื่อ แต่ปัญหาที่มีลักษณะ 4S ดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับรูปแบบการบริหารราชการแบบปกติมาเป็นการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเพื่อฝ่าวิกฤติให้ได้โดยเร็วที่สุด และด้วยความตระหนักขององค์กร หน่วยงาน บุคคลทุกภาคส่วนจึงให้ความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีเป้าหมายเดียวกันคือ เร่งระดมฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้ครอบคลุมประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล ทั้งกลุ่มประชากรที่มีทะเบียนบ้านและกลุ่มประชากรแฝงได้อย่างรวดเร็ว ขณะที่เกิดผลข้างเคียงน้อยและมีประสิทธิภาพในการป้องกันการเจ็บป่วยรุนแรง และลดอัตราการตายที่ไม่จำเป็นหรืออัตราการตายส่วนเกิน (Excess mortality) กระทั่งส่งผลในทางบวกทั้งด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาโลก

บูรณาการองค์ความรู้ ใช้ในนวัตกรรมสู่เป้าหมาย

กระบวนการมีส่วนร่วมรวมทั้งสิ้น 251 องค์กร ร่วมบูรณาการกันอย่างหลากหลายตั้งแต่ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ การเข้ามาจับทบาก และให้ความร่วมมือ โดยในระดับให้ความร่วมมือ (To Collaborate) ที่เป็นหุ้นส่วนความร่วมมืออย่างแท้จริง มีบทบาทในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจในแต่ละทางเลือก ร่วมติดตามประเมินผลตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีถึง 65 องค์กร ถือได้ว่าเป็น **“พลังความร่วมมือที่ยิ่งใหญ่ ร่วมฝ่าภัยวิกฤติโควิด-19”** ทำให้สามารถขับเคลื่อนนโยบาย วาระแห่งชาติที่สำคัญอย่างยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินงานมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน

ด้านการสื่อสารถ่ายทอดนโยบายมีทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สำหรับการถ่ายทอดนโยบายแบบเป็นทางการได้ดำเนินการผ่านรูปแบบคณะกรรมการและคณะทำงานแต่ละด้าน (ด้านอำนวยการบริหาร ด้านวิชาการแพทยการดูแลติดตามความปลอดภัยและข้อมูลของผู้มารับวัคซีน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์) รวมทั้งหมด 5 คณะ ได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และกำหนด **“เจ้าภาพหลัก”** ในแต่ละด้านอย่างชัดเจน มีการใช้ภูมิปัญญาทักษะนวัตกรรมตลอดจนความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละภาคส่วนมาช่วยเสริมการทำงานในส่วนที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ การให้ภาคีเครือข่ายค่ายโทรศัพท์มือถือรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการคิวในการให้บริการ บริษัทซอฟต์แวร์คอนสตรัคเตอร์ จำกัด และบริษัท เคบิน เทคโนโลยี จำกัด รับผิดชอบด้านการพัฒนาระบบปฏิบัติการและการพัฒนา Application เป็นต้น

ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานมีความท้าทายและปัญหาอุปสรรคเข้ามาเกือบตลอดเวลา แต่ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม และวัฒนธรรมการทำงานที่เข้มแข็ง มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ทักษะที่โดดเด่นของแต่ละภาคีเครือข่าย ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว และป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำ ปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของศูนย์จัดวัคซีนกลางบางซื่อ คือ เรื่องความแออัดที่เกิดขึ้นในช่วงเปิดให้บริการแบบ Walk-in เพื่อผู้สูงอายุช่วงปลายเดือนกรกฎาคม 2564 แต่ด้วยความร่วมมือและการติดตามประเมินผล รวมถึงการปรับการทำงานอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็วภายใน 4 วัน และทำให้สามารถแก้ไขปัญหาคความแออัดที่เกิดขึ้นในช่วงเปิดปีใหม่ 2565 วันแรก ซึ่งประชาชนเข้าใจผิดว่ามีการเปิดบริการแบบ walk-in ได้ภายในวันเดียว หรือปัญหาการจัดการจองคิวจัดวัคซีนที่สามารถจับตัวการรวมถึงขยายผลการจับกุมได้อย่างรวดเร็วทั้งกระบวนการ ทั้งนี้เพราะศูนย์ฯ มีการเฝ้าระวังติดตามการทำงานในทุกมิติอย่างสม่ำเสมอ ส่วนงบประมาณค่าใช้จ่ายได้รับการสนับสนุนจากหุ้นส่วนความร่วมมือเป็นหลักถึงร้อยละ 76 โดยสถาบันโรคผิวหนัง ซึ่งเป็นแกนกลางสมทบทุนค่าใช้จ่ายเพียงร้อยละ 24 เท่านั้น

ต่างชาติบูไทย มีความมั่นคงทางสุขภาพ

จากการดำเนินงานได้ผลผลิตที่สำคัญ 4 ด้าน

1

จำนวนผู้รับบริการและจำนวนโดสที่ให้บริการ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565

จำนวน 4.8 ล้านโดส จากผู้รับบริการทั้งหมด 2.3 ล้านคน

ซึ่งในจำนวนนี้เป็นการให้บริการกลุ่มประชากรแฝงถึง 1.5 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 51 ของประชากรแฝงในเขตกรุงเทพฯ ทั้งหมดและประชากรตามทะเบียนบ้าน ในเขตนี้ 8 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 10.4 สำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการ

2

ระยะเวลารอคอยที่สั้นลง

พบว่าการใช้เวลาในการให้บริการทั้งหมดรวมถึงการรอสังเกตอาการสามสัปดาห์ หลังฉีดลดลงจากเฉลี่ย 75 นาทีในช่วงเดือน พ.ค. 2564 เหลือเพียง 44 นาที (ตั้งแต่ ตุลาคม 2564 ถึง กุมภาพันธ์ 2565)

3

อาการไม่พึงประสงค์หลังได้รับวัคซีน

มีน้อยมากเพียง 2,951 ครั้งจากการให้บริการทั้งหมด 4.8 ล้านโดส

ซึ่งเป็นผลจากการเตรียมการระบบให้บริการทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน และมีระบบการแพทย์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ

4

ความพึงพอใจในการรับบริการ

ผลสำรวจพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในระดับที่สูงมาก

มีข้อร้องเรียนอย่างเป็นทางการเพียง 23 เรื่องนับแต่จัดตั้งศูนย์ฯ และยังพบว่า ประชาชนมีความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของศูนย์ฯ (Sense of belonging) สูงมาก กล่าวคือประชาชนจะเข้ามาเป็นผู้ช่วยในการให้ข้อมูลกับประชาชนด้วยตนเอง การช่วยตอบโต้ トラมาหรือข่าวเชิงลบ รวมทั้งความเข้าใจผิดต่างๆ ที่มีต่อศูนย์ฯ จนมีผู้กล่าวว่า “เป็นศูนย์ฯ บางซื่อนี้ดิฉัน ใครว่าอะไรก็มีประชาชนออกหน้ามารับมือหรือแก้ต่างให้”

ด้านผลลัพธ์ที่สำคัญ นอกจากการส่งผลทางตรงในการลดอัตราการติดเชื้อ
อัตราการป่วยรุนแรง และลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคโควิดอย่างมีนัยสำคัญแล้ว
พบว่า ยังมีผลลัพธ์ด้านอื่น ๆ อาทิ การลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มการเข้าถึงบริการ
อย่างเสมอภาคและไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง (Left no one behind) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในกลุ่มประชากรแฝง การพัฒนานวัตกรรมอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
จากหุ้นส่วนภาคเอกชนโดยไม่ได้เรียกร้องค่าตอบแทนแต่อย่างใด การสร้างทัศนคติ
(Mindset) ของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคเอกชนให้มีบทบาท
ในการเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหของประเทศร่วมกัน จนกลายเป็นที่ศึกษาดูงานและ
ต้นแบบในการดำเนินการของศูนย์อื่น ๆ ตลอดจนมีการถอดบทเรียนจาก
การดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในการรับมือกับภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้น
ในวันข้างหน้า ซึ่งมั่นใจว่า แม้วันหนึ่งศูนย์ฯ จะหยุดดำเนินงานไปแล้ว แต่หาก
มีวิกฤติเกิดขึ้นอีก ก็จะใช้บทเรียนจากการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี
มาประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาที่อาจจะเกิดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
นับเป็นความยั่งยืนที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการชั่วคราวอย่างแท้จริง

ผลกระทบที่สำคัญจากการดำเนินการ นอกเหนือจากที่มีผลกระทบทางบวก
ต่อประชาชนผู้มารับบริการ และองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการแล้ว
ยังพบว่า ในระดับนานาชาติ ศูนย์ฉีดวัคซีนกลางบางซื่อได้เป็นตัวอย่างการดำเนินงาน
ศูนย์ฉีดวัคซีนขนาดใหญ่แบบไม่มีการคิดค่าบริการที่ใหญ่อันดับต้นของโลกซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยได้รับการประเมินว่าเป็นประเทศที่มีความมั่นคง
ทางสุขภาพมี Health security index อยู่ในลำดับต้น ๆ ของโลก (จากการประเมิน
ของ John Hopkins University, USA 2021)ซึ่งจะส่งผลให้ทั้งระดับกระทรวง
สาธารณสุข และประเทศไทยโดยรวม ให้มีภาพลักษณ์ที่ดี เป็น Brand ที่เข้มแข็ง
และจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นจากนานาชาติ ตลอดจนเป็นฐานที่สำคัญในการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาวต่อไป

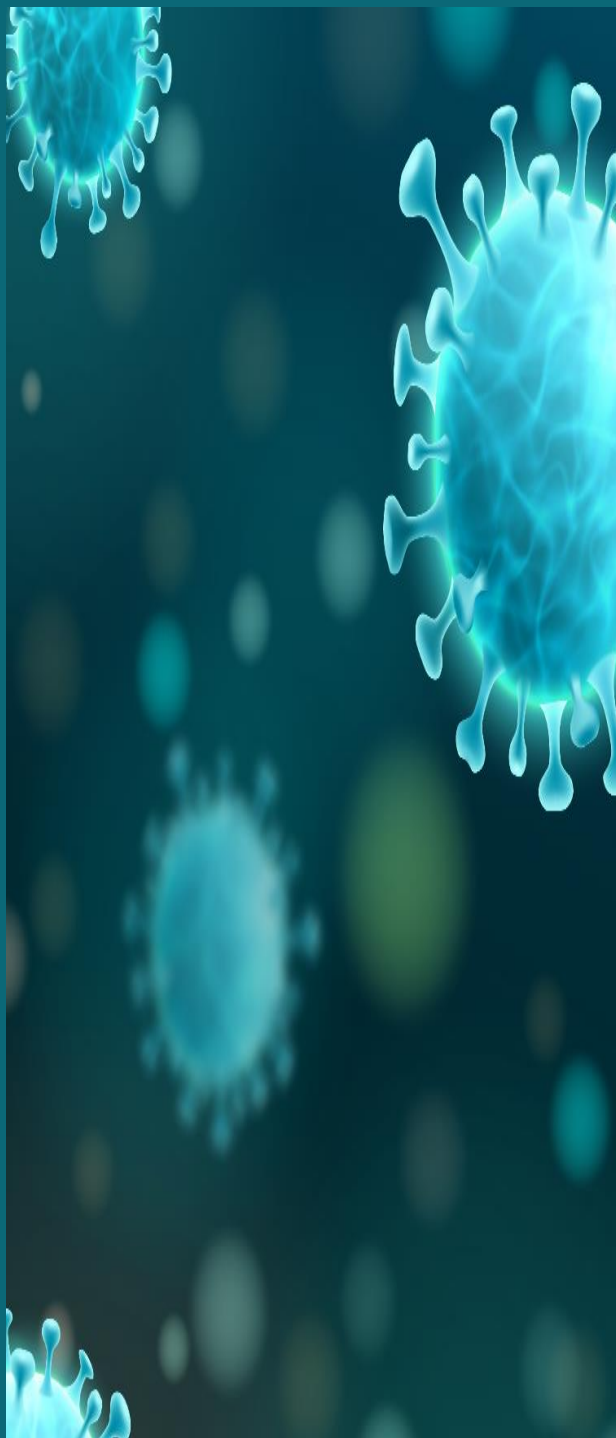
กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

รางวัลพิเศษ
สานพลังร่วมใจ ต้านภัยโควิด

อสม.

**กลไกการมีส่วนร่วม
ของชุมชน : ในการจัดการ
ปัญหาโรคติดต่อไวรัส
โคโรนา 2019**

อสม.นักรบในสมรภูมิ สงครามโควิด

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด เป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีการแพร่ระบาดไปทั่วโลก ประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อรายแรกในเดือนมกราคม 2563 ต่อมา มีผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วย และเสียชีวิตเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลได้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมโรค เช่น ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน สั่งปิดสถานที่สาธารณะและธุรกิจห้างร้าน ส่งผลกระทบทำให้ประชาชนจำนวนมากต้องตกงาน และเดินทางกลับภูมิลำเนา ความชุลมุนที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโควิดไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กรม สบส.) จึงได้นำกลไกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ได้พัฒนาเพิ่มศักยภาพมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 ซึ่งในปัจจุบัน มี อสม.กว่า 1.05 ล้านคน กระจายครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ชุมชนทั่วประเทศมาใช้ในการจัดการและรับมือกับปัญหาดังกล่าว เนื่องจาก อสม. เป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและยอมรับจากชุมชน สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหา เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

5 เส้นทางสร้าง กลไกมีส่วนร่วม

กรม สบส.นำหลักการของการมีส่วนร่วมมาขับเคลื่อนแก้ไข
ปัญหา เริ่มตั้งแต่การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้
ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจทุกขั้นตอน โดยมีวิธีการ ดังนี้

จัดหาและระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุน
ได้แก่ หน้าที่กอนาบันย แอลกอฮอล์เจล
อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น ฯลฯ
พร้อมทั้งสื่อสารองค์ความรู้ และ
เสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

การลงปฏิบัติการในพื้นที่ โดยมีอสม.
เป็นแกนนำหลักในการดำเนินงาน
ตามกลยุทธ์ ได้แก่ รมรชงคให้ประชาชน
ป้องกันตนเอง เคาะประตูบ้านให้ความรู้
ร่วมกับชุมชนค้นหา คัดกรอง และ
ติดตามกลุ่มเสี่ยง เชิญชวนประชาชน
ฉีดวัคซีนโควิด 19 และสร้างชุมชนวิถี
ชีวิตใหม่ (New Normal)

กำหนดกลยุทธ์ วางแผน ถ่ายทอดไปสู่
การปฏิบัติ ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งหนังสือ
ราชการ จัดประชุม ประชุมทางไกล
แถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ถ่ายทอดผ่านสื่อ
ต่าง ๆ ให้ได้รับทราบอย่างกว้างขวาง
และทั่วถึง

พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม
เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน อาทิ
แอปพลิเคชัน “อสม.ออนไลน์” smart
อสม.กลุ่มไลน์ เพจอสม.4.0 VDO conference
Facebook live โปรเซพียอ์เล็คกรรอปคส์
ฐานข้อมูล www.thaiphc.net แอปพลิเคชัน
“พินคัย” แบบสำรวจออนไลน์เพื่อสื่อสาร
ถ่ายทอดความรู้ ติดตามความก้าวหน้า และ
รายงานให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบและ
ต้องการขอรับความช่วยเหลือได้ทราบ
อย่างทันทั่วถึง และเฝ้าระวังพฤติกรรม
ของประชาชน เป็นต้น

การกำกับ ติดตามและประเมินผล มีทีม
อสม.ทำหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติงาน
ผ่านแอปพลิเคชัน ให้กับเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขจัดประชุมติดตามความก้าวหน้า
ผ่านระบบประชุมทางไกล จัดตั้งและ
จัดประชุมศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะ
ฉุกเฉิน(EOC) เพื่อติดตามความก้าวหน้า
และประเมินผล

กลยุทธ์

1. รับผิดชอบป้องกันตนเอง (Big Cleaning / หน้ากากอนามัย / ให้ความรู้)
2. อสม. เคารพประตูบ้านด้านภัยโควิด19 (เคารพประตูบ้าน ค้นหา คัดกรอง ให้ความรู้)
3. คับให้พบ จบใน 14 วัน
4. เชิญชวนคนไทยฉีดวัคซีนโควิด 19
5. สุวิถีชีวิตใหม่ ปลอดภัยโควิด 19 (New normal)

1. สื่อความรู้และแนวทาง
2. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ 18 ล้าน
3. ศูนย์ป็นน้ำใจ รับบริจาค
4. กองทุนผู้ได้รับผลกระทบ

การกำหนดกลยุทธ์

ระบบการสนับสนุน

กลไกการขับเคลื่อน

การกำกับติดตามและประเมินผล

เทคโนโลยีการสื่อสารดิจิทัล

1. EOC
2. หนังสือราชการ
3. Thaiphc.net
4. แบบสำรวจ IHPP
5. VDO conference
6. Facebook Live

Smart อสม., ไลน์กลุ่ม อสม., เพจ อสม. 4.0 , VDO conference, Facebook Live, ไลน์ยัยอีเล็กทรอนิกส์

Best Practice โมเดล

การสื่อสารให้ข้อมูลข่าวสาร
ที่ถูกต้อง

- เคารพประตูบ้าน
- หอกระจายข่าว
- วิทยุกระจายเสียง เทศบาล

กลไกการขับเคลื่อน
ระบบดับชุมชน

ระบบการสนับสนุนที่ดี

- บริการผ้าทำหน้ากากอนามัย
- ระดมทุนจัดซื้อ เครื่องวัดอุณหภูมิแบบอินฟราเรด
- เอกชน บริจาค ผ้า Face shield ชุดกันฝน หน้ากากผ้า
- เทศบาลจัดซื้อเจลแอลกอฮอล์และผ้าปิดจมูกให้ทุกหลังคาเรือนและด่านชุมชน

การกำหนดมาตรการแบบมีส่วนร่วม
(ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำร่วม
ประเมินผล)

- คัดกรองและเฝ้าระวัง กลุ่มเสี่ยงครบ 14 วัน
- อสม. ร่วมกับเครือข่ายในการคัดกรองและเฝ้าระวังโควิดในชุมชน
- ตลาดชุมชน
- งานบุญ
- ค่ายชุมชน
- โรงเรียน
- วัด

รายงานผลการดำเนินงาน

- Smart อสม.
- Thai phc.net
- ประชุมคณะทำงาน

เข้าถึง-เข้าใจ-ให้ความรู้ สู่ความสำเร็จ

เจ้าหน้าที่ อสม. ทุกพื้นที่ออกปฏิบัติหน้าที่ด้วยการเคาะประตูบ้านให้ความรู้ประชาชน 14 ล้านหลังคาเรือน เพื่อค้นหา คัดกรองกลุ่มเสี่ยง เช่น ประชาชน แรงงานที่เดินทางมาจากประเทศที่มีการแพร่ระบาดของโรค กลุ่มที่เดินทางมาจากกรุงเทพและปริมณฑล และกลุ่มที่ไปร่วมกับคนในพื้นที่เสี่ยง จำนวน 1,035,203 คน เยี่ยมติดตามกลุ่มเสี่ยงที่บ้านอีก 1,016,711 คน (ร้อยละ 98.2) ทำให้ค้นพบกลุ่มเสี่ยงที่มีอาการสำคัญและส่งต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ถึง 3,566 คน

อสม.ให้ความรู้ประชาชน

จำนวน **14,074,193** หลังคาเรือน

ค้นหาคัดกรองกลุ่มเสี่ยง

จำนวน **1,035,203** คน

เยี่ยมติดตามกลุ่มเสี่ยงที่บ้าน

จำนวน **1,016,711** คน (ร้อยละ **98.2**)

พบอาการและส่งต่อเจ้าหน้าที่

จำนวน **3,287** คน

จากการลงพื้นที่ของ อสม.ไปสร้างความรู้ความเข้าใจส่งผลให้ประชาชน

ประชาชนมีพฤติกรรมใน
การป้องกันตนเองจาก
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ร้อยละ **87.0**

ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่
หรือเจลแอลกอฮอล์

ร้อยละ **88.0**

ใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา

ร้อยละ **92.0**

รักษาระยะห่าง
ไม่น้อยกว่า 2 เมตร

ร้อยละ **79.0**

กินอาหารร้อนและใช้ช้อนกลาง

ร้อยละ **90.0**

กลุ่มผู้สูงอายุ และ ผู้ป่วย 7 กลุ่มโรค
ได้รับวัคซีนโควิด 19

จำนวน **11,386,408** คน

อนึ่ง ปัจจัยแห่งความสำเร็จประกอบด้วยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพมีการกำหนดกลยุทธ์และ
แนวทางการปฏิบัติงาน ของ อสม.ที่สอดคล้องกับการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในขณะที่
บุคลากรของอสม.ในพื้นที่ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากชุมชน ซึ่งเกิดความร่วมมือของประชาชน
และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อสม.ได้รับการสนับสนุนให้
ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ เผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุข และช่วยเฝ้าระวังป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 กับผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน
ภาคสนามสามารถสื่อสารติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วขึ้น

หอการค้าไทย

รางวัลพิเศษ สานพลังร่วมใจ ต้านภัยโควิด

หน่วยความร่วมมือบริการ
วัคซีนป้องกันโรคโควิด 19
กรุงเทพมหานคร
(ไทยร่วมใจ กรุงเทพฯ ปลอดภัย)

เมืองหลวงระทมด้วยพิษโควิด-19

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัส SAR – Co – 2 พบผู้ป่วยรายแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนไต้หวันประชาชนจีน เมื่อปลายเดือนธันวาคม 2562 หลังจากนั้นมีการรายงานการระบาดนอกประเทศจีนครั้งแรกโดยประเทศไทยเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563 ก่อนที่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมีการแพร่ระบาดไปทุกทวีปทั่วโลก โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern หรือ PHEIC) ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศว่าเป็นการแพร่ระบาดกระจายในวงกว้าง (Pandemic) ในวันที่ 19 มีนาคม 2563 การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข เศรษฐกิจ และสังคมของทุกประเทศเป็นอย่างมาก

ประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อรายแรกเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2562 โดยเป็นนักท่องเที่ยวหญิงจากเมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และต่อมาได้มีการรายงานการติดเชื้อภายในประเทศรายแรก เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563 ก่อนที่จะมีการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างในเดือนมีนาคม 2563 จากเหตุการณ์การแพร่ระบาดที่สนามมวย สถานบันเทิง ถือเป็น การแพร่ระบาดในประเทศรอบแรก หลังจากมีการควบคุมโรคระลอกแรกสงบลง ต่อมาพบการแพร่ระบาดระลอก 2 กลางเดือนธันวาคม 2563 จากการตรวจพบการติดเชื้อในกลุ่มแรงงานชายเมียนมาในจังหวัดสมุทรสาคร และพบการแพร่ระบาดสู่จังหวัดอื่นๆตามมา โดยพื้นที่ระบาดที่สำคัญคือ จังหวัดสมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี อ่างทอง สถานที่แพร่ระบาดส่วนใหญ่เป็นสถานที่ปิด เช่น บ่อนการพนัน สนามชนไก่ สถานบันเทิง สถานประกอบการ โรงงาน

สำหรับการแพร่ระบาดของโรค 3 เริ่มขึ้นในเดือนเมษายน 2564 เป็นการระบาดในวงกว้างในทุกจังหวัดของประเทศไทย แต่พื้นที่การระบาดหนักคือกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หลังจากควบคุมโรคได้ระดับหนึ่งทำให้แนวโน้มสถานการณ์ยังคงทรงตัว แต่หลังจากพบการติดเชื้อไวรัสสายพันธุ์ โอมิครอนในหลายประเทศทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค 4 ในประเทศไทยเริ่มมีแนวโน้มกลับมารุนแรงอีกครั้ง การติดเชื้อส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 เป็นผู้ติดเชื้อที่ไม่มีอาการ หรือมีอาการน้อย ซึ่งการแพร่ระบาดของเชื้อเกิดได้ง่ายขึ้น ปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับชุมชนและครอบครัว ซึ่งมีคนมีการป้องกันโรคน้อยกว่าข้อมูล ณ วันที่ 15 มกราคม 2565 ประเทศไทยมีผู้ป่วยยืนยันสะสมตั้งแต่ปี 2563 จำนวน 2,316,408 คน เสียชีวิตสะสม 21,916 คน (ร้อยละ 0.95)

เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีประชากรจำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากรสูง การคมนาคมมีความสะดวก มีการเคลื่อนย้ายประชาชนในจังหวัดข้ามจังหวัดแบบกระจายกระจายทุก ๆ วัน และทุกพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การแพร่ระบาดถูกระลอกอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครในช่วงที่มีการแพร่ระบาดหนักเป็นวงกว้างทั่วประเทศทำให้ประชาชนเสียชีวิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากโรงพยาบาลไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้ป่วยเข้ารักษา ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 วัคซีน

กรุงเทพมหานคร จึงได้เร่งแก้ไขสถานการณ์และควบคุมการแพร่ระบาดของโรค และเร่งรัดให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ควบคู่กับการดำเนินมาตรการป้องกันอื่นๆ เพื่อลดอัตราป่วยรุนแรง การเสียชีวิตรวมถึงลดค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ป่วยของภาครัฐ พร้อมกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว โดยมีเป้าหมายที่จะเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคที่จะทำให้เกิด **“ภูมิคุ้มกันหมู่” (herd immunity)** ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อยร้อยละ 70 ของประชากร จากประชากรเป้าหมาย จำนวน 7,699,164 ภายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

หอการค้าไทย ตระหนักถึงผลกระทบจากโรคระบาดดังกล่าว และได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขสถานการณ์ ด้วยการเร่งให้บริการฉีดวัคซีนให้รวดเร็วทั่วถึง กระจายวัคซีนไปถึงประชาชนกลุ่มเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ให้ได้โดยเร็วที่สุด ลดการสูญเสียชีวิตและเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้รวบรวมสถานประกอบการที่พร้อมเป็นหน่วยบริการฉีดวัคซีนนอกโรงพยาบาลและเข้ามาพบผู้บริหารกรุงเทพมหานครจนสร้างการมีส่วนร่วมตั้งหน่วยความร่วมมือบริการวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 กรุงเทพมหานคร (ไทยร่วมใจ กรุงเทพฯปลอดภัย)

หอการค้าไทย

บูรณสถานพลังต้านโรคร้าย

หอการค้าไทย เป็นองค์กรภาคเอกชนหลักที่สำคัญที่ขอเข้าพบผู้บริหารกรุงเทพมหานครเพื่อปรึกษาหารือหาสิ่งแนวทางการดำเนินการร่วมให้บริการฉีดวัคซีน และประสานสำนักอนามัยเพื่อร่วมวางแผนการจัดตั้งหน่วยบริการฉีดวัคซีน เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ และการประสานโรงพยาบาลเพื่อให้บริการฉีดวัคซีน และเป็นหน่วยกลางในการประสานสถานประกอบการ ภาคธุรกิจเอกชน โดยขอความร่วมมือใช้เป็นสถานที่ให้บริการฉีดวัคซีนมุ่งหาสถานที่ฉีดที่เหมาะสม เดินทางสะดวก สถานที่สบาย ไม่แออัด พร้อมสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เช่น ตู้เย็นเก็บวัคซีน ไม้ตบคน ปรีณเตอร์ การจัดเตรียมสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อาหาร ฯลฯ และจัดบุคลากรจิตอาสาร่วมให้บริการในหน่วยบริการฉีดวัคซีนร่วมกับโรงพยาบาลภายใต้ชื่อ **ไทยร่วมใจ กรุงเทพปลอดภัย** จำนวน 25 แห่ง ได้แก่

สยามพารากอน	เซ็นทรัลลาดพร้าว	Thai PBS
ดิเอ็มโพเรียม	เซ็นทรัลปิ่นเกล้า	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ไอคอนสยาม	เซ็นทรัลเวิลด์	สามย่านมิตรทาวน์
เดอะมอลล์บางกะปิ	โรบินสันไลฟ์สไตล์ ลาดกระบัง	เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์
เดอะมอลล์บางแค	PTT Station พระราม 2	กฐ์ ดิจักรี
บิ๊กซีบางบอน	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	ธัญญาพาร์ค ศรีนครินทร์
บิ๊กซีร่มเกล้า	เดอะสตาร์ รัชดา	โลตัสพระราม 4
เซ็นทรัลเวิลด์	ธนาคารไทยพาณิชย์สำนักงานใหญ่ (SCB)	โลตัสมีนบุรี

โดยกระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อความอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ให้ได้รับบริการที่สะดวกสบายและรวดเร็ว ลดความแออัดในสถานพยาบาล โดยสามารถเลือกวัน เวลา และศูนย์ฉีดที่ใกล้บ้านหรือที่ทำงานได้

ดอกไม้วัดขึ้น แบ่งบานทั่วกรุง

จากการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐเอกชนดังกล่าว สามารถ
ให้บริการฉีดวัคซีน แก่ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
ระหว่างวันที่ 11 พ.ค.-15 พ.ย.64 **จำนวน 3,089,060 โดส**
แบ่งการฉีดวัคซีนเป็น 2 ช่วง ประกอบด้วย

1

ช่วงทดสอบระบบก่อนเปิดโครงการ

"ไทยร่วมใจ กรุงเทพฯปลอดภัย"

วัคซีน Sinovac (เดือน พ.ค.64)

บริการฉีดวัคซีนกับประชาชนกลุ่มเสี่ยง

จำนวนทั้งสิ้น **222,543 คน**

เข็มที่ 1 จำนวน **106,228 คน**

เข็มที่ 2 จำนวน **116,315 คน**

2

ช่วงเปิดโครงการ

"ไทยร่วมใจ กรุงเทพฯปลอดภัย"

วัคซีน AstraZeneca และ Sinovac
(วันที่ 7 มิ.ย. - 15 พ.ย.64)

บริการฉีดวัคซีนกับประชาชนที่ลงทะเบียน
โครงการไทยร่วมใจ

จำนวนทั้งสิ้น **2,866,517 คน**

เข็มที่ 1 AstraZeneca **1,377,797 คน**

เข็มที่ 2 AstraZeneca **1,327,766 คน**

เข็มที่ 3 AstraZeneca **75,931 คน**

และเข็มที่ 1 Sinovac **85,023 คน**

(เป็นการฉีดไขว้ เข็มที่ 1 Sinovac

และเข็มที่ 2 AstraZeneca)

แสงสว่างปลายอุโมงค์ ทะลุเป้าหมาย

พลังการมีส่วนร่วมเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ได้ผลลัพธ์อันน่าพึงพอใจ สามารถสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ได้เร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากการร่วมแรงร่วมใจของภาครัฐและเอกชน ในการจัดทำระบบการให้บริการและลงทะเบียนจองวัคซีน จัดหาสถานที่ฉีดที่เหมาะสม สะดวกสบาย ทีมงานบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขจากโรงพยาบาลต่างๆ พร้อมทั้งอาสาสมัครที่คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มารับบริการด้วยความเต็มใจและเป็นมิตร ทำให้ **“หน่วยความร่วมมือบริการวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 กรุงเทพมหานคร-หอการค้าไทย”** ได้คำชื่นชมและความพึงพอใจจากผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นมาจากองค์ประกอบ ดังนี้

1

มีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง

ได้แก่ โรงพยาบาลทุกสังกัด
ภาครัฐอื่นๆ ภาคเอกชน
ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม

2

มีกลไกการขับเคลื่อน
การดำเนินงาน

ประกอบด้วย คณะกรรมการ
โรคติดต่อกรุงเทพมหานคร และ
คณะอนุกรรมการการบริหาร
จัดการการให้วัคซีนป้องกันโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19) กรุงเทพมหานคร

3

มีการประสาน
ความร่วมมือต่อเนื่อง

ระหว่างหน่วยงานภาคี
เครือข่าย คณะกรรมการ
คณะอนุกรรมการ และ
หน่วยงานของ
กรุงเทพมหานคร

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

“ระดับดีเด่น”

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน

DMSc Open Governance

ยกระดับคนไทยมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (DMSC)

มีบทบาทภารกิจในการวิจัยและการตรวจชันสูตรด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยศึกษา วิเคราะห์วิจัย พัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ห้องปฏิบัติการ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่ดีแก่ประชาชน สนับสนุนกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภค และแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของประเทศสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “เป็นองค์การชั้นนำด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข 1 ใน 3 ของเอเชีย ภายในปี พ.ศ. 2565” ดำเนินการภายใต้พันธกิจที่สำคัญ ได้แก่ การสื่อสารสาธารณะในภาวะที่ต้องพึ่งพาข้อมูลวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขของประเทศและเอเชีย ให้บริการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขในฐานะห้องปฏิบัติการอ้างอิง เฝ้าระวังประเมินสื่อสารแจ้งเตือนภัยและกำหนดมาตรการการจัดการความเสี่ยงจากโรค

และภัยสุขภาพ และศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ได้องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขที่สนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ให้บรรลุความสำเร็จได้นั้น DMSC จึงได้ออกแบบแนวทางการดำเนินงานให้เอื้อต่อการเป็นองค์กรราชการแบบเปิด โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูล (Inform) และระดับการปรึกษาหารือ (Consult) อันเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้อย่างยั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งภายใน DMSC เองและจากภายนอก

โดยมีการดำเนินการที่สำคัญและมีการเปิดเผยข้อมูลให้แก่ประชาชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องผ่านการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น

ประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการ กำหนดมาตรฐานเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สุขภาพ และอาหารสู่ safety Production และ Smart Product พัฒนาศักยภาพ อสม. นักวิทยาศาสตร์ การแพทย์ชุมชนให้มีความรอบรู้ภัยสุขภาพในการคุ้มครองผู้บริโภคทางการแพทย์ สามารถใช้ชุดตรวจ ATK และ Test Kids ได้ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลเฝ้าระวังการกลายพันธุ์เชื้อ COVID-19 ที่แพร่ระในในประเทศไทยเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่สื่อมวลชนและสังคมไปในทิศทางเดียวกันลดความตระหนก รวมถึงการใช้เป็นข้อมูลวางแผนออกมาตรการควบคุมป้องกันโรคและแผนการฉีดวัคซีนให้ประชาชนรวมถึงการปิด-เปิด ประเทศ

ผ่านเว็บไซต์ของ DMSc

(<https://www3.dmsc.moph.go.th/>)

ช่องทางสื่อสารออนไลน์

<https://www.facebook.com/DMScNews/>
Facebook:

<https://www.facebook.com/DMSc.PR.Network>
Line@ DMScNews

Tweets by @DMScNEWS/TV

E-mail : prdmsc@dmsc.mail.go.th

Youtube.com

Instagram.com

โทรศัพท์ 0-2589-9850 ถึง 8 โทรสาร 0-2591-5974

หรือการเข้าถึงข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น
กรมวิทย์ With You,

<https://patact.dmsc.moph.go.th/> ระบบสนับสนุน

พระราชบัญญัติพืชและเชื้อโรคจากสัตว์ iLab Plus

ระบบรับส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์ E-petition

ระบบรับเรื่องร้องเรียน

โดยข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ประชาชน หน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชน สามารถนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์ เช่น การติดตามสถานการณ์การกลายพันธุ์ โรคติดเชื้อ COVID-2019, องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การแพทย์, ข้อมูลการนำเข้า ส่งออก ขยาย นำผ่าน หรือมีวัฏจักรรอบรองเชื้อโรคและพืชมจากสัตว์ในรูป ของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป, สถานะห้องปฏิบัติการที่ ผ่านการรับรองมาตรฐานสากล (ISO) ตัวอย่างการ ดำเนินงานที่โดดเด่น ระบบ PATACT ONLINE สนับสนุน พระราชบัญญัติพืชและเชื้อโรคจากสัตว์เชื่อมโยงกับ NSW ของกรมศุลกากร และห้องปฏิบัติการของ DMSc ผ่านการรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการ อังอิง (OECD GLP) ก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันใน การส่งออกสินค้าของไทยไปต่างประเทศโดย ไม่ต้องตรวจซ้ำ ณ ประเทศปลายทางช่วยลด ต้นทุนค่าใช้จ่ายผู้ประกอบการ เพิ่มขีดความสามารถ การแข่งขันและรายได้เศรษฐกิจของไทย

นอกจากนี้ DMSc นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาระบบสารสนเทศ (Co-Lab2) งานตรวจวิเคราะห์ สารพันธุกรรมของเชื้อ COVID- 2019 ร่วมกับ ศทส. สป.สาธารณสุข เพื่อบูรณาการข้อมูล การตรวจทางห้องปฏิบัติการทั้งหมด ตั้งแต่เก็บ ตัวอย่าง การส่ง-การรับตัวอย่าง รายงานผล รับรองผลการตรวจ เข้ากับระบบอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ Co-finding, Co-Ward, Co-Link, DDC-Covid, หมอพร้อม, H4U, Smartosm., ThaiStopcovid, mhealth สปสช. ทำให้มีการเชื่อมโยงผลตรวจ วิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในภาพรวมของประเทศ สามารถดูข้อมูลสถานการณ์การติดเชื้อโรค COVID-2019 ได้เป็นแบบ Real-Time เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายในการ วางแผน ออกมาตรการควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-2019 แผนการฉีดวัคซีนให้ประชาชน การปิด เปิดประเทศ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลผลการ ถอดรหัสพันธุกรรมโรคติดเชื้อ COVID-2019 แบ่งปันข้อมูลกับ WHO นำเผยแพร่ในฐานข้อมูล โลก (GSAID) เพื่อประเทศต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ เปรียบเทียบสายพันธุ์

รู้เรื่องเล่า-เล่าพลัง-นำไปประยุกต์ใช้

กระบวนการเปิดใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เริ่มจากฟังความคิดเห็นผ่านระบบ VOC โดยกำหนดช่องทางการรับฟังเชิงรับ-เชิงรุก ผ่านกลไกคณะทำงานคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐหมวด 3 มีรองอธิบดีเป็นประธาน คณะทำงานระบบบริหารคุณภาพ ISO 9001 มีรองอธิบดีเป็น QMR มีศูนย์ร่วมบริการ กพร. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ร่วมมือสร้างช่องทางรับฟังที่หลากหลาย จากนั้นรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ Hadoop วิเคราะห์ Big data ตรวจสอบกลับกรองโดยทีม DMSc Intelligence Unit (DMSc IU) แล้วทำการจัดเก็บข้อมูล จัดทำฐานข้อมูล 6 ฐาน 56 ชุดข้อมูลเก็บใน DMSc Data Center นำมาพัฒนาปรับปรุงผลผลิตบริการ หน่วยงานเจ้ากระบวนการ นำสารสนเทศที่ได้ไปปรับปรุงผลผลิตบริการรูปแบบใหม่ ปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานห้องปฏิบัติการ คู่มือ ระเบียบปฏิบัติให้เป็นปัจจุบัน มีการทดลองใช้ นำไปใช้ควบคุมจุดสำคัญ (Key Control) กำกับไว้ทุกกระบวนการ วิเคราะห์ความเสี่ยง ติดตามประเมินผลเป็นระยะ และสำรวจความพึงพอใจ ก่อน-หลังการปรับปรุงผลผลิตบริการ ผ่าน 5 ช่องทาง ดังนี้

สำรวจ ณ จุดบริการ

สำรวจทางไปรษณีย์

สำรวจออนไลน์

สำรวจผ่านการอบรมสัมมนา

สำรวจผ่านระบบรับส่ง
ตัวอย่างตรวจวิเคราะห์
(iLab Plus)

เมื่อผ่านขั้นตอนต่างๆ ข้างต้นแล้วจะนำไปถ่ายทอด
แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีถอดบทเรียน AAR แลกเปลี่ยน
เรียนรู้เรื่องเล่าเราพลัง ให้บุคลากรนำไปประยุกต์ใช้เป็น
แนวทางปฏิบัติงาน

ผลลัพธ์จากการเปิดระบบราชการของ DMSc สามารถเห็นผลเชิงประจักษ์ดังนี้

- 1** มีห้องปฏิบัติการทางการแพทย์และสาธารณสุข ที่ได้รับรองมาตรฐาน (ISO 15189 ISO 15190 ISO 22870 ISO/IEC 17025 และ ISO 17034) ในประเทศ 534 แห่ง ต่างประเทศ 8 แห่ง

- ## 2 มีหน่วยงานศึกษาริ้วยพัฒนาที่ขึ้นทะเบียนตามหลักการ OECD GLP 5 แห่ง

- 3** มีห้องปฏิบัติการบริการที่ได้รับรองมาตรฐานระดับประเทศ 486 แห่ง

- 4** มีตัวอย่างตรวจหาเชื้อ COVID - 2019 ด้วยวิธี Real-time RT-PCR
พบติดเชื้อ 2,319,825 จาก 20,502,391 ตัวอย่าง

- 5 มีตัวอย่างตรวจวิเคราะห์หาแอนติบอดีต่อเชื้อ SARS-CoV-2
ทางน้ำเหลืองวิทยา ชนิด IgG /IgM พบติดเชื้อ 11,157 จาก 17,945 ตัวอย่าง

6

มีห้องปฏิบัติการเครือข่ายที่ได้รับรองตรวจ SARS-CoV-2019 ถึง 280 แห่ง สามารถผลิตชุดทดสอบ COVID-19 ชนิด Ig M/Ig G Rapid test มาตรฐาน ISO 13485

7

มีความไว 94.3% ความจำเพาะ 99.2% ทราบผลภายในเวลา 15-30 นาที ซึ่งได้จดอนุสิทธิบัตรไว้แล้ว เพื่อให้ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคสนับสนุนมาตรการ Bubble and Seal ของกระทรวงสาธารณสุข

8

ยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP ด้านอาหารให้มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค ได้รับการยอมรับส่งจำหน่ายเป็นสินค้าระดับ Premium ที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน Safety Product 26 ผลิตภัณฑ์ ตามมาตรฐาน Smart Product 17 ผลิตภัณฑ์

9

สร้างองค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนา 37 ผลิตภัณฑ์ที่พวกเครื่องสำอางสมุนไพร ที่มีคุณภาพมาตรฐาน Smart Product 16 ผลิตภัณฑ์ มาตรฐาน Safety Product 36 ผลิตภัณฑ์

10

สร้างองค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนา 19 เรื่อง นำมาจัดกลุ่มเพื่อทำ Infographic เผยแพร่

11

มีจำนวน อสม.หมอบริการบ้าน ที่เข้าอบรม 3,651 คน ผ่านการประเมินความรู้เป็น อสม. วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน 3,236 คน และคัดเลือก อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน ดีเด่นในระดับภาคจำนวน 4 คน เข้ารับรางวัลในงานวันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ

12

สร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการ ถึงร้อยละ 89.79

13

ผลคะแนน ITA ปี 2564 ด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) ร้อยละ 100 ด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (IIT) ร้อยละ 81.67 ด้านการรับรู้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) ร้อยละ 93.53 ภาพรวมร้อยละ 92.56อันดับที่ 65 จาก 146 แห่ง และได้รับรางวัลองค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Award) ปี 2563

ทั้งนี้ ความสำเร็จจากวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ในการทำงานได้อย่างชัดเจน เป็นต้นแบบการเรียนรู้ เน้นสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ สนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติจริงเป็นรูปธรรม สร้างบรรยากาศและปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานให้แก่บุคลากร ผ่านคำนิยาม “DMDC” และสร้างอัตลักษณ์ “ชื่อสัตย์ สามัคคีมีความรับผิดชอบ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวม” เป็นผู้นำด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบงานตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ และจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ที่เปิดกว้างเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และถ่ายทอดสร้างเทคโนโลยีนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อประโยชน์ของประชาชนและแก้ปัญหาทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศ รวมถึงเชิงพาณิชย์สนับสนุนอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร เพิ่มขีดความสามารถแข่งขันให้กับประเทศ.

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน

การเปิดระบบราชการ
สบส. 4.0

สมาร์ท อสม.ป้อมปราการต้านโควิด

จากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ในรอบ 2 ปีได้แพร่กระจายการติดเชื้อในวงกว้างทั่วทั้งประเทศ พบว่ามีผู้ติดเชื้อ สืบผลเชื้อเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากและขยายตัวอย่างรวดเร็วอีกทั้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉลี่ยมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นวันละกว่า 300-400 คน และผู้ที่เดินทางกลับจากพื้นที่ติดเชื้อสู่ภูมิสำเนามีการติดเชื้อสูงขึ้น ส่งผลให้เตียงผู้ป่วยประเภทรับผู้ป่วยฉุกเฉิน มีอัตราครองเตียงสูงเกือบ 50% และผู้ป่วยโควิด-19 อาการหนักใส่ท่อช่วยหายใจและเสียชีวิตรัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญห โดยใช้ระบบการแพทย์และสาธารณสุขบูรณาการระบบเศรษฐกิจประกาศใช้พระราชกำหนด (พรก.) ฉุกเฉิน ที่เน้นการเฝ้าระวังควบคุมโรคอย่างสูงสุด และจำกัดสิทธิของประชาชน เช่น การประกาศห้ามประชาชนออกนอกเคหสถาน การระงับกิจการที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรค และมาตรการอื่นๆ พร้อมกำหนดให้มีคณะทำงานควบคุมป้องกันโรคติดต่อในชุมชน โดยประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในท้องถิ่น แกนนำชุมชน และอาสาสมัครต่างๆ รวมทั้งอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวยังคงเป็นปัญหาวิกฤติระดับประเทศจนถึงปัจจุบัน ส่งผลกระทบทุกมิติทำให้ประชาชนต้องดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิต สวมหน้ากาก ล้างมือด้วยแอลกอฮอล์ หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด เว้นระยะห่างทางสังคม รวมถึงการปรับเปลี่ยนการให้บริการเป็นแบบออนไลน์มากขึ้น

“ในฐานะที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพมีภารกิจหลักในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านระบบบริการสุขภาพและระบบสุขภาพภาคประชาชนได้ตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าว”

จึงกำหนดนโยบายและยกระดับการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการและการดำเนินงานเชิงรุก พัฒนาและเพิ่มช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ประสานงาน กำกับติดตามและพัฒนาระบบการรายงานข้อมูลและการเฝ้าระวังในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านระบบบริการสุขภาพ พัฒนาระบบ E-Service พัฒนาและจัดทำ แพลตฟอร์มการให้บริการ “ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินโควิด-19” ในการให้บริการและเตรียมความพร้อมสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และระบบลงทะเบียนทั้งสถานกักกันทางเลือกของรัฐประเภทต่างๆ

รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของอสม. และยุว อสม.ซึ่งในปัจจุบันมี **อสม. และยุวอาสาสมัครสาธารณสุข กว่า 1,040,000 คน ครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ สู่การเป็น Smart อสม. และ อสม. หมอประจำบ้าน** ให้มีความรู้ด้านสุขภาพ ทักษะที่จำเป็นด้านการปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตเบื้องต้น พร้อมดูแลและช่วยเหลือประชาชนและคัดกรอง สังเกตอาการผู้ติดเชื้อที่พิกอาศัย กลุ่มผู้เดินทางกลับมาจากพื้นที่เสี่ยงระบาดของโรคโควิด-19 และทักษะในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ผ่านระบบออนไลน์ Application Smart อสม. ในการปฏิบัติงานในชุมชน และเป็นต้นแบบผู้นำด้านสุขภาพ (Change Agent) ตอบสนองต่อสถานการณ์ คาดการณ์ผลลัพธ์แก้ปัญหาอย่างทันก่วงที

ใช้ IT ขับเคลื่อน ในกระบวนการสู่เป้าหมาย

รูปแบบการดำเนินงานกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จะให้ความสำคัญสูงสุดในเรื่องการสื่อสารทิศทางองค์กร นโยบาย แผนการดำเนินงานที่เพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น การประชุมผ่านระบบ VDO Conference ในการขับเคลื่อนนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในทุกพื้นที่ ตลอดจนเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ไม่เสียเวลาเดินทาง เข้าร่วมประชุม ส่งผลดีต่อการให้บริการแก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ประหยัดทรัพยากรและงบประมาณ ซึ่งได้กำหนดกระบวนการสื่อสารไปยังบุคลากร ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านช่องทางต่าง ๆ แบบ 2 ทาง ได้แก่ การประชุมกรมฯ ประชุมผู้บริหาร Website บอร์ดประกาศ Mail Line Group หนังสือราชการ รวมทั้งคำรับรองการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานจนถึงระดับบุคคล สำหรับผู้รับบริการถ่ายทอดผ่านการประชุมสัมมนา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถ่ายทอดผ่านเว็บไซต์สื่อ Social media ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น Facebook YouTube Line ประชุมชี้แจงนโยบายการขับเคลื่อนงานของ สบส. ประชุมวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ช่องทางออนไลน์ เช่น Youtube Facebook Twitter สื่อสารข่าวสาร การคุ้มครองผู้บริโภคด้านระบบบริการสุขภาพ สร้างความเข้าใจและความผูกพัน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในการดำเนินงาน ดังนี้

1

กำหนดกลยุทธ์ วางแผน ถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติ ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งหนังสือราชการ จัดประชุม ประชุมทางไกล แลกเปลี่ยน ถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ดังนี้

2

จัดหา ทรัพยากรเพื่อสนับสนุน ได้แก่ แนวทาง/สื่อความรู้ การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3

พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือปฏิบัติงาน ได้แก่ แอปพลิเคชัน “อสม.ออนไลน์” กลุ่มไลน์ ฐานข้อมูล www.thaihpc.net แอปพลิเคชัน “พันภัย” แบบสำรวจออนไลน์ เพื่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ติดตามความก้าวหน้า รายงานประชาชนที่ได้รับผลกระทบและต้องการขอรับความช่วยเหลือ เฝ้าระวังพฤติกรรมของประชาชน

4

ปฏิบัติการในพื้นที่ โดย อสม. เป็นแกนนำหลัก ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ได้แก่ หนุนเสริมให้ประชาชนป้องกันตนเอง เคาะประตูบ้านให้ความรู้ ร่วมกับชุมชนค้นหา คัดกรอง และติดตามกลุ่มเสี่ยง เชิญชวนประชาชนฉีดวัคซีนโควิด 19 และสร้างชุมชนวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

5

กำกับ ติดตามและประเมินผล รายงานผลการปฏิบัติงาน ผ่านแอปพลิเคชัน ให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดประชุมติดตามความก้าวหน้าผ่านระบบประชุมทางไกล จัดตั้งและจัดประชุมศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน (EOC) เพื่อติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงาน และมีการวิเคราะห์ ทบทวน พัฒนาริธีการสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รับรู้ข้อมูลของ สบส. ที่ตรงกัน นำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความร่วมมือเป็นเครือข่ายในการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ปรับเพื่อเปลี่ยน ให้คนสำราญ งานสำเร็จ

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงระบบและกระบวนการบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสื่อสารคุ้มครองผู้บริโภคด้านระบบบริการสุขภาพ ให้ประชาชนรับรู้ และสามารถดูแลสุขภาพตนเองและชุมชนได้ เช่น การพัฒนาการขออนุญาตและการขึ้นทะเบียนผ่าน Biz Portal จำแนกความสะดวกให้ประชาชนในการติดต่อทำธุรกรรมต่าง ๆ ลดการยื่นเอกสารหลักฐานซ้ำซ้อน ลดการขอเอกสารหลักฐานที่ออกโดยราชการ สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้จากจุดเดียวผ่านทางออนไลน์ (<https://biz.govchannel.go.th/>) ตั้งแต่เปิดให้บริการประชาชนผู้ประกอบการผ่านระบบ Biz Portal ซึ่งมีคำขอกทั้งสิ้น 1,181 ราย และมีจำนวนคำขอมากที่สุดติด TOP10 จำนวน 3 กระบวนงาน ได้แก่

การชำระค่าธรรมเนียมคลินิก 722 ราย

การขอต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการคลินิก 149 ราย

การขอต่ออายุประกอบกิจการคลินิก 112 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 15 ธ.ค. 64)

ระบบจองคิวออนไลน์ ผ่าน queue.hss.moph.go.th โดยผู้รับบริการสามารถเลือกวันและเวลาที่ต้องการเข้าใช้บริการได้ผ่านระบบออนไลน์ได้ทุกที่ ทุกเวลา สามารถทำรายการได้ตลอด 24 ชั่วโมง และจองคิวล่วงหน้าได้ 7 วันทำการ

นับแต่เปิดให้บริการมีผู้เข้าใช้งานทั้งหมด 198 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 21 ธ.ค. 64) งานสถานพยาบาล 114 ราย งานประกอบโรคศิลปะ 20 ราย และงานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ 64 ราย โดยมีความพึงพอใจของ ผู้รับบริการต่อระบบจองคิวออนไลน์ร้อยละ 94.46 และระบบกิจการผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิง สามารถออกใบอนุญาตอิเล็กทรอนิกส์ สามารถพิมพ์จากระบบได้ด้วยตนเอง ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้ ถึง 2,739,000 บาท (3,000 บาทต่อราย/913 ราย) ในปี 2564 มีการยื่นทำธุรกรรมการชำระ ค่าธรรมเนียมประจำปีคลินิกมากที่สุด (357 คำขอ) และให้บริการ ณ OSS จำนวน 44,978 ธุรกรรม และผลความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของผู้รับบริการที่เข้ามาใช้บริการร้อยละ 95.75

สำหรับผลจากการพัฒนาศักยภาพ อสม. ผ่าน App. Smart อสม. พบว่า อสม.เคาะประตูบ้านให้ความรู้ ประชาชน จำนวน 14 ล้านหลังคาเรือน ค้นหา คัดกรองกลุ่มเสี่ยง จำนวน 1,035,203 คน และเยี่ยม ติดตามกลุ่มเสี่ยงที่บ้าน จำนวน 1,016,711 คน (ร้อยละ 98.2) ค้นพบกลุ่มเสี่ยงที่มีอาการสำคัญและ ส่งต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3,566 คน พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจาก โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร้อยละ 87.0 และ อสม.เชิญชวนกลุ่มผู้สูงอายุ และ ผู้ป่วย 7 กลุ่มโรค (กลุ่ม 607) ได้รับวัคซีนโควิด 19 จำนวน 11,386,408 คน ผลจากการเปิดระบบราชการ ส่งผลทำให้ ผู้บริหารเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย บุคลากรกรม เครือข่ายความร่วมมือเข้าใจทิศทางของ สบส. อย่างชัดเจน และมีความผูกพันเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลการดำเนินการของกรมฯเป็นไปตามเป้าหมาย และสูงกว่า ค่าเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์และยังมีผลการดำเนินการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จเกิดจากการกำหนดนโยบาย มีกลยุทธ์ แผนงานและโครงการระบบสุขภาพ ภาคประชาชน และการพัฒนาศักยภาพของ อสม.ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับนโยบายของ ประเทศไทย รวมทั้งความร่วมมือและความเข้มแข็งของประชาชนและภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะ ด้านความรู้จากบุคลากรสาธารณสุข และความร่วมมือในการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จาก ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง.

กรมสรรพสามิต

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน

Excise
เป็นมิตรใกล้ชิดประชาชน

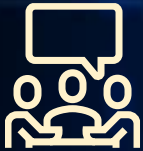
ภาษีสรรพสามิต ยังประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน

กรมสรรพสามิต เป็นองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ในการเป็นผู้นำการจัดเก็บภาษีเพื่อสังคม สิ่งแวดล้อม และพลังงาน โดยบริหารจัดการเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อส่งเสริมฐานะทางการคลังของประเทศ อย่างยั่งยืนและการขับเคลื่อนมาตรการภาษีเพื่อความผาสุกของประชาชน **ในการดูแลสังคม** เช่น การจัดเก็บภาษีสินค้าบาป (สุรา ยาสูบ และไฟ) ภาษีความหวานเพื่อลดความเสี่ยงโรค NCDs **การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม** เช่น มาตรการจัดเก็บภาษีรถยนต์ รถจักรยานยนต์ตามปริมาณ การปล่อย CO2 การลดอัตราภาษียานยนต์ไฟฟ้า **และการสร้างความมั่นคงทางพลังงาน** ผ่านมาตรการ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ซึ่งจะเห็นได้ว่า การดำเนินการของกรมสรรพสามิตในการจัดเก็บ ภาษี และการตัดสินใจในเชิงนโยบายภาษีมียุทธศาสตร์ต่อหลายภาคส่วนในวงกว้างทั้งประชาชน ธุรกิจ และประเทศ ดังนั้น กรมสรรพสามิตจึงต้องมีการดำเนินงานในรูปแบบที่มุ่งเน้นการยึด ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งการเปิดเวทีรับฟัง ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และการเปิดเผย ข้อมูลของหน่วยงาน **เพื่อมุ่งสู่การเป็น Excise Open Government** และเกิดข้อตกลงร่วมกันที่เป็น ประโยชน์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

สร้างความเท่าเทียม ลดผลกระทบ

กรมสรรพสามิตได้กำหนดนโยบายมุ่งเน้นการเปิดระบบราชการ ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการทางภาษีสรรพสามิต โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทั้งบุคลากรภายใน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ผ่านการร่วมประชุมหารือ สัมมนา จัดเวทีเสวนา การสำรวจ การตอบแบบสอบถามหรือการระดมความคิดเห็นผ่านช่องทางอื่น ๆ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของทุกกลุ่มได้อย่างเท่าเทียม

สำหรับการดำเนินงานในการกิจต่าง ๆ ผู้บริหารของกรมสรรพสามิตได้**มุ่งเน้นการทำงานที่เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ** ทั้งการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กร สื่อสารผ่านในหน่วยงาน การมอบนโยบาย และการกำหนดเป็นตัวชี้วัด ได้แก่การสนับสนุนให้บุคลากรของหน่วยงานเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางภาษีทั้งในและต่างประเทศ และได้กำหนดให้หน่วยงานภายในทุกแห่งจัดโครงการ กิจกรรมการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ด้วยการจัดการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

รวมถึง**จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานและมาตรการทางภาษีต่าง ๆ** เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากทุกฝ่ายไปปรับปรุงโดยให้มาตรการของกรมสรรพสามิตเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และเพื่อให้การกำหนดมาตรการทางภาษีเป็นไปโดยคำนึงถึงการลดผลกระทบที่อาจเกิดแก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันและส่งเสริมการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานเป็นไปอย่างราบรื่น ได้รับข้อมูลที่รวดเร็ว ถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการ และลดภาระของประชาชน

สำหรับการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ เช่น ระบบ NSW กับกรมศุลกากร Linkage Center กับกรมการปกครอง ระบบ Tax SSO ร่วมกับกรมศุลกากรและกรมสรรพากร ส่วนภาคเอกชนได้ร่วมกับธนาคารกรุงไทย และ Counter Service 7-11 ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ใดใบอนุญาต ขยายสุรา ยาสูบ และไฟฟ้า สามารถชำระค่าต่อใบอนุญาต พร้อมรับใบอนุญาต ได้ทันที เป็นต้น รวมถึงกรมสรรพสามิตได้มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูล ต่อสาธารณะ สร้างการรับรู้ต่อประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายสินค้า สรรพสามิต และผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ผ่านการกำหนดเป็นตัวชี้วัด โดยให้ทุกหน่วยงานทั่วประเทศเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานต่าง ๆ ตามเกณฑ์ OIT ของสำนักงาน ป.ป.ช.ผ่านหน้าเว็บไซต์ของแต่ละหน่วยงาน โดยข้อมูลที่เปิดเผยต้องถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

นอกจากนี้ กรมสรรพสามิตได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่มี **ความโปร่งใส เป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้** โดยได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผ่านช่องทางแจ้งเบาะแสการกระทำผิด ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เช่น Facebook เว็บไซต์ Application การประชุมหารือ การตั้งคณะทำงานร่วม ภาคประชาชน การออกสรรพสามิตสัญจร เป็นต้น

อำนวยความสะดวก เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวลดผลกระทบ

ในปี 2564 กรมสรรพสามิตได้พัฒนาการเปิดระบบราชการในการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคเอกชนโดยทำการปรับแก้ไขกฎระเบียบ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับภาคเอกชน เช่น การชำระค่าต่อใบอนุญาตพร้อมรับใบอนุญาตทันทีที่ Counter Service ร่วมกับ 7-Eleven และธนาคารกรุงไทย ทั่วประเทศกว่า 12,000 สาขา เพื่อนำบริการที่สะดวกและรวดเร็วไปสู่ประชาชน และจากความร่วมมือดังกล่าวพบว่าผู้รับบริการมีแนวโน้มใช้งานเพิ่มขึ้น โดยปีจำนวนผู้ขอใบอนุญาตผ่าน Counter Service เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.2 จากเดิมที่ร้อยละ 20.85 และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในภาครัฐ เช่น การพัฒนาการชำระภาษีผ่านอิเล็กทรอนิกส์ด้วย Application E-payment ร่วมกับกรมบัญชีกลาง และระบบ Tax SSO ร่วมกับกรมสรรพากรและกรมศุลกากร รวมถึงระบบ NSWในการนำเข้าส่งออกร่วมกับกรมศุลกากร

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นส่งผลให้แนวโน้มของรายได้จากการชำระภาษีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 83.84 จากเดิมอยู่ที่ร้อยละ 69.94 และพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านอิเล็กทรอนิกส์กับหน่วยงานต่างๆ เพิ่มขึ้น (Open Gov Data/Linkage Center/Mof IT Center/Biz portal /catalog.excise.go.th) ทำให้มีข้อมูลที่ใช้การเชื่อมโยงและเผยแพร่เพิ่มขึ้นเป็น 48 ชุดข้อมูล จากเดิมที่มีจำนวน 10 ชุดข้อมูล สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานราชการได้แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

ให้บริการไร้วันหยุด สะดวก รวดเร็ว ประหยัด

การสร้างความร่วมมือในการปรับปรุงแบบการให้บริการเป็นดิจิทัล
และการมีระบบเชื่อมโยงข้อมูลกับทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ส่งผลให้

ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงการติดต่อราชการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องดำเนินการ
ในวันและเวลาราชการ

ลดระยะเวลา ลดขั้นตอนการจัดเตรียมเอกสารและการเดินทางของประชาชน เช่น การชำระ
ค่าต่อใบอนุญาตพร้อมรับใบอนุญาตทันทีที่ Counter Service ทั่วประเทศ ทำให้ผู้ขอใบอนุญาต
ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในประเทศไทย สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง ได้รับใบอนุญาตทันที
เอกสารไม่สูญหาย และไม่ต้องรอผลการพิจารณา เนื่องจากมีการลงนามด้วย e-Signature

ลดปริมาณงานเจ้าหน้าที่ ได้ประมาณร้อยละ 5

นวัตกรรมตรวจสอบการชำระภาษีด้วย Direct Coding ที่เกิดจากความร่วมมือกับเอกชน
ผู้ผลิตเบียร์ ทำให้ประชาชนสามารถร่วมตรวจสอบการชำระภาษีเบียร์ด้วยการสแกน QR Code

การนำนวัตกรรม Block Chain มาใช้ ในการคืน ยกเว้น ลดหย่อนภาษีน้ำมัน ร่วมกับ
ธนาคารกรุงไทย และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมน้ำมัน ทำให้ผู้รับบริการสามารถ Tracking ข้อมูล
ได้ง่าย เพิ่มความโปร่งใส และความเร็วในการดำเนินงาน

ระบบติดตามการขนส่งน้ำมันทางบก ทางเรือ ร่วมกับตำรวจน้ำและกรมศุลกากร
ทำให้การป้องกันและปราบปรามการสินค้าหนีภาษีเป็นไปโดยง่ายและมีประสิทธิภาพ

ด้านผลกระทบเชิงบวกจากการบูรณาการความร่วมมือในการกำหนดมาตรการทางภาษีร่วมกับหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น

ภาษีความหวานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลให้ในปี 2564 สับคำเครื่องดื่มทุกประเภทมีปริมาณน้ำตาลเฉลี่ยลดลง เป็น 5.84 กรัม/100 มิลลิลิตร ซึ่งลดลงจากปี 2563 ที่มีปริมาณ 6.75 กรัม/100 มิลลิลิตร และมีผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" จำนวน 2,659 รายการ (ปี 2563 มี 2,154 รายการ) เป็นการเพิ่มทางเลือกเครื่องดื่มที่ดีต่อสุขภาพในราคาที่เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งช่วยลดอัตราการเกิดโรค NCDs ของประชาชน และมาตรการภาษีรถยนต์ตามปริมาณการปล่อยCO2ร่วมกับกระทรวงคมนาคม และกระทรวงพลังงาน ส่งผลให้ในปี 2564 มีปริมาณการปล่อย CO2 ในภาคขนส่ง คิดเป็น 52.7 ล้านตันCo2 ซึ่งลดลงจากปี 2563 ที่มีปริมาณ CO2 55.2 ล้านตัน CO2 และมาตรการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า โดยในปี 2564 จำนวนยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 213,123 คัน จากปี 2563 มีจำนวน 180,909 คัน ช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก และปริมาณมลพิษในสภาพอากาศจากพลังงานสะอาด ลดความเสี่ยงการเกิดโรคทางเดินหายใจของประชาชน

สำหรับปัจจัยความสำเร็จในกระบวนการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมของกรมสรรพสามิตคือ
มีการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการหรือแนวทางการดำเนินการภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลง
ไปอย่างรวดเร็ว พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ผ่านตัวชี้วัดที่กำหนดให้หน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคทุกแห่งต้องดำเนินโครงการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการของกรมสรรพสามิตเป็นประจำทุกปี รวมทั้งกำหนดให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกรมสรรพสามิตต้องดำเนินการตามแนวทางการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) ผ่านหน้าเว็บไซต์หลักของแต่ละหน่วยงาน โดยต้องปรับปรุงข้อมูลที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

เพื่อยกระดับความโปร่งใสในการดำเนินงาน และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการกิจของกรมสรรพสามิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกรมได้จัดให้มีช่องทางการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ที่หลากหลายและเข้าถึงง่าย ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ กรมได้คัดเลือกหน่วยงานต้นแบบที่เป็น Best Practice เพื่อเป็นหน่วยงานพี่เลี้ยง (Mentor) ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้กรมสรรพสามิตได้ส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเผยแพร่ข้อมูลกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน โดยการร่วมพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมในการให้บริการประชาชนในรูปแบบออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ ให้สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน มีความรวดเร็ว ลดขั้นตอนการติดต่อกับหน่วยงานราชการโดยตรง ณ สถานที่ตั้ง ลดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการเดินทางของประชาชน รวมถึงลดระยะเวลาการพิจารณาเอกสารของหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปได้อย่างเบ็ดเสร็จ การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน.

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
กรมสรรพากร

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน

บริการตรงใจ
จากการเปิดใจใกล้ชิดประชาชน

“บริการตรงใจจากการเปิดใจ ใกล้ชิดประชาชน”

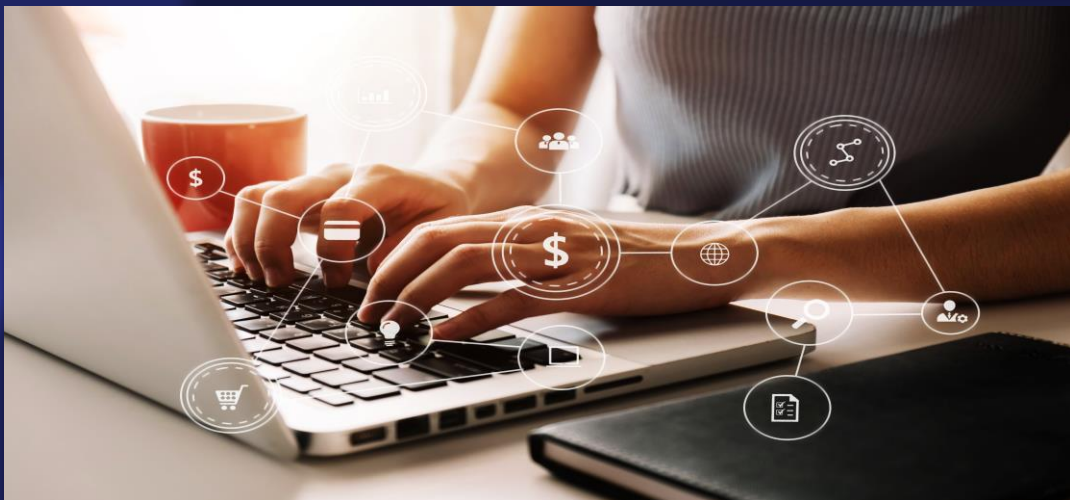
กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดเก็บภาษีอากรเพื่อใช้เป็นรายได้ของประเทศ มีพันธกิจหลัก 3 ประการ คือ

- ❶ จัดเก็บภาษีอากรให้ได้ตามประมาณการ
- ❷ ยกระดับการให้บริการและสร้างความสมัครใจในการเสียภาษี
- ❸ เสนอแนะนโยบายทางภาษีอากรต่อกระทรวงการคลัง

เน้นผลลัพธ์ **“3 ตรง”** คือ จัดเก็บภาษีตรงเป้าหมาย นโยบายตรงกลุ่ม บริการตรงใจ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและพันธกิจ กรมฯ จึงให้ความสำคัญกับการเปิดระบบราชการ (Open Government) โดยใช้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเพื่อบรรลุเป้าหมาย **“บริการตรงใจ”** ด้วยการยึดผู้เสียภาษีเป็นศูนย์กลาง (Tax payer Centric) เน้นการมีส่วนร่วมในการกิจการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ทุกภาคส่วน จนได้รับรางวัลเปิดใจใกล้ชิดประชาชน (Open Governance) อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2563 และรางวัลรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Awards 2020) ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่มีความโดดเด่นด้านดิจิทัล และรางวัลหน่วยงานดีเด่นด้านการใช้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance)

กรมสรรพากรได้**ขยายผลและต่อยอด**
การให้บริการ โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมา
ประยุกต์ใช้งานเพื่อพัฒนาระบบราชการให้เป็น
มาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง ทั้งในมิติทางกว้าง
และทางลึก ครอบคลุมการบริการให้กับผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ทั้งประชาชนทั่วไป
สถานประกอบการภาคเอกชน โดยในปี 2565
ได้ขยายผลการให้บริการ ด้วยการปรับปรุง
ระบบเดิมและพัฒนาระบบใหม่เพิ่มเติมอีก
3 ระบบ ได้แก่

- 1** My tax account
- 2** e-Withholding Tax
- 3** e-Stamp Duty

กรมสรรพากรบรรลุเป้าหมายในการเปิดระบบ
ราชการ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เป็น 2
กลุ่ม พิจารณาจากพันธกิจ กฎหมาย
ตลอดจนความต้องการ ได้แก่ ผู้รับบริการ
ในปัจจุบัน (ผู้เสียภาษีอากรทุกประเภท
มากกว่า 11 ล้านคน) และผู้รับบริการ
ในอนาคต (เยาวชน และผู้ที่ยังไม่เข้าสู่ระบบ
ฐานภาษี) กับกลุ่มกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
(ประชาชนทั่วไป หน่วยงานรัฐ สภาหอการค้า
ฯลฯ) และดำเนินการเปิดใจใกล้ชิดประชาชน
ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการกำหนด
นโยบาย ออกแบบ และให้ความเห็นในการพัฒนา
ระบบ ผ่านการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงาน
ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ด้านกลไกการรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย รูปแบบ Onsite ได้แก่ การให้บริการทางโทรศัพท์ผ่านเจ้าหน้าที่ของ RD Intelligence Center 1161, การตอบคำถามโดยเจ้าหน้าที่กรมฯ ทั่วประเทศ (Brand Ambassador), การแถลงข่าวกับสื่อมวลชน เวทีการประชุมต่างๆ การจัดงาน TAX Talks ร่วมกับเครือข่ายภาครัฐและเอกชน ในรูปแบบ Online เช่น เว็บไซต์ผ่านกระดานถาม-ตอบ, นื่องอาร์ Chat Bot. ระบบแจ้งข้อร้องเรียนผ่าน RD Smart Tax Application, ระบบแจ้งเบาะแสหลีกเลี่ยงภาษี การใช้ Sentiment Analysis ติดตามความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อกรมฯ แบบ Real Time บน Social Media เช่น Facebook เป็นต้น และหากพบข่าวเชิงลบที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ จะรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสรุปและดำเนินการแก้ไขโดยทันที

ภายหลังรับทราบความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ได้นำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่ตรงตามความต้องการ และออกแบบพัฒนาแนวทางการบริการโดยบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในภาคส่วนต่างๆ ทั้งการกำนันตักข้อตกลงเพื่อแลกเปลี่ยนหรือเชื่อมโยงข้อมูล การถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่นๆ ดำเนินการแทน จนสามารถปรับปรุงระบบเดิมและพัฒนาาระบบใหม่เพิ่มเติมอีก เป็นการเพิ่มความปลอดภัยที่สูงมากขึ้น สามารถป้องกันการแอบอ้างการทำธุรกรรมออนไลน์ รวมถึงขยายขอบข่ายการบริหารที่กว้างขวาง และหลากหลาย ตอบสนองผู้ใช้งาน ที่สำคัญเป็นการยกระดับการบริการตามมาตรฐาน (Service Standard) สำหรับทุกหน่วยงานได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ได้แก่

ระบบ e-stamp Duty

เป็นบริการรับชำระอากร
แสดงปีสำหรับตราสาร
อิเล็กทรอนิกส์แบบครบวงจร

ระบบ e-Withholding Tax

เป็นระบบแรกของโลกที่ให้บริการ
ในการนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย
พร้อมกับการชำระค่าบริการทาง
อิเล็กทรอนิกส์ (e-payment)
ผ่านสถาบันการเงิน

ระบบ My Tax Account

ช่วยให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดาสามารถตรวจสอบข้อ
มูลค่าลดหย่อนของตนเองทาง
อินเทอร์เน็ต ทำให้การยื่นแบบ
เป็นเรื่องง่าย สะดวกและรวดเร็ว

การพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริการของกรมสรรพากร เป็นการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบาย และทิศทางการบริหารงานของรัฐบาล และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของ กระทรวงการคลัง โดยบรรลุเป้าหมายที่สร้างประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการ ด้วยการนำเทคโนโลยี ดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อนวัตกรรมบริการที่ตรงใจผู้เสียภาษี ซึ่งภายหลังการเปิดให้บริการ สร้างความสะดวกในการให้บริการ และได้รับผลตอบแทน รวมถึงการประเมินผลจากผู้ใช้บริการในระดับที่ดีมาก เกิดผลสำเร็จ **ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ และประโยชน์ต่อประชาชน และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ** ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ เมื่อประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งในเรื่องของการลดต้นทุนในการบริหารจัดการภาษี หัก ณ ที่จ่ายของภาคเอกชน ทำให้การดำเนินธุรกิจมีความสะดวก และคล่องตัวยิ่งขึ้น รวมถึงภาครัฐลดการตรวจสอบยืนยันข้อมูลการหัก หัก ณ ที่จ่าย ทำให้ได้รับเงินคืนภาษีได้เร็ว เพิ่มสภาพคล่องเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมโครงการ และใช้งานในระบบเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด

ขณะเดียวกัน สามารถ**ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง** ทำให้การดำเนินธุรกิจเพื่อติดต่อกับหน่วยงานของกรมมีความสะดวก และคล่องตัวยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการได้ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านเว็บไซต์ กรมสรรพากร สำหรับกรมสรรพากร สามารถลดต้นทุนด้านเวลา ในการในการตรวจสอบและยืนยันข้อมูลที่มีความถูกต้องแม่นยำ และลดค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณเกี่ยวกับเอกสาร และการจัดเก็บ เอกสารกระดาษ

ด้านสังคม ส่งเสริมให้เกิดสังคมไร้เงินสดในโลกดิจิทัล ตอบสนองนโยบายสังคมไร้เงินสด อีกทั้งยกระดับการบริหารราชการตามนโยบายของรัฐบาลให้การพัฒนาโครงสร้าง และระบบการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ ที่มีความโปร่งใส และยุติธรรม

ด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะหากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค เช่นการแพร่ระบาดของ Covid-19 จะช่วยลดความเสี่ยงและลดการแพร่กระจายของเชื้อโรค สร้างความปลอดภัยแก่สุขภาพของประชาชน ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เสริมสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชน

สิ่งสำคัญ ส่งผลให้กรมสรรพากร จัดเก็บภาษีอากรได้เบ็ดเสร็จ ภาษีตามเป้าหมายการประมาณการ ทั้งจัดเก็บได้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี **สร้างความพึงพอใจต่อการให้บริการแก่ทุกภาคส่วน** ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด

กรมสอบสวนคดีพิเศษ
กระทรวงยุติธรรม

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเปิดใจใกล้ชิดประชาชน

การมีส่วนร่วมของเครือข่าย

ภาคประชาชนในการป้องกัน

การเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบในการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดทางอาญาบางประเภทที่เป็นคดีพิเศษ ซึ่งมีความยุ่งยาก ซับซ้อน เกิดขึ้นซ้ำๆ และเป็นปัญหาระดับชาติ เช่น คดีฉ้อโกงประชาชน คดีการค้ำบงขุมคดีบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมีกระบวนการหลัก คือ ปราบปราม สืบสวน สอบสวนคดีพิเศษ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้การจะดำเนินคดีด้วยวิธีการปกติอาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ DSI จึงกำหนดให้มีกระบวนการป้องกันอาชญากรรมควบคู่กับงานปราบปรามฯ โดย**มุ่งเน้นการเปิดระบบราชการที่เป็นการบูรณาการและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน** ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษด้วยการสร้างเครือข่ายดีเอสไอภาคประชาชน โดยเฉพาะการจัดตั้งศูนย์รับข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่เครือข่ายอาชญากรรมคดีพิเศษ (DSI Station)

DSI มุ่งเน้นการเปิดระบบราชการ โดยสร้างกลไก

การมีส่วนร่วมของประชาชน และดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลสารสนเทศ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชน ด้วยช่องทางการสื่อสารทั้งออฟไลน์ และออนไลน์ ที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้อย่างเข้มข้น โดยให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน โปร่งใส และทันสมัย ซึ่งจะถูกจัดในรูปแบบฐานข้อมูลภายใต้ระบบเว็บไซต์ Internet DSI มีการจำแนกการเข้าใช้งานระบบฐานข้อมูลให้ตรงกับความต้องการของทุกกลุ่มเป้าหมาย ในรูปแบบ e-Service ได้แก่ กลุ่มผู้ร้องเรียน ร้องทุกข์ กลุ่มผู้ร้องขอเป็นคดีพิเศษ เครือข่าย DSI ประชาชนทั่วไป หน่วยงานรัฐ เจ้าหน้าที่ DSI องค์กรระหว่างรัฐบาล แต่ละกลุ่มสามารถค้นหา และใช้ประโยชน์ภายใต้ระบบรักษาความปลอดภัยด้าน ICT ที่มีมาตรฐานสากล นอกจากนี้ได้ **พัฒนานวัตกรรม “Chatbot วานห่วย”** หรือ ระบบผู้ช่วยอัจฉริยะ (Smart Assistants) สำหรับให้บริการประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ www.dsi.go.th ซึ่งเป็นระบบนำร่องที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการให้บริการข้อมูลและเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของ DSI

ด้านการรับฟังความคิดเห็น ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความโปร่งใส

DSI เน้นรูปแบบการสื่อสารแบบสองทางในทุกช่องทางเช่นเดียวกัน เช่น

ในช่องทางออฟไลน์ ได้แก่ จุดให้บริการประชาชน กรุงเทพฯ / ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาค 10 แห่ง, ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร DSI, โทรศัพท์สายด่วน 1202 และ 02 831 9888, การประชุม/สัมมนา เวทีแสดงความคิดเห็น และการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับภาคีเครือข่าย

ส่วนช่องทางออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ www.dsi.go.th ในรูปแบบ e-service และ Chatbot ววน้อย, ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ Facebook DSI / Tok-tok / Instagram, ไลน์ข่าว “กรมสอบสวนคดีพิเศษ”

นอกจากนี้ยังใช้สื่อสิ่งพิมพ์/ป้าย/โปสเตอร์/แผ่นพับ/วารสาร สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุชุมชน (สถานีวิทยุคนรักยุติธรรม FM 107.25 MHz) และ Mobile Application DSI / Application ROOTAN ระบบที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทางเว็บไซต์ เพื่อการติดต่อกับเครือข่าย DSI ภาคประชาชน หรือ DSI Station

DSI กำหนดแนวทางในการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภาคประชาชน โดยสร้างกลไกที่เอื้อให้เครือข่าย (ภาคประชาชน ภาคเอกชน หรือท้องถิ่นจากองค์การภายนอก) เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ตามแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) เรื่องที่ 4 บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน (Strong Collaboration)

โดยมีการ**จัดตั้งเครือข่ายดีเอสไอภาคประชาชน** ที่เป็นจิตอาสาเข้ามาเป็นสมาชิกในการแจ้งเบาะแส ร้องเรียน ร้องขอในการกิจการป้องกันปราบปราม สืบสวนสอบสวนอาชญากรรมพิเศษ มีผู้เป็นสมาชิกกว่า 8,039 คน

โดยมี **"ศูนย์รับข้อมูลและเผยแพร่เครือข่ายอาชญากรรมคดีพิเศษ"** หรือ **"DSI Station"** จำนวน 9 แห่ง เป็นศูนย์ประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายฯ

โดยมีการ**จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน** เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจภารกิจ DSI

อีกทั้งได้**พัฒนาเครือข่ายการทำงานโดยการขอความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา**

นอกจากนี้ มีการจัดกิจกรรม Smiling Eye - Smiling Hearth ภายใต้แนวคิด **"ห่างไกล แต่ใจเราไม่ห่างกัน"** เพื่อ**รับฟังปัญหาในพื้นที่** และบูรณาการด้านการป้องกันการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่

ผลของการดำเนินงานในการเปิดระบบราชการ

ส่งผลให้ DSI สามารถปรับปรุงพัฒนาเว็บไซต์ (www.dsi.go.th) ที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มในรูปแบบ e-Service (ปี 2562)

มีการพัฒนานวัตกรรม Mobile Application ให้เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลเว็บไซต์ DSI

มีการพัฒนานวัตกรรม DSI วานน้อย : ระบบผู้ช่วยอัจฉริยะ (Smart Assistants) หรือ Chat bot สำหรับให้บริการประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ DSI

อีกทั้งมีการจัดทำเนื้อหาสื่อเผยแพร่และใช้สื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการเปิดระบบราชการแบบเต็มรูปแบบผ่านทาง Facebook DSI / Tik-tok DSI / YouTube / Line /Instagram

ที่สำคัญสร้างเครือข่าย DSI ภาคประชาชน กว่า 8 พันคน เป็นความร่วมมือของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษ ซึ่งเป็นการดำเนินการภายใต้มาตรการ “รู้จัก มักคุ้น อุ้มใจไปด้วยกัน”

อีกทั้งมีการจัดทำเนื้อหาสื่อเผยแพร่และใช้สื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการเปิดระบบราชการแบบเต็ม ส่งผลให้ประชาชนผู้รับบริการและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เกิดความรับรู้ความเข้าใจในการกิจของ DSI ส่งผลต่อความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษของภาคประชาชน ตั้งแต่ขั้นตอนการเตือนภัย การเฝ้าระวังอาชญากรรม การภูมิคุ้มกันในการหลีกพ้นจากอาชญากรรมต่างๆ จนสามารถยกระดับคุณภาพของแกนนำเครือข่ายภาคประชาชนและมีการจัดตั้งศูนย์รับข้อมูลข่าวสารฯ ขึ้น 9 แห่ง

นอกจากนี้ DSI ยังได้ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (ITA) โดยมีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าเป้าหมายมากกว่าร้อยละ 85 อย่างต่อเนื่อง 6 ปีติดต่อกัน และผ่านการประเมินองค์การตามหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ พ.ศ. 2563 ของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ซึ่งสะท้อนถึงการทำงานที่มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จากสำนักงาน ก.พ.ร. นับตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมาจำนวน 4 รางวัล และได้รับคะแนนความพึงพอใจด้านการบริการจากเครือข่ายภาคประชาชนในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน รวมถึงการบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ตัวชี้วัดที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

“ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม

สำนักพัฒนาแหล่งน้ำ
กรมทรัพยากรน้ำ

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผล
ประชาชนมีส่วนร่วม

“โครงการพัฒนา อ努รักษ์
และฟื้นฟูระบบเครือข่ายน้ำ
หนองหวายแบบมีส่วนร่วม”

หนองหวาย-แก้มลิง เสื่อมสภาพ

หนองหวาย เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ในพื้นที่ลุ่มต่ำติดริมลำน้ำอูน ตั้งอยู่ในบ้านทุ่งมัง ตำบลหนองลาด อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มีพื้นที่กว่า 1,000 ไร่ ทำหน้าที่เป็นแก้มลิงเพื่อรองรับปริมาณน้ำฝนในพื้นที่และบริเวณโดยรอบก่อนที่จะไหลลงสู่ลำน้ำอูน ช่วยป้องกันไม่ให้น้ำในลำน้ำอูนล้นตลิ่ง และสร้างความเสียหายแก่ประชาชนในพื้นที่โดยรอบ แต่ในช่วงหลายปีมานี้แหล่งน้ำหนองหวายขาดการดูแลและพัฒนาอย่างเหมาะสม ทำให้มีสภาพตื้นเขินและไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เต็มศักยภาพ ประกอบกับลำน้ำอูนมีปริมาณน้ำหลากค่อนข้างมาก ส่งผลโดยตรงต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยรอบหนองหวายต้องประสบปัญหาน้ำท่วมขังเป็นประจำทุกปี

กรมทรัพยากรน้ำ ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำของประเทศ จึงได้เข้ามาดำเนินการสำรวจออกแบบและพัฒนาบุคลากรเพิ่มความจุ เพื่อเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำให้สามารถรองรับปริมาณน้ำหลากและช่วยพ่วงน้ำเพื่อป้องกันมิให้เกิดอุทกภัย และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำด้วยการดำเนินโครงการระบบเครือข่ายน้ำและการสร้างระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตรของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินโครงการ ส่งผลให้ประชาชนตำบลหนองหวายมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตรการอุปโภคบริโภค รวมถึงเป็นแหล่งน้ำเพื่อการท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่อีกด้วย

กรมทรัพยากรน้ำได้ถ่ายทอดนโยบาย และแผนปฏิบัติราชการ ให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตาม พันธกิจที่ 1 ในการกำกับ ควบคุม อนุรักษ์ และพัฒนา ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ และพันธกิจ ที่ 2 พัฒนา พื้นฟู ปรับปรุง ซ่อมแซม บริหารโครงการ แหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำ ที่ให้ความสำคัญกับการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยกรมฯ ได้กำหนดให้ทุก โครงการพัฒนาแหล่งน้ำต้องผ่านกระบวนการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน และมีการยอมรับของ ประชาชนในพื้นที่ก่อนดำเนินการโครงการ

ในการดำเนินการได้กำหนดแนวปฏิบัติในการขับเคลื่อน นโยบายอย่างเป็นระบบและมีแนวทางที่ชัดเจน เน้นสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาค ส่วนทุกขั้นตอน ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม และร่วมแก้ไขปัญหาดังแต่เริ่มต้นจนจบโครงการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เกิดการยอมรับ และทำให้ การดำเนินนโยบายเป็นไปอย่างราบรื่น เหมาะสม และ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยก่อน เริ่มการก่อสร้าง มีการให้ข้อมูลความรู้ รับฟัง และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งปัญหาหลักที่พบ คือการขอคืนพื้นที่ที่ประชาชน ถือครอง และใช้เป็นพื้นที่ทำกินมานาน ทำให้การดำเนิน แผนงานระยะแรกเป็นไปด้วยความยากลำบาก จากการต่อต้านและไม่ยอมคืนพื้นที่ของประชาชน ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการแก้ไข ข้อพิพาท และการเจรจาขอคืนพื้นที่ กระทั่งสามารถ หารือ และสร้างความเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และ ขอคืนพื้นที่กว่า 400 ไร่ นำมาพัฒนาเป็นที่กักเก็บน้ำ ถาวร รวมถึงเสริมสร้างคันถนนล้อมรอบ ป้องกัน การบุกรุกซ้ำ และป้องกันการทะเลาะกัน อันเป็นต้นเหตุ ของการแตกความสามัคคีกันของชุมชน

สร้างเครือข่าย รากฐานระดับชุมชน

ขณะเดียวกัน ระหว่างการก่อสร้าง ได้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกของประชาชนเนื่องจากมีความจำเป็นต้องพร่องน้ำ สำหรับการขุดเปิดหน้าดินพื้นที่การเกษตรเพื่อวางท่อ ทำให้ไม่สามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำได้ จึงต้องหาวิธีร่วมกับประชาชนเพื่อหาแนวทางลดผลกระทบ และปรับแผนการก่อสร้าง จนสามารถดำเนินโครงการได้เป็นผลสำเร็จ และเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเครือข่ายหนองหวาย วางแผนการใช้น้ำเพื่อใช้ประโยชน์ครอบคลุมระดับหมู่บ้าน ตำบล และต่างตำบลในพื้นที่ข้างเคียง

กลุ่มผู้ใช้น้ำเครือข่ายหนองหวาย มีการแบ่งหน้าที่สมาชิกกลุ่มตามพื้นที่แหล่งน้ำ หรือการใช้น้ำจากแหล่งหรือระบบท่อส่งน้ำเดียวกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันในหมู่บ้าน ท้องถิ่น ทั้งการใช้ การวางแผนและพัฒนาการเพาะปลูก การบริหารจัดการ กำหนดกติกาข้อบังคับ การจัดเก็บค่าใช้น้ำ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ และการจัดตั้งกองทุนเพื่อบำรุงรักษาแหล่งน้ำให้เกิดความยั่งยืน โดยสมาชิกกลุ่มร่วมกันเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกผู้เป็นกรรมการกลุ่มน้ำ ทำหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับโครงการระบบเครือข่ายหนองหวาย ตลอดจนโครงการอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเดียวกัน ภายใต้วิสัยทัศน์กลุ่มที่กำหนดไว้ว่า “บริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ยึดกฎระเบียบบนพื้นฐานคุณธรรม มีส่วนร่วมรับผิดชอบ โปร่งใสตรวจสอบได้”

การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นกิจกรรมสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้นำและเครือข่ายมีส่วนร่วม รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และเป็นไปตามคู่มือแนวทางการบริหารจัดการน้ำ อีกทั้งมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน มาเอื้อประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหา เช่น นวัตกรรมเชื่อมโยงบูรณาการแหล่งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินในพื้นที่อย่างเป็นระบบ การใช้ระบบส่งน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการกักเก็บน้ำ นวัตกรรมการบริหารจัดการน้ำและการใช้ข้อมูล โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วม สร้างมูลค่าน้ำ แบ่งปันน้ำที่เป็นธรรม และนวัตกรรมด้านการติดตาม และบริหารโครงการโดยผ่านระบบ Monitoring เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องสูบน้ำ แผงโซลาร์เซลล์ ปริมาณน้ำ รวมถึงติดตามและประเมินผลของโครงการเป็นต้น

ความสำเร็จของการดำเนินโครงการ

ผ่านกลไกการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม และร่วมแก้ไข

สามารถเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำให้สามารถรองรับปริมาณน้ำหลากและช่วยหนองน้ำ เพื่อป้องกันมิให้เกิดอุทกภัย โดยเพิ่มความจุปริมาณน้ำเก็บกักเป็น 4,380,000 ลูกบาศก์เมตร

จัดหาแหล่งน้ำ และระบบกระจายน้ำเพื่อสนับสนุนภาคการเกษตร และการอุปโภคบริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถแก้ไขการขาดแคลนน้ำให้กับเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 1,150 ไร่

สนับสนุนน้ำอุปโภค บริโภคได้ถึง 600 ครอบครัว ประชากร 2,287 คน ด้วยการนำเทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้

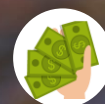
รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำ ครอบคลุมพื้นที่อื่นๆ กว่า 2,000 ไร่

กึ่งยังเป็นการรักษาระบบนิเวศ อนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งน้ำ

เชื่อมโยงวางระบบเครือข่าย/ลุ่มน้ำ ระบบกระจายน้ำ ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถทำการเกษตรได้มากขึ้น

ส่งผลต่อรายได้ครัวเรือน และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการสูบน้ำของเกษตรกร

ส่งต่อมรดก ความยั่งยืนให้ลูกหลาน

นอกจากนี้ การตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำตลอดแนวท่อส่งน้ำ สร้างความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการน้ำ และมีการใช้น้ำร่วมกันระหว่างหมู่บ้าน และตำบลข้างเคียง ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างการมีส่วนร่วม และความสามัคคีในพื้นที่ อีกทั้งส่งผลต่อการลดการย้ายถิ่นฐาน เมื่อคนรุ่นใหม่เห็นโอกาสในการสร้างอาชีพ เกิดเกษตรกรยุคใหม่ นำนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดในพื้นที่และผลผลิตทางการเกษตรในรูปแบบ รัฐวิสาหกิจชุมชน ที่มีตราหือเป็นของชุมชนเอง รวมถึงนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ ตำบลน้ำของจังหวัด เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ ต่อยอด และสืบสานไว้เป็นมรดกของคนรุ่นหลัง และพัฒนา กลายเป็นแหล่งน้ำเพื่อการท่องเที่ยวที่สำคัญ และใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายท่ามกลางบรรยากาศ ที่สวยงาม ที่สำคัญสามารถขยายผลสู่การเป็นต้นแบบในการพัฒนาแหล่งน้ำให้กับพื้นที่ใกล้เคียง เช่น โครงการปรับปรุงซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำกุดนาแซง จังหวัดขอนแก่น, โครงการปรับปรุงซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำ ห้วยหนองหาร จังหวัดนครพนม, โครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยเสือ จังหวัดอุดรธานี เป็นต้น และเป็นโครงการต้นแบบสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผล
ประชาชนมีส่วนร่วม

“โมเดลท่าเสา...เราคนกาญจน์
ไม่ทิ้งกัน”

รวมพลังคนกาญจน์ สร้างฐานชุมชนแข็งแกร่ง

จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดทางภาคตะวันตกของประเทศไทย มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ มีประชากร 891,976 คนจำนวนครัวเรือน 161,036 ครัวเรือน แบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 95 ตำบล 959 หมู่บ้าน และด้วยการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ชุมชนอันเป็นสังคมฐานรากต้องมีการปรับตัว แต่ด้วยขนาดของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีประกอบด้วยประชาชนที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านสังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนหลายแห่งต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไป ตามบริบทของแต่ละชุมชน การแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องจึงต้องเหมาะสมและตรงประเด็นกับสิ่งที่ชุมชนนั้น ๆ ต้องการ

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ถูกดำเนินงานภายใต้กระบวนการองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดริเริ่มจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยมุ่งเน้นสนับสนุนและพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และมีหลักการทำงานที่สำคัญคือการพัฒนาโดยชุมชนเป็นแกนหลักเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ด้วยความสำเร็จในการจัดทำ **“โมเดลท่าเสา...เราคนกาญจน์ไม่ทิ้งกัน”** ของชุมชนตำบลท่าเสาเพียงตำบลเดียว และได้ขยายผลสู่การรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนครอบคลุม 99 ตำบลในจังหวัด เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวจังหวัดกาญจนบุรี

โมเดลท่าเสา

ชุมชนแห่งการมีส่วนร่วม

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาญจนบุรี เป็นตัวแทนขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ภายใต้ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 มีความสอดคล้องกับกรอบทิศทางสำคัญตามนโยบายระดับประเทศ และนโยบายระดับจังหวัด ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ตามความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรม ขบถองค์กรชุมชน จึงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจังหวัดกาญจนบุรีได้ทำการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลขึ้นครบทุกพื้นที่แล้วเมื่อปี พ.ศ. 2562

“โมเดลท่าเสา” เป็นหนึ่งในรูปแบบการดำเนินงานภายใต้แนวคิดขบวนการองค์กรชุมชนที่ประสบความสำเร็จ และเป็นต้นแบบการพัฒนาที่มุ่งเน้นการจัดการตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยมีจุดเริ่มต้นจากการที่ชุมชนในตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลท่าเสาขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางการประสานงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชน มีการจัดเวทีจุดประกายความคิด โดยใช้ข้อมูลที่สภาองค์กรชุมชนตำบลจัดเก็บมาวิเคราะห์ และประเมินสถานะชุมชนในการพัฒนาและการวางแผนตั้งแต่ระดับชุมชน สู่แผนระดับหมู่บ้าน และระดับตำบลตามลำดับ เพื่อจัดกลุ่มปัญหาที่สามารถแก้ไขร่วมกันได้ จนสามารถแบ่ง**ปัญหาของตำบลออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากร ด้านสวัสดิการ และด้านวัฒนธรรม** อีกทั้งจัดลำดับแนวทางแก้ไขปัญหา เป็นระดับปัญหาที่แก้ไขได้ด้วยชุมชนเอง และปัญหาที่ต้องประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา ภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการแก้ไข และเน้นให้คนในชุมชนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการ

ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาภายในชุมชนตำบลท่าเสา พบว่า การประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการพึ่งพาตนเอง มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพื่อจำหน่ายในโรงงาน ประกอบกับปัญหานี้สืบในครัวเรือน การผลิตที่ไม่สอดคล้องกับการบริโภค รวมไปถึงการขาดต้นทุนปัจจัยการผลิต ซึ่งได้มีการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชน แผนการพัฒนาธุรกิจชุมชน และเกิดการรวมกลุ่มกันในชื่อ **“ศูนย์สาธิตการเกษตรร้านค้าชุมชนตำบลท่าเสา”** หรือ **“ร้านค้าชุมชน”** ดำเนินงานในลักษณะของหุ้นส่วนกิจการของชุมชน เป็นแหล่งร่วมกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมการออม และเป็นแหล่งฝากขายสินค้าของสมาชิกในชุมชน โดยสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชนราว 50,000-60,000 บาทต่อวัน หรือกว่า 2 ล้านบาทต่อเดือน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของคนในชุมชนซึ่งเป็นผู้กำหนดกรอบการพัฒนาด้วยตนเอง

ประชาชนสามารถร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาร่วมกันของชุมชน ภายใต้สภาพองค์กรชุมชนระดับตำบล รวมถึงการเปิดโอกาส และช่องทางให้ประชาชนในชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน สามารถวิเคราะห์ปัญหาของตนเองและชุมชน เพื่อให้เห็นภาพรวมของปัญหานำไปสู่การกำหนดแนวทางการแก้ไขที่ตรงประเด็นได้ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับครอบครัวจากภูมิปัญญาและความสามารถเพิ่มอัตราการครองใจในตลาด มีศูนย์กระจายสินค้าของชุมชน เป็นหุ้นส่วนในกิจการของชุมชน ส่งเสริมการออมเงิน ลดการเป็นหนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ ทั้งยังสามารถนำผลที่ได้ไปสู่การพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่น ในทุกมิติร่วมกัน โดยมีภาคีความร่วมมือเข้ามามีบทบาทตามภารกิจในลักษณะการหนุนเสริมทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน กระทั่งสามารถเป็นต้นแบบขยายผลจัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนครอบคลุม 99 ตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี

ทั้งนี้ ปัจจัยของความสำเร็จ เกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชนรู้จักตนเอง สามารถวิเคราะห์ตนเอง และสามารถมองเห็นภาพรวมของชุมชน นำไปสู่การรวมกลุ่มทางสังคมเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ผ่านกลไกการพึ่งพากันเองของชุมชน และส่งเสริมการดำเนินงานในลักษณะของกลุ่ม เช่น สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน ร้านค้าชุมชน ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ได้ และการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย เป็นการหนุนเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ตลอดจนการเป็นสื่อกลางในการประสานงานระหว่างชุมชนกับระดับนโยบาย

หุ้นส่วนกิจการชุมชน รายได้ 2 ล้านบาท/เดือน

“โมเดลท่าเสา” เป็นการดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้ พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ที่นับว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างชัดเจน และเป็นต้นแบบการพัฒนาที่มุ่งเน้นการจัดการตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ในการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยมีจุดเริ่มต้นจากการที่ชุมชนสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของได้ด้วยตนเอง นำมากำหนดแนวทาง และวิถีทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน ชุมชนมีการระดมทุนผ่านกองทุนสวัสดิการสังคมตำบล เพื่อให้บริการทางด้านสวัสดิการสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในมิติสังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และเสริมสร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้มีความทำ มีรายได้ มีอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้

ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนจากเดิมที่เน้นพึ่งตนเอง และการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพื่อจำหน่ายให้กับโรงงาน โดยไม่มีอำนาจในการต่อรองและกำหนดราคา มาเป็นแนวคิด **“การพึ่งพากัน”** ร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของชุมชน ภายใต้สภาองค์กรชุมชนระดับตำบล กระทั่งปัจจุบัน สามารถมียอดจำหน่ายสินค้าภายใต้ศูนย์สวัสดิการเกษตรร้านค้าชุมชนตำบลท่าเสา ไม่ต่ำกว่า 50,000 – 60,000 บาทต่อวัน หรือประมาณ 2 ล้านบาทต่อเดือน

ในการดำเนินการเริ่ม ชุมชนมีการระดมทุนผ่านกองทุนสวัสดิการสังคมตำบล เพื่อให้บริการทางด้านสวัสดิการสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลากหลายมิติแก่สมาชิก ในลักษณะหุ้นจำนวน 800 หุ้น หุ้นละ 100 บาท หรือเป็นทุนตั้งต้นประมาณ 80,000 บาท จากสมาชิกเริ่มแรกเพียง 65 คน ภายหลังดำเนินงานได้เพียง 6 เดือน สามารถปันผลและสร้างรายได้ให้กับสมาชิกได้เป็นที่น่าพึงพอใจ สร้างความเชื่อมั่นให้กับคนในชุมชน เป็นผลให้มีผู้สนใจเป็นสมาชิกและเข้าซื้อหุ้นเพิ่มขึ้นกว่า 8,000 หุ้น ในเวลาต่อมา ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมมากกว่า 600 คน หรือกว่า 6 หมื่นหุ้น เป็นทุนหมุนเวียนและเงินหุ้นที่สมาชิกร่วมลงทุนประมาณ 6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่จัดตั้งกว่าสิบเท่า ทั้งยังขยายความสำเร็จไปสู่การจัดตั้งขบวนการสภาองค์กรชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นจำนวน 99 ตำบล เกิดการรวมกลุ่มกันในชื่อ **“ศูนย์สวัสดิการเกษตรร้านค้าชุมชนตำบลท่าเสา” หรือ “ร้านค้าชุมชน”**

สำนักงานเทศบาลเมืองทุ่งสง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผล
ประชาชนมีส่วนร่วม

**“การบริหารจัดการน้ำท่วม
เมืองทุ่งสงแบบบูรณาการลุ่มน้ำตรัง...
เรียนรู้สู่ภัยพิบัติอย่างยั่งยืน”**

น้ำท่วมซ้ำซาก คนทุ่งสงเข้าใจ

ทุ่งสงเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำตรังและเป็นแหล่งน้ำประปาสำหรับชาวเทศบาลเมืองทุ่งสง นครศรีธรรมราช ตั้งอยู่บนแนวน้ำหลากเชิงเขา พื้นที่มีลำคลองไหลผ่านหลายสายจากทิศเหนือ ความเอียงลาดทำให้กระแสน้ำไหลเร็วขึ้น เมื่อระบายไม่ทันจะทำให้น้ำท่วมได้ง่าย (เกิดซ้ำซาก) กลายเป็นปัญหาพื้นฐานของชุมชนลุ่มน้ำตรัง ทั้งน้ำท่วมหนัก บนที่ลุ่มท่วมนาน ตั้งแต่ต้นน้ำทุ่งสงถึงปลายน้ำตรัง อีกทั้งทุ่งสงเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญหากเกิดอุทกภัยจะกระทบต่อการขนส่งภาคใต้ตอนล่างทั้งหมด การเกิดน้ำท่วมซ้ำซากกว่า 10 ครั้งต่อปี และการระบายน้ำล่าช้า ซึ่งต้องใช้เวลา 2-3 วัน ส่งผลต่อเศรษฐกิจ สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะเทศบาลเมืองทุ่งสง ความเสียหายในย่านการค้ามูลค่าไม่น้อยกว่า 250 ล้านบาท (ข้อมูลจากชมรมธนาคารอำเภอทุ่งสง)

เทศบาลเมืองทุ่งสง ไม่สามารถแก้ไขภัยพิบัติได้เพียงองค์กรเดียว ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งสูญเสียไปจำนวนมากแต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้สำเร็จ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เคนขอบเขตอำนาจการสั่งการของเทศบาล หากไม่เร่งดำเนินการ จะส่งผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชากรเป็นจำนวนมากเพิ่มขึ้น แต่ด้วยความร่วมมือของภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เกิดการร่วมเสนอ แนะนำ สู่การตัดสินใจด้วยการคิดค้นนวัตกรรม “การบริหารจัดการน้ำท่วมเมืองทุ่งสงแบบบูรณาการลุ่มน้ำตรัง...เรียนรู้สู่ภัยพิบัติอย่างยั่งยืน” มาใช้แก้ไขปัญหาน้ำ โดยเฉพาะการเสริมพลังของบทบาทประชาชนให้เป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง เช่น การเสียสละที่ดินเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของชาวบ้านริมคลอง 23 ครั้วเรือนในการถอนหลักหมุดแนวเขตที่ดิน

5 ระดับการมีส่วนร่วม พลิกเป็นเมืองของประชาชน

หน่วยงานกลางและเทศบาลเมืองทุ่งสง กำหนดให้ปัญหาน้ำท่วม เป็นประเด็นสาธารณะ เป็นภัยพิบัติอันดับต้นของชุมชน ที่คุกคาม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และจุดรั้งความเจริญทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 และไม่เพียงสร้างความเสียหายในเขตเทศบาล เมืองทุ่งสง แต่ยังกระทบต่อประชาชนทั้งลุ่มแม่น้ำตรัง กว่า 570,852 คน (ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2565) ที่มีพื้นที่ ครอบคลุม 6 อำเภอ 2 จังหวัด คือ จ.นครศรีธรรมราช และ จ.ตรัง จึงมีความจำเป็นต้องเร่ง **“การบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมทั้ง ระบบลุ่มน้ำตรังแบบบูรณาการ”** โดยจัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน (Public Participation Spectrum) ใน 5 ระดับ โดยมีการคณะทำงานเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อน ได้แก่

1 การให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform)

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร **“การบริหารจัดการน้ำท่วมเมืองทุ่งสงแบบบูรณาการลุ่มน้ำตรัง”** เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและร่วมดำเนินกิจกรรมผ่านช่องทางต่างๆ โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ เช่น www.tungsong.com, www.thungsongcity.go.th, กลุ่มไลน์, การจัดทำ Mobile Application “Thai Water” เป็นคลังข้อมูลน้ำระดับประเทศ เป็นต้น และนำมาเป็นข้อมูลสำหรับศูนย์บริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำตรัง เทศบาลเมืองทุ่งสงโดยเฉพาะ รวมถึงการสร้างเครือข่ายชุมชนในการเฝ้าระวังป้องกันน้ำท่วม เช่น ทม.ทุ่งสง, อาสาพัฒนาปากแพรก โดยยังคงใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์ออฟไลน์ควบคู่ไปด้วย ได้แก่ รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่เทศบาลเมืองทุ่งสง, สถานีจุดเรียนรู้วิทยุชุมชนเมืองทุ่งสง FM 105.5 Mhz หรือจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์เอกสารคู่มือน้ำท่วมและแผ่นสติ๊กเกอร์เบอร์โทรสายด่วนในการช่วยเหลือ

2 การปรึกษาหารือ (Consult)

การปรึกษาหารือร่วมกันของทุกภาคี ทั้งหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ นักวิชาการ สถานศึกษา รวมถึงภาคประชาชน และภาคีอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน กรมโยธาธิการและผังเมือง สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยฯฯ ภายใต้การนำของนายอำเภอทุ่งสง ประชุมหารือเพื่อแก้ปัญหา โดยกำหนดให้ปัญหาน้ำท่วมทุ่งสงเป็น “วาระท้องถิ่น” และได้ขยายความร่วมมือในการทำงานสู่ระดับลุ่มน้ำ เกิดเป็นเครือข่ายอนุรักษ์คลองทั้ง 4 สายขึ้น มีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือ (MOU) ร่วมกันเพื่อบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ รวมถึงมีการประชุมเพื่อรับมือสถานการณ์อุทกภัย วาตภัยและดินโคลนถล่ม การกำหนดจุดอพยพ ศูนย์อพยพ การช่วยเหลือประชาชน การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ในปี พ.ศ.2564 เป็นต้น

3 การเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve)

การเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve) ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในกระบวนการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เกิดการร่วมเสนอแนะ นำสู่การตัดสินใจ จนถึงร่วมดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งการกำหนดแผนยุทธศาสตร์เมืองทุ่งสงแบบบูรณาการ แผนงานการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เช่น โครงการก่อสร้างอุโมงค์ร่วมคลองท่าเสาเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมระยะยาวแบบเป็นระบบและยั่งยืน รวมถึง ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมด้านการสร้างจิตสำนึก สร้างองค์ความรู้ ในการบริหารจัดการน้ำ ขณะเดียวกัน ร่วมกันในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อขยายผล และการจัดตั้งชมทางลดโลกร้อนทุ่งสง ชมทางแห่งการเรียนรู้และปฏิบัติ เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และการเตรียมการรับมือภัยพิบัติ

4 ความร่วมมือ (Collaborate)

หน่วยงานและบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการออกแบบ/นำนวัตกรรมนี้ไปปฏิบัติ จำนวน 28 หน่วยงาน ทั้งในภาครัฐระดับจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เช่น หัวหน้าอุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง ผู้แทนมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาด เป็นต้น องค์กรพัฒนาเอกชน ได้แก่ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, มูลนิธิไทยรักษ์ป่า, มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบลนาตาสง (กลางน้ำ) จังหวัดตรัง เทศบาลเมืองกันตัง (ปลายน้ำ) จังหวัดตรัง เครือข่ายเตือนภัยของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ภาคเอกชน และเครือข่ายประชาชนที่เข้าร่วมอย่างเข้มแข็ง เช่น ชมชนตำบลนาหลวงเสน – ถ้ำใหญ่, ชมชน 20 ชมชนในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง อีกทั้งได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศอีกด้วย

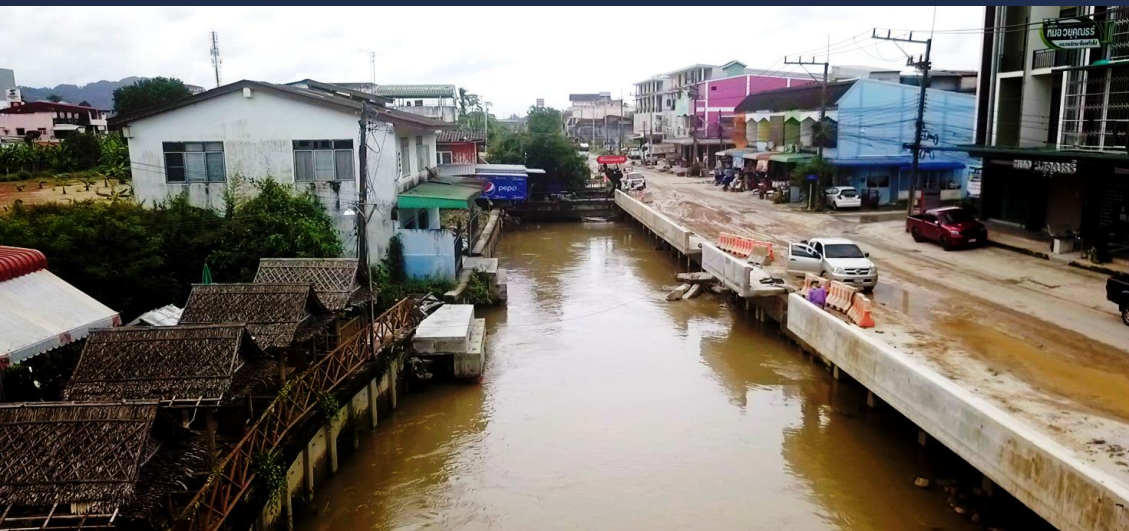

5 เสริมอำนาจ ให้ประชาชน (Empower)

เสริมอำนาจให้ประชาชน (Empower) คือ เป็นขั้นที่ให้กับภาคประชาชน เป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง อาทิ การแก้ไขปัญหาใหญ่ในการจัดรูปที่ดิน โดยเฉพาะกรณีที่ประชาชนชุมชนท่าแพใต้ ได้เสียสละที่ดิน โดยการถอนหลักหมุดแนวเขตที่ดินแนวริมคลองประมาณ 23 กว่าครัวเรือน เพื่อย้ายคลองท่าแพให้กว้างขึ้น และร่วมกันพัฒนาภูมิทัศน์อนุรักษ์ คลองท่าแพและป้องกันบรรเทาน้ำท่วม รวมทั้งการระดมความคิดเห็น การจัดทำแผนการดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม หรือกรณีประชาชน ชุมชนบ้านในหวัง มีการรวมตัวกันแก้ไขปัญหาแอมโมเนียรั่วไหลของ บริษัทผลิตน้ำล้งลำคลองท่าแพ ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดความการหวงแหน เกิดการรับรู้ แก้ไข ร่วมกัน และการตัดสินใจด้วยประชาชนเอง

ความเสียหายเป็นศูนย์ ชุมชนเป็นสุข

ความสำเร็จของพลังเครือข่ายประชาชน ส่งผลให้ผลต่อต้านเศรษฐกิจในพื้นที่ ที่สามารถแก้ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากได้และบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน สามารถลดความเสียหายที่เคยมีมูลค่า **250,000,000 บาท** ในปี 2549 จนในปี 2564 **ไม่มีค่าใช้จ่ายความเสียหายที่เกิดขึ้นจากน้ำท่วม** ทางด้านสังคม เกิดความร่วมมือกันขับเคลื่อนโครงการ อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านกายภาพตามอำนาจหน้าที่ (ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว) จากการทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำร่วมกัน ประชาชนเกิดจิตสำนึก ชุมชนและเครือข่ายเกิดการเรียนรู้สู่ภัยพิบัติร่วมกัน ด้านสิ่งแวดล้อม ได้รับการดูแลทำให้ไม่เกิดความเสื่อมโทรม สามารถนำทรัพยากรทางธรรมชาติมาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระบบภูมินิเวศที่ดี สร้างความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการสร้างฝายชะลอน้ำ ลดปัญหาการจัดการขยะในขณะน้ำท่วม, การพังทลายของดิน/ตลิ่ง, การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ลดโลกร้อน และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม จนนักเรียนโรงเรียนมัธยมเทศบาลวัดท่าแพได้รับรางวัลการประกวด New Gen สร้างสรรค์นวัตกรรมท้องถิ่น ประจำปี 2564 จากสถาบันพระปกเกล้า

**ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ ทำให้มีข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือสามารถคาดการณ์
เตือนภัยได้**ตั้งแต่วันที่กรมอุตุฯมีวิทยาเตือนและเทศบาลสามารถเฝ้าระวังได้อย่างทันทั่วถึง และเตือนภัยให้แก่
ประชาชนทราบอย่างรวดเร็วถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้นทุกวัน เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ
เกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร/หน่วยงานในระดับพื้นที่ และระดับลุ่มน้ำ โดยในระดับ
พื้นที่ได้เกิดเครือข่ายอนุรักษ์คลองทั้ง 4 สายขึ้น โดยได้ทำการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือ (MOU)
มีการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายระดับลุ่มน้ำและที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ
ขณะเดียวกัน ยังเกิดประโยชน์และการทำกิจกรรมสังคมอื่นๆ อีกหลายด้าน เช่น การจัดรูปที่ดิน
อย่างง่ายเพื่อพัฒนาภูมิทัศน์อนุรักษ์คลองท่าแพและป้องกันบรรเทาน้ำท่วม โดยชุมชนมีส่วนร่วม,
กิจกรรมปลูกป่าต้นน้ำ และปลูกหญ้าแฝก, กิจกรรมทำฝาย, สร้างวังปลา

ที่สำคัญ **“การบริหารจัดการน้ำท่วมเมืองทุ่งสงแบบบูรณาการลุ่มน้ำตรัง...เรียนรู้สู่ภัยพิบัติอย่างยั่งยืน”**
ของชาวเทศบาลเมืองทุ่งสงได้กลายเป็นต้นแบบการพัฒนาและ จัดการปัญหาน้ำหลากตั้งแต่ต้นน้ำ
กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำร่วมกันเป็นแห่งแรกของประเทศไทย จนทำให้ได้รับรางวัลอาเซียนด้าน
สิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน พ.ศ. 2564 (ASEAN ESC Award 2021) ด้านน้ำ (Clean Water) ซึ่งเป็
การสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนอย่างเข้มแข็งเพื่อแก้ไขปัญห
ชุมชนอย่างชัดเจน

สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
(องค์การมหาชน)

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผล
ประชาชนมีส่วนร่วม

“ระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
สู่ต้นแบบการจัดการ
อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก”

สสน.เทอดพระราชมาริ แก้ปัญหาน้ำไว้เหนือเกล้าฯ

หลังเกิดวิกฤตน้ำท่วมใหญ่ ในปี พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพบว่าข้อมูลน้ำบาดการบูรณาการ จึงมีพระราชดำริให้ดำเนิน **“โครงการระบบเครือข่ายเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำแห่งประเทศไทย”** โดยได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ การเชื่อมต่อและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาทั้งหมดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ได้ใช้ข้อมูลร่วมกัน นับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย กระทั่งปี 2554 สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน.ได้น้อมนำแนวพระราชดำริดังกล่าวมาเป็นหลักในการดำเนินงาน รวบรวม เชื่อมโยง บูรณาการ และวิเคราะห์ข้อมูลน้ำ ภูมิอากาศ เพื่อพัฒนาให้เป็นระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ จนปัจจุบัน ได้มีการรวบรวมข้อมูลน้ำจากหน่วยงานราชการ จำนวน 51 หน่วยงาน ไว้ในระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เพื่อใช้ประมวลผลแบบจำลองน้ำและสภาพอากาศ นำไปสนับสนุนภาครัฐ และถ่ายทอดให้ชุมชนใช้เป็นเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งในสภาวะปกติและการบริหารจัดการน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในสภาวะวิกฤต

ในการดำเนินงานของ สสน.ได้นำข้อมูลที่เกิดจากการบูรณาการร่วมกันมาถ่ายทอดองค์ความรู้ **ด้านสารสนเทศทรัพยากรน้ำให้กับจังหวัดและหน่วยงานท้องถิ่นในการติดตามสถานการณ์น้ำและบริหารจัดการน้ำ** เพื่อร่วมกันคิดวางแผน และสรุปแนวทางแก้ไขในการจัดการน้ำของแต่ละพื้นที่ แต่ละชุมชน และได้ให้การสนับสนุน และร่วมบริหาร และปฏิบัติการกับเครือข่ายท้องถิ่น เพื่อการฟื้นฟูปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างน้ำด้วยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับสถานการณ์น้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำในพื้นที่ได้ตรงสาเหตุ รวมถึงการติดตาม การสรุปผล

ขณะเดียวกัน มีการ**พัฒนาบุคลากรท้องถิ่นและชุมชนให้สามารถสำรวจพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา นำไปวางแผน ฟื้นฟู และดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำตามภูมิสังคมในพื้นที่ของตนเอง** รวมทั้งติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และการสรุปองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาต่อยอดการแก้ไขปัญหา โดยในการดำเนินงาน จะมีการประสานการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อผลักดัน และขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้วยการเชื่อมโยงเครือข่าย ตั้งแต่ ต้น-กลาง-ปลายน้ำ เกิดเป็นระบบพี่เลี้ยงที่ให้ความช่วยเหลือกันระหว่างชุมชน เพื่อขยายผลความสำเร็จให้เกิดความยั่งยืนของระบบน้ำทั่วประเทศ

ศูนย์น้ำ จ.แพร่ ต้นแบบความสำเร็จ

ความสำเร็จของคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ ได้มีการนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัดหลายพื้นที่ทั่วประเทศ เช่นเดียวกับการขยายผลสู่การใช้งานในจังหวัดแพร่ โดยในปี 2556 ได้จัดตั้ง “ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่” ขึ้นเป็นต้นแบบ ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ และมีการทำงานร่วมกันระหว่าง สสน. ในการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดสมดุลน้ำ ผังน้ำ ทำให้หน่วยงานในระดับจังหวัด ก้องถิ่น มีระบบสารสนเทศสำหรับติดตามสถานการณ์น้ำ สนับสนุนการปฏิบัติงาน การตัดสินใจในสภาวะปกติและในสภาวะวิกฤต พร้อมแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำไปยังพื้นที่และเครือข่ายชุมชน

ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ได้พัฒนาบุคลากรด้านสารสนเทศทรัพยากรน้ำ จนสามารถจัดตั้งโรงเรียนบริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ ในปี 2560 เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่การจัดการน้ำชุมชน ให้เกิดความเข้าใจการบริหารจัดการสำน้ำหลักและลำห้วยสาขา ชุมชนสามารถรวบรวมข้อมูล สถานะ และโครงสร้างแหล่งน้ำอยู่ในรูปแบบของผังน้ำเป็นแนวทางฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ของชุมชน โดยมี สสน. เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำทั้งด้านเทคนิค ข้อมูล วิเคราะห์สรุปงานฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำร่วมกับชุมชน

ตัวอย่างการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง ตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้ง ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน และเคยเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่มในปี 2544 ทำให้มีผู้เสียชีวิต 40 คน และสูญหาย 3 คน บ้านเรือนและพื้นที่เกษตรกรรมได้รับความเสียหายจำนวนมาก เมื่อชุมชนได้ดำเนินงานกับ สสน. ในปี 2560 โดยเริ่มสำรวจ จัดทำข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูลสำหรับช่วยสาขาในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ทำให้ทราบสาเหตุที่น้ำอุบโศกไม่เพียงพอ เนื่องจากป่าต้นน้ำเสื่อมโทรม ขาดข้อมูลสมมูลน้ำ จึงเริ่มฟื้นฟูป่าต้นน้ำ เสริมฝายชะลอความชุ่มชื้นตามร่องเขาและร่องน้ำสาขา

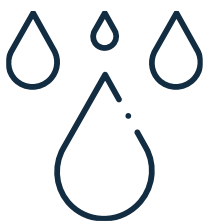
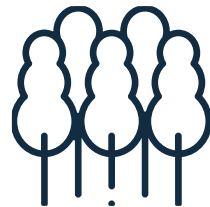
ในเดือนตุลาคม 2562 ชุมชนประสบปัญหาขาดแคลนน้ำจึงได้วางแผนบริหารจัดการน้ำ ร่วมกับ ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ และ สสน. พบว่าจากการฟื้นฟูป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา **3 ปี ทำให้เกิดพื้นที่ป่าต้นน้ำที่สามารถผลิตน้ำได้ตลอดทั้งปี** เสริมฝายกั้นถาวร เชื่อมท่อส่งน้ำลงสู่ อ่างเก็บน้ำฯ ส่งเข้าระบบประปาเพื่อใช้อุปโภค มีจุดกักเก็บสำรองน้ำเป็นระยะ เชื่อมท่อส่งน้ำ เพื่อกระจายน้ำสู่ครัวเรือน ตลอดจนมีการกำหนดกติกาการใช้ร่วมกัน มีการนำเงินค่าบำรุง มาใช้เพื่อดูแลรักษาและฟื้นฟูอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง ขอบเขตผู้รับประโยชน์รวม 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแม่บึง บ้านแพะดอนมูล และบ้านแพะทุ่งเจริญ รวม 235 ครัวเรือน 785 คน ครอบคลุมพื้นที่ เกษตร 1,081 ไร่

สร้างคุณภาพชีวิตคนแพร์ ด้วยระบบสารสนเทศน้ำ

ผลจากการดำเนินงานฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และปรับปรุงโครงสร้างแหล่งน้ำของ ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ ตั้งแต่ปี 2560-2564 สามารถเพิ่ม ปริมาณน้ำได้ 3.78 ล้านลูกบาศก์เมตร ผู้ได้รับประโยชน์รวม 26,035ครัวเรือน ประชากร 34,820 คน ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 48,264 ไร่ เกิดกลุ่มเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ จำนวน 41 กลุ่ม เพิ่มรายได้ครัวเรือน (หลังหักค่าใช้จ่าย) 440,843 บาท ลดรายจ่ายครัวเรือนได้ 574,866 บาท โดยในช่วงฤดูแล้ง ชุมชนยังมีรายได้จากการทำเกษตร 373,400 บาท และช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ 213,200 บาท นอกจากนี้ ชุมชนเครือข่ายได้ ดำเนินการบริหารจัดการก่อกองน้ำพื้นที่สูงและระบบกระจายน้ำสู่แปลงเกษตร มีความยาวรวม 3,832 เมตร ช่วยกันวางระบบก่อกองน้ำเพื่อกระจายน้ำสู่แปลงเกษตรพื้นที่สูง จำนวน 165 ไร่ เพื่อให้เพาะปลูกและมีน้ำใช้ในฤดูแล้ง

สำหรับการวางระบบก่อกองน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง มีระยะทางยาว 1,300 เมตร ช่วยเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำในฤดูแล้ง ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการจำกัดพื้นที่การเลี้ยงโค โดยทำรั้วและต่อก่อกองน้ำให้โค เป็นการบริหารพื้นที่เลี้ยงโคทำให้มีการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพ จำนวนเพิ่มขึ้น มีจำนวนโคถึง 550 ตัว ประโยชน์จากระบบส่งน้ำด้วยท่อจากอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง สามารถประเมินมูลค่าเป็นรายได้เท่ากับ 2,547,800 บาท ประกอบด้วย การเติมน้ำลงพื้นที่การเกษตรเพิ่มขึ้น 165 ไร่ ได้ผลผลิตมูลค่า 725,000 บาทต่อปี, การเลี้ยงโค และการจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์จากมูลโค ได้ผลผลิตมูลค่า 730,000 บาทต่อปี, การประมงเลี้ยงปลา 35 สระ ได้ผลผลิตมูลค่า 172,800 บาทต่อปี พื้นที่ตอนบนของอ่างเก็บน้ำ มีการทำเกษตรทฤษฎีใหม่เกิดตัวอย่างดำเนินงานที่ส่งเสริมชุมชน 24 ครัวเรือน รายได้ 920,000 บาทต่อปี ขณะที่พื้นที่ด้านล่างเสริมระบบกระจายน้ำที่เครือข่ายสร้างขึ้นทำให้เกิดความมั่นคงด้านน้ำแก่ชุมชน 3 หมู่บ้าน จำนวน 3,000 ไร่

ผลประโยชน์ทางด้านสังคม เกิดการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผ่านกิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำ ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความสามัคคี ในชุมชน และเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ เกิดเป็นเครือข่ายในการบริหารจัดการน้ำ ในพื้นที่ ได้สร้างความเข้มแข็งในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการที่มี ประสิทธิภาพ เกิดโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการ บริหารจัดการน้ำ เพื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ มีการจัดทำระเบียบ กฎกติกา ของชุมชน เกิดกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำจำนวน 13 กลุ่ม เกิดการรวมกลุ่มสมาชิก แปลงเกษตร ปัจจุบันมีสมาชิก 50 ราย ที่สามารถใช้ การติดตามข้อมูลสภาพ อากาศและการแจ้งเตือนปริมาณน้ำฝนจากสถานีโทรมาตรจากศูนย์บริหาร จัดการน้ำจังหวัดแพร่ โดยการแจ้งเตือนผ่านทางกลุ่มไลน์ และนำความรู้ จากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ไปปรับใช้ในแปลงเกษตร ส่งผลให้เกิดเป็นชุมชน ต้นแบบของการพัฒนาในเรื่องการใช้น้ำได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ด้านสิ่งแวดล้อม ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ เป็นต้นแบบ การดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน ด้วยการจัดการพื้นที่ป่าและ พื้นฟูอ่างเก็บน้ำ โดย ชุมชนและท้องถิ่น มีการฟื้นป่าชุมชน 13,172 ไร่ ป่า สงวนแห่งชาติ 23,020 ไร่ อุทยานแห่งชาติ 4,363 ไร่ รวมทั้งสิ้น 40,555 ไร่ สร้างฝายต้นน้ำตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบันจำนวน 2,548 แห่ง จากเดิม อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง ความจุน้ำ 650,000 ลูกบาศก์เมตร บริหารจัดการ น้ำได้ 3 รอบต่อปี ปัจจุบัน อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง มีความจุน้ำ 959,000 ลูกบาศก์เมตร สร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นตามบริหารจัดการน้ำได้ 6 รอบ ต่อปี มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น 341,000 ลูกบาศก์เมตร มีน้ำเพียงพอ ต่อความต้องการบริโภค อุปโภคได้อย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ ชุมชนได้ร่วมเป็นเครือข่ายเตือนภัยพิบัติชุมชนเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) จัดทำแผนที่เตือนภัยพิบัติ กำหนดจุดเฝ้าระวัง 24 จุด และจุดอพยพ 8 จุด ใน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสรอย ตำบลป่าสัก และตำบลแม่พุง อำเภอสรอย จังหวัดแพร่ และกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม 29 หมู่บ้านในอำเภอวังชิ้น มีแผนการดำเนินงานทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤตลดความสูญเสีย ที่จะเกิดขึ้น ปัจจุบันเกิดผลสำเร็จ ไม่มีปัญหาน้ำหลาก ดินถล่มอีกเลย

สำหรับการฟื้นฟูอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยางที่ผ่านมา ทำให้ชุมชนได้รับรางวัล ความสำเร็จจำนวนมาก ได้แก่ ได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโครงการรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ในปี 2562, รางวัล “สิงห์ทอง” ประเภทกลุ่มองค์กรแกนหลักสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด กระทรวงมหาดไทย ในปี 2564, รางวัลศูนย์การเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้นแบบจังหวัดแพร่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2565

กรมชลประทาน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม
และผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ

**“โครงการ : ชำตาเรือ
สานพลังคนรุ่นใหม่ใช้น้ำน้อย...
แต่ (ได้ประโยชน์) มาก”**

โครงการอ่างเก็บน้ำศาลทราย

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลคลองพลู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพิษณุโลก สร้างเสร็จเมื่อ ปี พ.ศ.2540 เป็นโครงการที่ส่งน้ำให้เกษตรกร ด้วยระบบแรงโน้มถ่วงที่ช่วยเหลือเกษตรกรที่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีความต้องการใช้น้ำสูงในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่ผลกำลังออกดอกและออกผล โดยประชาชนในพื้นที่ชลประทาน ฝายอ่างเก็บน้ำ 12,100 ไร่ ได้รับประโยชน์ ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงทางการเกษตร และรายได้

ขณะเดียวกัน ยังมีกลุ่มเกษตรกรบ้านชำตาเรืองที่อยู่ทางตอนบนของอ่างเก็บน้ำ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกยางพาราและมันสำปะหลัง ทำเกษตรโดยพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก หากช่วงใดราคาพืชผลตกต่ำ จะส่งผลให้รายได้ลดลง ต่างจากกลุ่มเกษตรกรที่รับน้ำอยู่ท้ายอ่างมีการปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำที่ดี แต่ละครอบครัวและชุมชนมีรายได้ที่ดีกว่า มีการเจริญเติบโตและมีความมั่นคง ทั้งที่กลุ่มเกษตรกรบ้านชำตาเรืองซึ่งอยู่ใกล้แหล่งน้ำ กลับไม่สามารถนำน้ำจากอ่างมาใช้ประโยชน์ได้ กรมชลประทานจึงได้ให้ความช่วยเหลือในก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบท่อส่งน้ำบ้านชำตาเรือง ช่วยให้เกษตรกรที่อยู่เหนืออ่างมีน้ำใช้ ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กรมชลประทานให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

โดยกำหนดพันธกิจ “เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการน้ำ” เป็น 1 ใน 4 พันธกิจภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 “การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Networking and Participation) ของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในระดับพื้นที่ (Networking Collaboration Participation)” มีเป้าประสงค์เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกับจังหวัด และท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำ การสร้างเครือข่ายให้ครอบคลุม และยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการชลประทาน เป็นการเสริมอำนาจให้กับเกษตรกรและผู้นำในระดับของการมีบทบาทและตัดสินใจ (Empowerment) ในรูปแบบของคณะกรรมการจัดการชลประทาน (Joint Management Committee for Irrigation หรือ JMC) อีกทั้งสอดคล้องกับแนวนโยบาย “RIDTEAM 4 ประเด็น 3 กลยุทธ์” ของกรมในการเพิ่มคุณค่าการบริการ (Value to Service)

กรมฯ ได้สื่อสารนโยบายการปฏิบัติงานผ่านสื่อต่างๆ มั่นคง และยังคงกำหนดค่านิยม "WATER for all" ประกอบด้วยคำว่า Work Smart-Accountability-Teamwork & Networking – Expertise – Responsiveness เพื่อสร้างวัฒนธรรม “เชี่ยวชาญเรื่องน้ำ ทำงานมีมาตรฐาน บูรณาการเพื่อประชาชน” ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และได้มอบหมายให้กองส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (กสช.) จัดทำคู่มือและหนังสือเผยแพร่บนเว็บไซต์กรมฯ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ

ทั้งนี้การดำเนินงานของโครงการเพื่อเกษตรกรบ้านชำตาเรือให้ความสำคัญกับการบูรณาการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การสื่อสารแจ้งให้กลุ่มเกษตรกรได้รับทราบถึงความคืบหน้าในการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ พร้อมจัดการประชุมชี้แจง เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสร้างการบริหารโครงการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีเจ้าหน้าที่ชลประทานในพื้นที่ ร่วมประชุมกับกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ และให้คำปรึกษา รับฟังความคิดเห็น กลุ่มเกษตรกรรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ รวมถึงการออกระเบียบข้อบังคับการใช้น้ำ ทำให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าไฟฟ้า การดูแลซ่อมบำรุง และแบ่งปันน้ำที่มีจำกัดร่วมกัน เพื่อการบริหารการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน ได้พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีประหยัสน้ำ ถ่ายทอดภูมิปัญญา ต่อยอดเทคนิคผลผลิตในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนและมีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าไฟฟ้า การดูแลซ่อมบำรุง และแบ่งปันน้ำที่มีจำกัดร่วมกัน เพื่อการบริหารการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลผลิตที่เกิดขึ้นของโครงการ ได้แก่ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบท่อน้ำบ้านชำตาเรือ มีความยาว 6.745 กิโลเมตร ผู้รับประโยชน์ 118 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 2,747 ไร่ มีจุดจ่ายน้ำ 15 จุด ขณะเดียวกันมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการน้ำ ใช้เครื่องจักรแทนการใช้แรงงานคน โดย **“การส่งน้ำแบบประณีต”** เป็นเทคนิคเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำโดยให้น้ำจะค่อยๆ ซึมลงดินเฉพาะตรงโคนต้น ไม่ไหลทิ้ง ซึ่งช่วยประหยัดในการให้น้ำกับพืชผลทางการเกษตร และมีการวางแผนการผลิตไม้ผลให้ออกดอกที่มีการกระจายรุ่นเพื่อลดความเสี่ยงด้านราคา โดยการจัดตั้งกลุ่มบริหารการใช้น้ำระบบท่อน้ำบ้านชำตาเรือ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการเป็นหุ้นส่วนบริหารจัดการน้ำกับกรมชลประทาน ในการซ่อมแซมบำรุงรักษา และแบ่งเบาภาระภาครัฐ จนเป็นกลุ่มบริหารการใช้น้ำที่มีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ประโยชน์จากโครงการที่มีความคุ้มค่าในการลงทุน ส่งผลให้ได้รับรางวัลชนะเลิศ สถาบันเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทานดีเด่น ประจำปี 2565

**“ความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำ
ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้
และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”**

ความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการปลูกพืชจากยางพารา มันสำปะหลัง เป็นการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด ลำไย คล้ายสละ และอื่นๆ เป็นต้น โดยกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำมีรายได้ในปี พ.ศ. 2564 เพิ่มขึ้นรวมเป็นมูลค่า 390.20 ล้านบาท หรือมีรายได้สูงขึ้น 12.33 เท่า สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพจากการปลูกไม้ผลที่ให้มูลค่าทางเศรษฐกิจสูง ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

นอกจากนี้ การรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน จำนวน 15 กลุ่ม ไม่เพียงเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการน้ำ ยังก่อให้เกิดการวางแผนการตลาดร่วมกันของสมาชิกในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตที่ทำให้ได้ราคาจากการรวมกันขายผลผลิตทำให้เกิดอำนาจในการต่อรองราคา การวางแผนการผลิตร่วมกันทำให้ผลผลิตไม่ออกสู่ตลาด พร้อมกับป้องกันราคาสินค้าตกต่ำ และการเพิ่มมูลค่าและการกระจายผลผลิตโดยการนำผลผลิตของสมาชิกไปขายตรงและขายส่งที่ห้างสรรพสินค้า สหกรณ์ ตลาดระยะอง ตลาดไท ทั่วทุกภาคของประเทศ

อีกทั้งมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อบริหารจัดการใช้น้ำระบบท่อส่งน้ำบ้านท่าตาเรือ ซึ่งปัจจุบันมีเงินทุน 1,953,416 บาท กลุ่มมีความมั่นคงและเข้มแข็งสามารถซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำท่อส่งน้ำได้อย่างทันที่เพิ่มความมั่นคงด้านน้ำในพื้นที่ ขณะเดียวกัน ได้ส่งผลต่อการลดการเคลื่อนย้ายแรงงานในถิ่นฐานออกนอกพื้นที่ ลูกหลานกลับคืนสู่ถิ่น และได้รับการพัฒนาให้เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาและต่อยอดพัฒนาเทคนิคด้านการเกษตรใหม่ๆ ที่ได้ผลผลิตมาก ลงทุนน้อย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างสังคมของการช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความสามัคคี สร้างความสุขของประชาชนในพื้นที่ และมีความภาคภูมิใจ

กรมพัฒนาที่ดิน

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม
และผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ

“กุสุมาลย์โมเดล :

การพัฒนาสระน้ำในไร่นา
แบบบูรณาการ พัฒนาคุณภาพชีวิต
เกษตรกรสู่การใช้ประโยชน์ที่ดิน
อย่างยั่งยืน”

เชื่อผีสงส่งผล คุณภาพชีวิตเด็กท่าเคยท์

สภาพพื้นที่แห้งแล้ง ขาดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ในเขตอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งร้อยละ 87 เป็นพื้นที่ดอน มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ต้องอาศัยน้ำฝนเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ขณะเดียวกันการมีชีวิตบนความเชื่อของชนเผ่าไทโซ่ของชาวบ้านในพื้นที่ที่นับถือผี ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ที่จะยกระดับคุณภาพชีวิต รวมถึงขาดความรู้ด้านการเกษตร การจัดการดินและน้ำ ขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่คุ้มค่า ยึดติดกับการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่มีต้นทุนสูงแต่ให้ผลผลิตต่ำ เกษตรกรจึงมีฐานะยากจนแค้นแค้น มีความยากลำบาก ขาดความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร มีเด็กแรกเกิดถึงสามปีในหลายครัวเรือนจาก 2 ตำบล 18 หมู่บ้าน ต้องประสบภาวะทุพโภชนาการ มีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์

กรมพัฒนาที่ดินจึงเข้ามาจับบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ ภายใต้แนวคิดการบูรณาการงานแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรและหน่วยงานภาคีเครือข่าย ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ **“มีน้ำ พื้นฟูดิน ทำการเกษตรได้หลายอย่าง”** ด้วยการนำเอาเทคโนโลยีและข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การสนับสนุนงบประมาณ และปัจจัยพื้นฐานด้านการเกษตรจากภาครัฐ โดยเฉพาะการได้ผู้นำชุมชนเข้ามาเป็นแกนหลักในการประสานการดำเนินงาน ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีแผนการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องสู่อนาคต

ดึงผู้นำชุมชนสร้างการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานโครงการของกรมพัฒนาที่ดิน ได้ประสานและดำเนินการร่วมกับนายวิทยา กิตติศรีวรพันธ์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร และเป็นคนพื้นที่ เคยดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มโรงเรียนในโครงการพระราชดำริฯ (กพด.) ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและระดับชาติ ซึ่งได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน ภายใต้แนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ภายใต้แนวคิด “มีน้ำ พื้นฟูดิน ทำการเกษตรได้หลายอย่าง” โดยเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำในไร่นา เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง และให้เกษตรกรมีน้ำใช้เพื่อผลิตอาหาร สร้างรายได้ ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน ให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่หลากหลาย มีคุณภาพทางโภชนาการ และนำไปสู่การมีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนมีความเข้มแข็ง

เมื่อเริ่มต้นโครงการ ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลชุดความรู้ต่างๆ ผ่านรูปแบบการประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์ การจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงของปัญหา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เพื่อรับทราบความต้องการ และหารือแนวทางในการแก้ไขปัญหาในระดับฐานราก รวมถึงขั้นตอนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม กระทั่งนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่ม การคัดเลือกตัวแทน การกำหนดแนวทาง ออกแบบวางแผนขับเคลื่อนโครงการและวิธีการปฏิบัติงาน โดยเกษตรกรมีการรวมกลุ่มแบ่งโซนพื้นที่และคัดเลือกตัวแทนผู้นำเกษตรกร เรียกขานกันในนาม “ชุมชนชาวบ่อกุสุมาลย์” เกษตรกร เพื่อประสานหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และท้องถิ่น เพื่อร่วมบูรณาการขับเคลื่อนโครงการในรูปแบบคณะทำงาน จัดทำแผนของบประมาณ สนับสนุนปัจจัยการผลิตและองค์ความรู้ และสามารถสรุปผลการดำเนินงาน ถอดแบบแนวทางปฏิบัติ เป็น “กุสุมาลย์โมเดล : การพัฒนาสระน้ำในไร่นาแบบบูรณาการ พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร สู่การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน” เพื่อเป็นต้นแบบให้เกษตรกรในชุมชนอื่นๆ เพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำต่อไป

แนวทางการดำเนินงานที่กรมพัฒนาที่ดินเข้าร่วมกับชุมชน ด้วยความมุ่งมั่นที่ต้องการแก้ไขปัญหาชีวิต และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ให้พ้นจากความยาก สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านการพัฒนาโครงสร้าง การพัฒนาแหล่งน้ำ และปรับปรุงพื้นที่การเกษตร ร่วมนำเสนอปัญหาเรื่องการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและภาวะทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัย โดยร่วมกับทางโรงเรียนในพื้นที่และสถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร ออกสำรวจร่วมกับหมอดินอาสา ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน ประสานสัมพันธ์ รวบรวมความต้องการของเกษตรกรและคัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการฯ ร่วมจัดทำเวทีประชาคม ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงระหว่างสระน้ำในไร่นาและโรงเรียน

ด้านการพัฒนาการเกษตรและอาชีพ ประสานและร่วมกิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรของหน่วยงานภาคีเครือข่าย และผลักดันให้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ของเกษตรกรกลุ่มปลูกพริกกุสุมาลย์ เพื่อผลิตเป็นพืชหลังนาที่สร้างรายได้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้านการผลิตพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษเพื่อเป็นแหล่งอาหารกลางวันของเด็กนักเรียนที่มีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพและอาหารโดยส่งเสริมให้เกษตรกรในชุมชนปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นไร่นาสวนผสม โดยร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร ในการส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรชุมชนชาวบ่อในพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ เพื่อเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร มีสมาชิกชุมชนชาวบ่อเข้าร่วมจำนวน 12 ราย

“กุสุมาลย์โมเดล” คืบสูบให้ชุมชน

ผลผลิต “กุสุมาลย์โมเดล” ส่งผลให้มีการพัฒนาโครงสร้างและปรับปรุงพื้นที่การเกษตร เพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำ และใช้เป็นแหล่งน้ำต้นทุนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้อย่างเพียงพอ

โดยขุดสระน้ำในไร่นาขนาดนอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 80 บ่อ

สามารถสร้างแหล่งกักเก็บน้ำรวม 100,800 ลูกบาศก์เมตร
ครอบคลุมพื้นที่การทำเกษตรจำนวน 1,709 ไร่

ซึ่งได้รับการพัฒนาคุณภาพดินและสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินในการกิจกรรมทาง
การเกษตรเพิ่มขึ้น เช่น ปลูกพืชหลังนา พริกมะเขือเทศ ยาสูบ นอกเหนือไปจากการทำนา
อย่างเดียว ร้อยละ 93.75

ขณะเดียวกัน เกษตรกรในโครงการจำนวน 80 ราย (ครัวเรือน) ได้รับการพัฒนาความรู้
ด้านการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งผลให้เกษตรกร
ปรับเปลี่ยนแนวทางทำการเกษตร โดยใช้ประโยชน์จากพื้นที่นาที่ว่างเปล่าในการผลิตพืช
หลังฤดูทำนาโดยใช้น้ำจากสระ คิดเป็นพื้นที่จำนวน 276 ไร่ หรือร้อยละ 28 ของพื้นที่
โครงการ

จากการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการดำเนินโครงการ พบว่า

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถ**เพิ่มผลผลิตข้าว**ได้เพิ่มขึ้นเป็น 350 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.67

สร้างรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 5,500 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 67.68 จากเดิมที่มีรายได้เฉลี่ยเพียง 3,280 บาทต่อไร่

ขณะเดียวกันเมื่อมีการ**ทำเกษตรผสมผสานในแปลงที่ดิน** ส่งผลให้เกษตรกรยัง**สามารถมีรายได้**สุทธิเฉลี่ยจากเดิม 54,629.31 บาท/คน/ปี เพิ่มเป็น 58,437.18 บาท/คน/ปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.97

ส่งผลให้มี**จำนวนผู้ออมเงินเพิ่มขึ้น**จาก 37 ครอบครัว เป็น 80 ครอบครัว **จำนวนผู้ที่มีหนี้สินลดลง**จากเดิม 69 ครอบครัว เหลือจำนวน 53 ครอบครัว หรือลดลงร้อยละ 23.19

นอกจากนี้ ยังมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ของกลุ่มผู้ปลูกพริกสุมาลัย ตำบลโพธิ์ไพศาล (พืชหลังนา) มีสมาชิกกลุ่มสระน้ำเข้าร่วมเริ่มต้นจำนวน 10 ราย เพื่อร่วมกันพัฒนาแก้ไขปัญหาในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ จัดหาวัสดุอุปกรณ์แปรรูปผลผลิต จัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตทั้งผลสดและตากแห้ง โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ยอยู่ที่ 8,750 บาท/ไร่/ราย และจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ตำบลนาโพธิ์ มีสมาชิกกลุ่มสระน้ำเข้าร่วม จำนวน 12 ราย และมีการรณรงค์ส่งเสริมและสาธิตการไถกลบตอซังพืชเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีและลดการเผาในพื้นที่การเกษตรที่เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อนได้

จากผลผลิตที่ได้ ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีแหล่งน้ำและแหล่งผลิตอาหารที่เพียงพอต่อการอุปโภค และบริโภคที่ถูกสุขลักษณะมีคุณภาพทางโภชนาการ ซึ่งจากข้อมูลตามตัวชี้วัดของโรงเรียนกพด. ในหมู่บ้านที่ตั้งโครงการเปรียบเทียบก่อนและหลัง พบว่าเด็กแรกเกิดถึง 3 ปี มีส่วนสูงและน้ำหนักผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด 2,500 กรัมขึ้นไป จำนวนร้อยละ 66.67 เนื่องจากครัวเรือนและชุมชนได้รับการพัฒนาด้านโภชนาการที่ดีขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ปี 2564) ขณะเดียวกันเกิดการกลับคืนถิ่นของแรงงานภาคการเกษตรจำนวน 12 ครัวเรือน หรือร้อยละ 15 ทำให้ครัวเรือนนั้นมีแรงงานที่เป็นกำลังหลักในการทำเกษตรมากขึ้น ส่งผลให้มีกิจกรรมการเกษตรและรายได้ที่เพิ่มขึ้น

กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม
และผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ

**นาเต็มร่วมใจ
ดูแลผู้สูงวัยอย่างภาคภูมิ**

ชุมชนบ้านนา

ต้นตัวรับสังคมผู้สูงอายุ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aging Society) ซึ่งจากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2563 ชี้ให้เห็นว่า ประชากรผู้สูงอายุไทยวัย 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนประมาณ 11.14 ล้านคน จากประชากรทั้งหมด 66.55 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.73 อีกทั้งยังพบว่าสัดส่วนประชากรสูงอายุยังมีทิศทางเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25 หรือ 17.8 ล้านคนในปี พ.ศ.2573 ซึ่งถือเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็วกว่าที่เคยเกิดขึ้นในอดีตของประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลก และคาดว่าจะเป็ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” ภายในปี 2578 (Super Aged Society) โดยประมาณการว่าจะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

เช่นเดียวกับประชากรในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งปัจจุบันมีผู้สูงอายุทั้งหมด 3,864 เป็นอัตราส่วนของผู้สูงอายุร้อยละ 17 ของประชากรทั้งหมดในอำเภอ ซึ่งการดูแลและการให้บริการผู้สูงอายุยังมีไม่เพียงพอ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุเพียง 5 คน ประกอบกับ ญาติและผู้ดูแลผู้สูงอายุยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน รวมถึงภาคีเครือข่ายขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุและทักษะการฟื้นฟู ในเบื้องต้น มีแนวโน้มของปัญหาการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างรุนแรง

ส่วนร่วมแบบพหุภาคี

หลัก 4ส.สร้างความสำเร็จ

ด้วยความเข้มแข็งภาคประชาชนของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านนา ที่ได้ดำเนินงานโครงการ **“นาเดิมร่วมใจ ดูแลผู้สูงวัยอย่างภาคภูมิ”** ตั้งแต่ปี 2550 ซึ่งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญห ของผู้สูงอายุในทุกมิติตลอดมา กรมสุขภาพจิตโดยศูนย์สุขภาพจิตที่ 11 ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงได้บูรณาการความร่วมมือกับภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายทั้งท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์การมูลนิธิของประเทศญี่ปุ่น ในการต่อยอดความเข้มแข็ง และขยายผล การดูแลผู้สูงอายุโดยให้ชมรมเป็นแกนนำ ซึ่งมีสมาชิกรวมตัวกันมากกว่า 300 คน และสร้าง กระบวนการโดยใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม และเทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วม แบบพหุภาคี (Technology Of Participation : TOP) มาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนงานการดูแล ผู้สูงอายุแบบบูรณาการ ตั้งแต่กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การปฏิบัติ ติดตามผล และ การปรับปรุงแก้ไข โดยมีเป้าหมายในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแก่ผู้สูงอายุทุกคน ผ่านการดูแลแบบ บูรณาการทุกหน่วยงานทั้งด้านสาธารณสุขและสวัสดิการทางสังคม ด้วยการบริหารจัดการจนทำให้ ผู้สูงอายุเข้าถึงระบบบริการการประเมินความสามารถในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน หรือการประเมิน ADL (Activities of Daily living) ร้อยละ 90 มีสุขภาพจิตดีร้อยละ 80 และได้รับบริการด้านสวัสดิการ สังคมและส่งต่อการรักษาร้อยละ 80 ขึ้นไป

เทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี (Technology Of Participation : TOP) ของกรมสุขภาพจิต เน้นให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมรับรู้ข้อมูล สถานการณ์ปัญหา ร่วมคิด ร่วมพิจารณา แนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรม และโครงการต่างๆ ตลอดติดตามประเมินผล การดำเนินในทุกกระบวนการ โดยมีกลไกและวิธีการที่ใช้ในการขับเคลื่อนการสร้างความร่วมมือ เชิงบูรณาการโดยใช้หลัก 4 ส. เพื่อการสร้างความสำเร็จ ได้แก่

สังเกตหรือสอดส่อง

มองหาผู้สูงอายุที่ต้องดูแลและให้การช่วยเหลือ โดยชมรมผู้สูงอายุและอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์ร่วมกันสอดส่องมองหาผู้สูงอายุโดยมีการจัดทำสมุดทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุที่ต้องได้รับการดูแลและมีการพัฒนาระบบงานฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

สร้างเสริม พัฒนาผู้สูงอายุทั้ง 5 มิติ คือ ด้านสังคมให้ผู้สูงอายุปลอดภัยได้รับการช่วยเหลือ ด้านเศรษฐกิจเน้นส่งเสริมอาชีพ ด้านสุขภาพดูแลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ ด้านวัฒนธรรมให้ผู้สูงอายุถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ

ใส่ใจ ทั้งการรับฟังความต้องการของผู้สูงอายุและการดูแลผู้สูงอายุอย่างสมภาคภูมิ โดยมีการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Care Plan) มีการนัดประชุมครอบครัวและทีมดูแลเพื่อพิจารณาแผนการดูแลรายบุคคล

ส่งต่อ เชื่อมโยงกับเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยมีการจัดทำ Case Conference ในกรณีที่มีความซับซ้อนในการดูแล หรือมีความจำเป็นต้องให้หน่วยงานอื่นๆ ในภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม

กระบวนการ 4 ส. เริ่มตั้งแต่สร้างการรับรู้ให้กับชุมชนถึงปัญหาของการเป็นสังคมผู้สูงอายุ และการประสานงานขอความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการดูแลผู้สูงอายุ โดยชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลนาบนา ซึ่งมีบทบาทเป็นกลไกหลัก (Key actor) ได้ร่วมนำเสนอแนวทางการจัดบริการที่ผ่านารับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุโดยตรง และนำเสนอผลการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเวทีการประชุมของภาครัฐหน่วยงานต่างๆ รวมถึง อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่มีการพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการ การประเมินคัดกรอง สร้างเจตคติองค์ความรู้ใหม่แก่ผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และประชาชนในชุมชน สร้างภาคีเครือข่าย บูรณาการการมีส่วนร่วม ให้บริการเชิงรุกเพื่อดูแลผู้สูงอายุอย่างภาคภูมิ ตามฉันทามติภายใต้คำขวัญด้านการดูแลผู้สูงอายุที่ชุมชนตั้งร่วมกันคือ “ให้ความรัก พิทักษ์อนามัย ผู้สูงวัยอายุยืน”

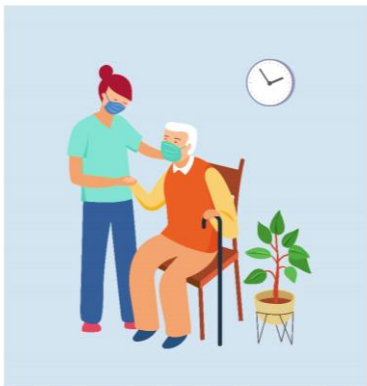
ผนึกความร่วมมือดูแล ผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

ปัจจุบัน ผู้สูงอายุในอำเภอนาเดิม ทั้งหมด 3,864 คน ได้รับการติดตาม ดูแลอย่างใกล้ชิด สามารถจัดแบ่งกลุ่ม การดูแล ออกเป็น กลุ่มติดสังคม 3,586 คน ซึ่งได้เข้าร่วม เป็นสมาชิกของชมรมและโรงเรียนผู้สูงอายุร้อยละ 92 กลุ่มติดบ้าน 63 คนได้เข้าร่วมการฟื้นฟูทุกรูปแบบร้อยละ 100 กลุ่มติดเตียง 28 คน ได้เข้าร่วมการฟื้นฟูที่บ้านร้อยละ 100 เช่นกัน โดยผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงระบบบริการการ ประเมินความสามารถในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน ร้อยละ 96.51 มีสุขภาพจิตดีร้อยละ 95 และได้รับบริการ ด้านสวัสดิการสังคมและส่งต่อการรักษาร้อยละ 98 ภายใต้ ระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยมี care worker และ care manager ในชุมชนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแล ผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ มีการรวมตัวร่วมกันในการจัดตั้งโครงการ ต่างๆ เพื่อการดูแลผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง ครอบคลุม ด้านสุขภาพ สวัสดิการสังคม ปรับสิ่งแวดล้อมเอื้อกับ ชีวิตประจำวันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ โครงการเพื่อนช่วย เพื่อนในชมรมและโรงเรียนผู้สูงอายุ มีปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ที่บ้าน (ทางลาด ราวจับ ห้องน้ำ) เพื่ออำนวยความสะดวก กับผู้สูงอายุและผู้ดูแล เกิดเครือข่ายจิตอาสาดูแลผู้สูงอายุ จากทุกกลุ่มวัย และได้ขยายเครือข่ายบริการเคลื่อนที่แบบ บูรณาการสู่ตำบลและอำเภอด้านการฟื้นฟูแบบไร้รอยต่อ

แก่ผู้สูงอายุ รวมถึงการมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน “Day Care” และ ศูนย์การเรียนรู้ครบวงจร เพื่อให้บริการกายภาพบำบัด นวดหัดถการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และข้างเคียง และเกิดระบบผู้ดูแลผู้สูงอายุ “เฉพาะราย” Care Manager ซึ่งเป็นการประเมินทำ Care Plan ร่วมกันญาติ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่ โดยจะมีรูปแบบการติดตาม และเยี่ยม เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินผลร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

ด้วยความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ท้องถิ่น ภาครัฐ และภาคเอกชน ยังได้ขยายผลการดำเนินงาน ในการจัดระบบการจัดการดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงการช่วยเหลือกัน เมื่อมีการเสียชีวิต หรือ “กองทุนเพื่อนช่วยเพื่อน” ตลอดจน การพัฒนาจิตใจให้ผู้สูงอายุมีความสุขขึ้นเบิกบาน เป็นการลดภาระงานของภาครัฐและเพื่อสร้างความยั่งยืนในการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชน ซึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้น เป็นผลของการประสานความร่วมมือทุกฝ่ายอย่างแนบแน่น มีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจน และมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีความพร้อม ด้านการปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง แม้ในอนาคต ประชากรในตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิมจะผู้สูงอายุจะมากขึ้น แต่ความพร้อมของชุมชน จะสามารถรับมือกับปัญหานี้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม
และผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ

**“สวมหมวกให้ภูเขา
ใส่รองเท้าให้ดินดอย :
เกษตรบนฐานธรรม”**

ระบบนิเวศน์ป่าลุ่มคุณภาพชีวิตตกต่ำ

ในอดีตอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน มีสภาพเป็นป่าที่คงความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำหลายสายที่ไหลลงสู่แม่น้ำน่าน ซึ่งร้อยละ 40 จะไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา แต่เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะชุมชนวัดโป่งคำ มีสภาพเป็นพื้นที่สูง มีพื้นที่ราบเพื่อกำเกษตรน้อยมาก ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน (ส.ป.ก.น่าน) ได้เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ให้กับชุมชน และพื้นที่อำเภอสันติสุข ให้กับเกษตรกร จำนวน 2,417 ราย 3,088 แปลง เนื้อที่ 16,049 ไร่ เพื่อแก้ปัญหาสิทธิทำกินมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2531

แต่เนื่องจากเกษตรกรชุมชนวัดโป่งคำ ยังทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามวิธีการเกษตรดั้งเดิม มีการบุกรุกทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่งผลต่อป่าต้นน้ำที่มีระบบนิเวศน์อุดมสมบูรณ์ ถูกทำลาย เป็นภูเขาหัวโล้น ดินชะล้างพังทลาย ขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้อำเภอสันติสุขสูญเสียพื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมาก แต่ผลผลิตยังคงตกต่ำ เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุน หนี้สินเพิ่มขึ้น เกษตรกรขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่เพียงพอ มีการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี ยาฆ่าหญ้า และยากำจัดศัตรูพืชเป็นจำนวนมาก ทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำน่านมีการปนเปื้อน ทำลายความสมดุลของระบบนิเวศน์ และส่งผลให้คนในชุมชนเกิดปัญหาด้านสุขภาพตามมา

จากปัญหาดังกล่าว **พระครูสุจินนันทกิจ หรือ พระอาจารย์สมคิด จรณธัมโม เจ้าอาวาสวัดโป่งคำ** ซึ่งเป็นผู้ที่เกิดและเติบโตในชุมชนวัดโป่งคำ พบเห็นปัญหามายาวนาน จึงได้จัดทำโครงการ **“สวมหมวกให้ภูเขา ใส่รองเท้าให้ตีนดอย : เกษตรบนฐานธรรม”** นำหลักธรรมะมาใช้บริหารจัดการพื้นที่ป่า ร่วมกับ ส.ป.ก.น่าน ภายใต้การขับเคลื่อนโดยมูลนิธิการศึกษาเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) ประสานการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อแก้ปัญหการทำลายป่า ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีอาชีพทางสื่อก มีรายได้มั่นคง และใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

วัฒนธรรม ALRO Smart ชูปราชญ์ท้องถิ่น เน้นพัฒนา 3 ดี

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มีนโยบายการบริหารงาน และการสร้างวัฒนธรรมให้เป็นองค์กรแห่งความน่าเชื่อถือ ALRO Smart ในการพัฒนาพื้นที่การเกษตร และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างมีส่วนร่วม ภายใต้การบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในเชิงการจัดการพื้นที่ (Area Manager) มีพัฒนาการให้บริการอยู่เสมอ (Learning & Development) มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบการทำงานได้ (Responsibility) สร้างความผูกพันต่อองค์กร (Organization Commitment) มีจิตในการให้บริการ (Service Mind) มีคุณธรรม (Moral) ทำงานอย่างมีความรู้ (Ability) ยอมรับผู้อื่น (Respect) และทำงานเป็นทีม (Team) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ทุกหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมพัฒนาพื้นที่และเกษตรกร และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร

ส.ป.ก.น่าน เริ่มภารกิจเพื่อฟื้นคืนชีวิตความเป็นอยู่ให้กับเกษตรกรชุมชนวัดโป่งคำ หลังการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่อำเภอสันติสุข โดยยึดแนวทาง ALRO Smart ร่วมคิด และวางแผนการทำงานร่วมกับพระอาจารย์สมคิด ซึ่งเป็นคนที่ได้รับการยอมรับจากชาวบ้านอย่างกว้างขวาง และเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหา เข้าใจความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง **โดยพระอาจารย์สมคิดได้จัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) และจัดทำโครงการ “สวมหมวกให้ภูเขา ใส่รองเท้าให้ดินดอย : เกษตรบนฐานธรรม”** ทางส.ป.ก.น่าน จึงได้ร่วมยกระดับการขับเคลื่อน โดยนำโครงการ “นิคมเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน” มาเชื่อมประสานในการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกร ด้วยการยึดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยใช้วัดเป็นสถานที่ทำงานร่วมกับชุมชนจำนวน 200 ครัวเรือน ครอบคลุมเนื้อที่ 2,000 ไร่

สำหรับโครงการ “สวมหมวกให้ภูเขา ใส่รองเท้าให้ดินดอย : เกษตรบนฐานธรรม” **ดำเนินงานด้วยการผสมผสานกันระหว่างธรรมะกับการประกอบอาชีพเป็นฐานในการพัฒนาพื้นที่ ภายใต้แนวคิด “ธรรมเป็นฐาน งานเป็นทุน บุญคือเป้าหมาย”** ซึ่งขยายความเข้าใจอย่างง่ายให้เกษตรกร ว่า ธรรมเป็นฐาน หมายถึงความยั่งยืนฐานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธรรมที่เป็นคำสอน จริยธรรมและวิถีวัฒนธรรม งานเป็นทุน คือ การร่วมกลุ่มกันทำกิจกรรม มีการสร้างเครือข่าย บูรณาการความคิดร่วมกัน และการวางแผนอย่างเป็นระบบ และบุญคือเป้าหมาย คือ ความเพียรพยายาม ความขยันอดทน ความซื่อสัตย์ ความเสียสละมีจิตอาสา แบ่งปัน มีความรักต่อถิ่นฐานบ้านเกิด

ในการเปลี่ยนแนวคิดให้เป็นการลงมือทำ พระอาจารย์สมคิดได้ออกแบบพื้นที่แปลงเกษตรเป็น 3 ส่วน คือ 50 : 30 : 20 โดย 50 แรกปล่อยเป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติ หรือปลูกไม้เศรษฐกิจและไม้พื้นถิ่น ส่วนที่สอง 30 ปลูกพืชเศรษฐกิจแบบผสมผสาน และส่วนที่สาม 20 ทำเกษตรประณีต เกษตรผสมผสาน มีปศุสัตว์ มีระบบน้ำที่เหมาะสม ซึ่งในขั้นตอนการวางแผน เกษตรกรสามารถออกแบบพื้นที่ตนเองได้ตามสัดส่วน และสามารถขยายขอบเขตดำเนินการให้กว้างขึ้นเพื่อสร้างฐานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน โดยมี พระอาจารย์สมคิดเป็นกลไกหลักในการบูรณาการเชิงพื้นที่ที่สามารถดึงความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายต่าง ๆ มาร่วมในการทำงาน

ขณะเดียวกัน ทาง ส.ป.ก.น่าน ได้สนับสนุนการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยยึดหลัก 3 ดี คือ **ดินดี** โดยการปรับพื้นที่ในแปลงให้เหมาะสม ดินต้องนิ่ง ต้องมีความชัดเจนในสิทธิที่ดินของคน ในชุมชนและทำให้ดินทำกินได้ตลอดปี **น้ำดี** มีการใช้น้ำอย่างรู้ค่า เก็บน้ำไว้และแบ่งใช้ในแปลง เกษตรกรสามารถนำจากที่ลุ่มขึ้นสูงและปล่อยลงแปลง มีการทำอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก สามารถปลูกพืชได้ตลอดรวมถึงสร้างป่าต้นน้ำเพื่อเติมน้ำลงอ่าง และการจัดระบบท่อส่งน้ำสู่แปลง และ **คนดี** คือ การจัดการคน โดยเสริมให้คนมีจิตใจด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการร่วมแรง ร่วมใจของคนในชุมชน นำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการทำงาน

ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปไผ่ครบวงจรโป่งคำ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอดภัยบ้านโป่งคำ และ ได้พัฒนาต่อยอดเป็นการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตสินค้า จำนวน 40 เครือข่าย สร้างอำนาจในการต่อรองในการซื้อขายผลผลิตกับเอกชน ที่เข้ามาส่งเสริมการปลูกพืชผักและรับซื้อผลผลิต สร้างงานสร้างรายได้ให้เกษตรกรได้อย่างมั่นคง

การเข้าถึงปัญหาของชุมชน โดยเฉพาะการนำของพระอาจารย์สมคิด ที่เข้าใจปัญหา สามารถกำหนดแนวทางการแก้ไขร่วมกับชุมชนในแนวคิดเกษตรบนฐานธรรมที่เข้าใจง่ายและอย่างชัดเจน มีการกำหนดกลุ่มบุคคลเป้าหมาย พื้นที่และรูปแบบการจัดการพื้นที่ที่สำคัญ ได้ร่วมกันกำหนดทิศทางเป้าหมาย แผนงาน จนสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดด้วยการบูรณาการความร่วมมือร่วมกันทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ อีกทั้งมีการสื่อสารการทำงานที่ชัดเจนทั้งภายในและภายนอกชุมชน สร้างเครือข่ายการทำงาน รวมถึงร่วมกันฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ให้สมบูรณ์ สามารถบริหารจัดการได้อย่างยั่งยืน และสรุปผลความสำเร็จของการดำเนินงาน ถอดเป็นบทเรียนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

A photograph of a farmer wearing a hat and a plaid shirt, working in a field of large-leafed plants, likely tobacco, during sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow. The sky is filled with soft, wispy clouds. The foreground is dominated by large, green leaves of the tobacco plants, some of which are slightly out of focus. The farmer is in the middle ground, bent over and working with the plants. The overall mood is peaceful and industrious.

อาชีพเกษตรกรมั่นคง ชุมชนมั่นคง

ผลสำเร็จของโครงการ ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนวัดโป่งคำมีการ **ปรับเปลี่ยนอาชีพ** จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นแบบเกษตรผสมผสาน สามารถพึ่งพาตนเองได้จากการประกอบอาชีพที่หลากหลาย มีรายได้ต่อเนื่องและมั่นคง มีกลุ่มวิสาหกิจเป็นกลไกในการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักปลอดภัยบ้านโป่งคำ มีสมาชิกจำนวน 193 ครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 50,000 บาท/ครัวเรือน/ปี ผลผลิต เช่น พักทอง ผักกาดกวางตุ้ง พริก มะเขือเทศ ฯลฯ ของชุมชนมีตลาดรองรับที่แน่นอน ส่งผลผลิตเข้าสู่ตลาดภาคเอกชน ได้แก่ มูลนิธิโครงการหลวง ห้าง Tops market MaxValue รวมปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 72 ตันต่อปี มูลค่ากว่าสามล้านบาท และพัฒนาต่อยอดเป็นการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตสินค้า จำนวน 40 เครือข่าย นอกจากนี้ยังคืนพื้นที่ให้กับป่า ที่เกิดจากการแผ้วถางทำไร่หมุนเวียนเพื่อปลูกพืชเชิงเดี่ยว รวมพื้นที่กว่า 2,000 ไร่

จากผลสำเร็จดังกล่าว ส่งผลให้ **เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุล** มีรายได้ที่มั่นคงต่อเนื่อง มีสุขภาพดี เกิดความหลากหลายทางด้านอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีพืชอาหาร และมีทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอต่อการดำรงชีพอย่างยั่งยืน ดังความตั้งใจของพระอาจารย์สมคิดที่ใช้ฐานธรรมะผสมผสานกับการประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนวัดโป่งคำให้กลับมาเข้มแข็งแจ่มใส และครอบครัวอยู่กันอย่างมีความสุข

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
(องค์การมหาชน)

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม "ระดับดีเด่น"

ประเภทสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม
และผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ

**"ร่วมมือสร้างรายได้
ร่วมแรงใจให้ท้องถิ่น
สร้างรอยยิ้มชาวห้วยโทน"**

เขาหัวโล้นภาพจำ คนเมืองน่าน

บ้านห้วยโทน อำเภอปัว จังหวัดน่าน เป็นหมู่บ้านชนเผ่าลัวะติดชายแดนประเทศลาว ที่ยากจน มีความหวาดกลัว ไม่เชื่อใจ และไม่ยอมรับหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เข้าไม่ถึง การพัฒนา ยิ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อน ทั้งการเป็นคนชายขอบ นิยามตนเองว่า เป็นพลเมืองชั้นสอง อีกทั้งยังตกเป็นจำเลยเรื่องการบุกรุกทำลายป่า ในขณะที่จังหวัด น่าน รวมถึงสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ดำเนิน โครงการแก้ไขปัญหให้กับชุมชนบนพื้นที่สูง ถูกจับตามองจากสังคมภายนอกถึง การบริหารจัดการ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหการบุกรุกทำลายป่า ซึ่งปรากฏภาพปัญหา ภูเขาหัวโล้นผ่านสื่อต่างๆ จำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จ อีกทั้ง จำนวนประชากรกลับมีรายได้อยู่ใต้เส้นความยากจน ทำให้หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดน่าน จึงต้องเร่งดำเนินการจัดการปัญหาให้เป็นผลสัมฤทธิ์อย่างเร่งด่วนที่สุด

สวพส. ซึ่งได้ดำเนินโครงการ ภายใต้ชื่อโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง บ่อเกลือ จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปี 2555 อुकาคาหวังให้เป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไข ปัญหาดังกล่าวก่อนที่จะส่งผลกระทบรุนแรงในระดับประเทศมากยิ่งขึ้น จึงได้ร่วมมือกับ ชาวบ้านห้วยโตน ขับเคลื่อนโครงการ **“ร่วมมือสร้างรายได้ ร่วมแรงใจให้ท้องอ้อม สร้างรอยยิ้มชาวห้วยโตน”** โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม การให้ความรู้และข้อมูลที่ เป็น ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ ร่วมด้วยแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินจากกระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชนทุกหลังคาเรือนร่วมกันกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหและวางแผน การปฏิบัติงานเป็น “แผนชุมชน” ที่สามารถสร้างอาชีพสร้างรายได้แก้ไขความยากจน สร้างคุณภาพชีวิตชาวบ้านห้วยโตนดีขึ้นเป็นลำดับ ทั้งร่วมกันคืนพื้นที่ป่าให้แก่อุทยาน แห่งชาติขุนน้ำนางนอนได้ถึง 200 ไร่

ดึงผู้นำลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ

สวพส. มีภารกิจที่มุ่งพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงที่มีมากกว่า 4,000 หมู่บ้านในประเทศไทย ในการสืบสาน รักษา ต่อยอด การพัฒนาพื้นที่สูงตามแนวทางโครงการหลวง โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เน้น **“ความต้องการของคนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง”** ตามแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563-2570) ยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริมและให้โอกาสแก่ชุมชนบนพื้นที่สูง ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มชนชาติพันธุ์ ถือเป็นกลุ่มเปราะบาง ให้ได้รับการบริการด้านการวิจัย และการพัฒนาอย่างทั่วถึงโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้การพัฒนาสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ประสานความร่วมมือทุกภาคส่วน และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ความแตกต่างของชุมชนบนพื้นที่สูง ทั้งทางด้านชาติพันธุ์ที่หลากหลาย มีอัตลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อที่แตกต่างกัน การปฏิบัติหน้าที่ สวพส. ในชุมชน จำเป็นต้องมีคนในพื้นที่เป็นผู้เบิกทาง หรือผู้คอยสนับสนุน ข้อมูล เพื่อให้สามารถเข้าใจและเข้าถึงชุมชนได้จริง ๆ จึงจะทำให้การวิเคราะห์พื้นที่ทำได้ อย่างถูกต้องแม่นยำ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ซึ่งการดำเนินโครงการในบ้านห้วยโทน ได้รับการสนับสนุนจากนายแพง ใจปึง เป็นทั้งกำลังหลักในการทำงาน และเป็นกำลังใจสำคัญ ในการพัฒนาบ้านห้วยโทนร่วมกันกับ เจ้าหน้าที่ สวพส. ทั้งเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และปรับเปลี่ยนตามแนวทางการพัฒนาของ สวพส. ได้เสียสละโดยอาสาเป็นแนวหน้าบุกเบิก ร่วมเป็นเกษตรกรนักวิจัยท้องถิ่น ทำแปลงทดลอง สาธิต เพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับ เจ้าหน้าที่ นักวิชาการ หน่วยงาน และภาคีเครือข่าย และยังเป็นแหล่งข้อมูลองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่ถ่ายทอดให้เจ้าหน้าที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานพัฒนาให้มีความสมดุล สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน โดยได้รับการพัฒนาศักยภาพจาก สวพส. ให้เป็นผู้นำเกษตรกร (Smart Farmer) เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ช่วยขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมาย

ขณะเดียวกัน ภายใต้ความร่วมมือที่ได้รับ สวพส. สามารถดำเนินการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ทุกหลังคาเรือน โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่การให้ความรู้และข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ สู่การจัดทำแผนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินกับชุมชน กำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาและวางแผนการปฏิบัติงานเป็น “แผนชุมชน” เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาหมู่บ้านที่ตรงปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ให้คนในชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อน

นอกจากนี้ มีการเสริมพลังให้ผู้นำชุมชน/ผู้นำเกษตรกร คิดวิเคราะห์ วางแผน พัฒนา ประสานงานกับหน่วยงานเพื่อสร้างความไว้วางใจ และสร้างความร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้านด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วน และทาง สวพส. ใช้อุดหนุนที่มีมาเสริมเติมเต็มงานพัฒนา โดยเฉพาะการให้ความรู้ หลักคิด แนวปฏิบัติ เพื่อวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องตามภูมิสังคม รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ที่เห็นถึงเป้าหมายการพัฒนา และได้ส่งมอบองค์ความรู้ให้กับชาวบ้าน จนปัจจุบันชาวห้วยโกนสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้สำเร็จ

คั้นผืนป่า สร้างรายได้ หลุดพ้นความยากจน

ผลสำเร็จของ สวพส.ในการทำงานร่วมกับผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ที่มีความมุ่งมั่นอยากพัฒนาชุมชนให้ชาวบ้านทุกคนสามารถลืมตาอ้าปาก มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งตรงกับนโยบายการทำงานของ สวพส. คือการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่แท้จริงส่งผลให้ชาวบ้านห้วยโตนมีความมั่นคงทางด้านอาหาร มีอาชีพสร้างรายได้ สามารถอยู่ร่วมกับเขตพื้นที่ป่าไม้และอุทยานได้ภายใต้ระเบียบกฎหมาย ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตกาแฟบ้านห้วยโตน กลุ่มนาขั้นบันได กลุ่มผู้ผลิตผักปลอดภัย กลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์ขึ้น

นอกจากนี้ ยังได้ขจัดความขัดแย้งและความไม่ไว้วางใจของชุมชนกับหน่วยงานได้ เกิดการสร้างอาชีพสร้างรายได้แก้ไขความยากจน ปัจจุบันเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 100,000 - 250,000 บาท/ครัวเรือน/ปี มีอาชีพทางเลือกใหม่สร้างรายได้และลดรายจ่ายได้ มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการปลูกพืชเศรษฐกิจหมุนเวียนแบบดั้งเดิมมาเป็นระบบเกษตรที่สร้างมูลค่าตามแนวทางโครงการหลวง เช่น การปลูกกาแฟ อราบิก้า การทำข้าวนาขั้นบันได ไม้ผล (เสาวรสหวาน สตรอว์เบอร์รี่ องุ่น อะโวคาโด พืช สาลี่) เลี้ยงปลา งานจักสานไม้ไผ่ โฮมสเตย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร นำไปสู่การจดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตกาแฟบ้านห้วยโตน สมาชิก 95 ราย โดยในปี 2564 กลุ่มมีรายได้รวม 3,110,490 บาท และเมื่อเกษตรกรร้อยละ 76 ของชุมชน มีรายได้ที่ยั่งยืนจากการปลูกกาแฟอาราบิก้าได้เริ่มเงาไม้ป่า เมื่อมีรายได้จึงสามารถซื้อข้าวและปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้ ส่งลูกเรียนหนังสือในเมืองได้ โดยไม่จำเป็นต้องทำข้าวไร่แบบเดิม ซึ่งเป็นการขจัดความอดอยากจากปัญหาข้าวไม่พอกิน

อีกทั้ง สามารถคืนพื้นที่ป่าสีเขียวให้กับชุมชนกว่า 1,350 ไร่ ชุมชนทั้ง 124 ครัวเรือน มีการรวมกลุ่มจิตอาสา ทำแนวกันไฟ บวชป่า ปลูกป่าคืนพื้นที่ป่าให้แก่อุทยานแห่งชาติ ขุนน่าน 200 ไร่ โดยร่วมดูแลป่าต้นน้ำ/ป้องกันไฟป่าพื้นที่รวม 10,645.96 ไร่ ปัจจุบัน บ้านห้วยโทนจึงเป็นตัวอย่างของการพัฒนาแบบบูรณาการระหว่างชุมชนและหน่วยงาน อย่างแท้จริง และยังเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนให้กับผู้ที่สนใจมาศึกษา ดูงานอีกด้วย

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

“ระดับดีเด่น”

ประเภทผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ

โรงพยาบาลปราสาท
สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสุรินทร์

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ

“พระครูกิตติธรรมากรณ์
กับการพัฒนาศูนย์บริการเครื่องมือ
แพทย์อำเภอปราสาท
วัดสีโควนาราม เพื่อผู้ป่วยติดเตียง
ติดบ้าน ผู้สูงอายุ”

ผู้สูงอายุเข้าไม่ถึงโอกาส ทางการแพทย์

ปี 2564 อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) มีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.39 ของประชากร ในอำเภอ 152,662 คน และมีผู้ป่วยจำนวนมาก ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษา โดยแบ่งออกได้เป็นผู้ป่วยติดบ้าน 678 ราย ผู้ป่วยติดเตียง 401 ราย ขณะที่โรงพยาบาลปราสาทเป็นโรงพยาบาลทั่วไปขนาดเล็ก (M1) ให้บริการทั้งผู้ป่วยนอก (OPD) ผู้ป่วยใน (IPD) และการส่งต่อดูแลต่อเนื่องในชุมชน มีจำนวนเตียง 150 เตียง แต่ปัจจุบันให้บริการจริงแล้วถึง 265 เตียง และจากข้อมูลระหว่างปี 2563-2565 พบว่า จำนวนผู้ป่วยติดเตียงมีเพิ่มขึ้น 291, 274, 100 ราย ตามลำดับ ส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยติดเตียงสะสมมีมากจนไม่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ

นอกจากนี้ ผู้ป่วยติดบ้านบางรายมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือแพทย์ที่บ้าน เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วย ป้องกันภาวะแทรกซ้อน ซึ่งตามระเบียบพัสดุ-ครุภัณฑ์ของโรงพยาบาล ไม่อนุญาตให้ยืมเครื่องมือแพทย์ซึ่งมีราคาแพงออกนอกโรงพยาบาล รวมถึงการกระบวนการจัดซื้อเพื่อเพิ่มเติมเครื่องมือแพทย์ต้องใช้เวลานาน จึงมีเครื่องมือไม่เพียงพอ และไม่ทันต่อความต้องการใช้ของผู้ป่วย

ภายใต้สถานการณ์การดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และมีความต้องการดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขอใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่บ้านเพื่อการดูแลตัวเอง กลุ่มงานการพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลปราสาท จึงได้แสวงหารูปแบบการดำเนินการศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์สำหรับผู้ป่วยในชุมชนรูปแบบใหม่ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุได้อย่างมีคุณภาพ โดยนำเรื่องหากับร่วมกับ พระครูกิตติธรราภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสีโควนาราม ในฐานะพระนักพัฒนาช่วยเหลือกิจการทางสังคม นำไปสู่การจัดตั้งศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอบราสาท วัดสีโควนาราม เพื่อให้บริการยืมเครื่องมือแพทย์ที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ยากจน ยากไร้ เขตอำเภอบราสาท โดยมีการจัดระบบการบริหารงาน การดูแลเครื่องมือแพทย์ การอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครชุมชน เพื่อการบริหารจัดการด้วยตนเองในระยะยาว

ผู้นำ-ชาวบ้านร่วมดูแลช่วยเหลือกัน

พระครูกิตติธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสีโควนาราม เป็นพระนักพัฒนาช่วยเหลือกิจการทางสังคม สนับสนุนหน่วยงานรัฐ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ เป็นประจำ และเป็นที่ศรัทธาของชุมชน ประชาชนทั่วไป และมีความต้องการช่วยเหลือสังคมในด้านสาธารณสุขให้กว้างขวาง นอกเหนือจากการช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ และเห็นถึงความจำเป็นของญาติผู้ป่วยผู้สูงอายุ รวมถึงผู้พิการที่มีความขัดสนเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์การแพทย์เพื่อมาดูแล โดยเริ่มต้นด้วยการใช้ทุนส่วนตัวในการจัดซื้ออุปกรณ์การแพทย์เพื่อให้บริการแก่ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ยากจน ยากไร้ ในพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อมีผู้มาใช้บริการมากขึ้น จึงประสานความร่วมมือกับกลุ่มงานการพยาบาลชุมชน รพ.ปราสาท เพื่อหารือและขยายความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในหลาย ๆ ภาคส่วน นำไปสู่การจัดตั้ง “ศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีโควนาราม” เพื่อขยายการบริการให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งอำเภอปราสาท

ขณะเดียวกัน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และสร้างความร่วมมือกันของหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยจิตสาธารณะ จึงมีแนวคิดจัดทำผ้าป่าสามัคคีเครื่องมือแพทย์ขึ้น เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2563 มีผู้มีจิตศรัทธาร่วมบุญ จำนวนเงิน 651,896 บาท เพื่อจัดซื้อเครื่องทางการแพทย์ที่จำเป็นมาให้บริการ รวมถึงการขยายผลด้วยการระดมทุนผ่านกิจกรรมงานบุญต่างๆ เช่น การทำบุญวันเกิด การทำบุญให้ครอบครัว, บริษัทห้างร้าน, ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ จัดสร้างเตียงใช้เองโดยพระลูกวัดที่มีฝีมือช่าง เป็นการต้นทุนจากการซื้อ จนมีงบประมาณเพื่อจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ในการให้บริการได้เพิ่มเติมมากขึ้น

ในด้านการบริหารงาน กลุ่มงานการพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลปราสาท ได้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน โดย อสม.บ้านสีโคทุกคนได้รับการจัดเวรแบ่งหน้าที่ ซึ่งจะมีการปฏิบัติงานทุกวัน ไม่เว้นวันหยุด และการจัดวางระบบ และการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน เช่น การทะเบียนรับเข้า-จำหน่าย เครื่องมือทางการแพทย์ทุกชนิด การให้บริการยืม-คืนเครื่องมือแก่ผู้ป่วยสูงอายุ การแนะนำวิธีการสังเกตความผิดปกติขณะใช้งานของเครื่องมือแพทย์ การดูแลตรวจสอบความพร้อมก่อน-หลังการใช้งาน การดูแลทำความสะอาดเครื่องมือทุกชนิด โดยปฏิบัติตามหลักการควบคุมการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด และการให้ความรู้แก่ญาติที่มารับเครื่องมือ เพื่อสามารถใช้งานอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ซึ่งปัจจุบันชุมชนบ้านสีโคยังประสานความร่วมมืออย่างแข็งขัน ร่วมคิดค้นหาวิธีการ ปรับรูปแบบบริการ ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมตามบริบทอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การให้บริการยืม-คืนเครื่องมือแก่ผู้ป่วยสูงอายุ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ค่ามัดจำ และค่าบำรุงรักษา โดยค่ามัดจำกำหนดที่ 25 % ของราคาเครื่องมือต่อหน่วย เมื่อคืนเครื่องมือจะได้รับคืนเงินเต็มจำนวน ยกเว้นเครื่องชำรุดจากการใช้งานไม่เหมาะสม และเรียกเก็บค่าทำความสะอาดเครื่องมือชิ้นละ 200 บาท ส่งผลให้รายได้จากการบริหารจัดการ นำไปรวมกับเงินบริจาค และเงินงบประมาณ สามารถจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ได้เพิ่มมากขึ้น จนสามารถขยายการบริการต่อเนื่องให้กับโรงพยาบาลในอำเภอข้างเคียงได้อีกด้วย

ลดเหลื่อมล้ำ สร้างคุณภาพชีวิต

“ศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีโควนาราม” เริ่มต้นมีเตียงให้บริการ 4 หลัง, เครื่องผลิตออกซิเจน 4 เครื่อง, พุกลม 4 ผืน, เครื่องดูดเสมหะ 4 เครื่อง และรถเข็น 2 คัน จากการบริหารจัดการ และการระดมทุน จในปี 2564 มีเครื่องมือแพทย์เพิ่มขึ้น โดยมีเตียง 38 หลัง, เครื่องผลิตออกซิเจน 16 เครื่อง, พุกลม 28 หลัง, เครื่องดูดเสมหะ 18 เครื่อง และรถเข็นนั่ง 19 ตัว ช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับภาครัฐได้ถึง 1,000,000 บาท โดยประมาณ โดยมีอาคารศาลาชั้นเดียว ภายในวัด เป็นที่ตั้งของศูนย์ มีห้องเก็บเครื่องมือที่มีดชิด ด้วยระบบบริหารจัดการที่ง่าย ไม่ซับซ้อน โดยมี อสม. บ้านสีโคเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ จำนวนครั้งการยืมมีเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในทุกปี

“ในปี 2565 สามารถบริหารงานมีรายได้เพิ่มเติมเพื่อใช้จัดซื้อเครื่องมือแพทย์ รวม 134,310 บาท เป็นเงินจากการบริจาค 108,640 บาท รายได้จากค่าทำความสะอาดเครื่องมือ 25,670 บาท ขณะเดียวกัน พระลูกวัดสามารถลดค่าใช้จ่ายด้วยการจัดสร้าง และซ่อมแซมเตียงที่ชำรุด เป็นการลดต้นทุนจากการจัดซื้อ ซึ่งมีราคาสูงถึง 12,000 -20,000 บาท/หลัง แต่สามารถจัดสร้างได้ในราคาประมาณ 8,000 บาท/หลัง

การดำเนินการของศูนย์ โดยนำชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน เชื่อมต่อการดูแล ต่อเนื่องผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ในชุมชนอย่างไร้รอยต่อ จนสามารถขยายผลการให้ความช่วยเหลือไปยัง โรงพยาบาล และชุมชนใกล้เคียง ช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยและญาติ ลดความเหลื่อมล้ำ ลดความแออัดของผู้ป่วยในโรงพยาบาลปราสาท ลดภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วย โรงพยาบาลปราสาท สามารถดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน ลดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลในการจัดซื้อ เครื่องมือแพทย์สำหรับผู้ป่วยในชุมชน ลดค่าใช้จ่ายภาครัฐ ในการให้บริการโดยชุมชน ทั้ง อสม. ผู้นำชุมชน พระภิกษุ ลูกวัดมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง จนสามารถขยายการให้บริการไปสู่อำเภอข้างเคียง ได้แก่ อำเภอพนมดงรัก กาบเชิง และอำเภอมือเบ่ง เป็นรูปแบบบริการ โรงพยาบาล-วัด-ชุมชน ที่ร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดสังคมแห่งการเกื้อกูล แบ่งปัน และให้โอกาสอย่างเท่าเทียมแก่คนในสังคม ตามที่พระครูกิตติธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสีโควนาราม มีความมุ่งมั่นในการสังคม และสร้างชุมชน ที่มีคุณภาพ

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

“ระดับดีเด่น”

ประเภทเลื่องลือขยายผล

กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเลื่องลือขยายผล

ภาคีหุ้นส่วนร่วมใจ
แก้ไขปัญหาสุขภาพจิต
พัฒนาคุณภาพชีวิตคนบวจร

ชุมชนเข้าใจผู้ป่วยจิตเวช ลดการตีตรา

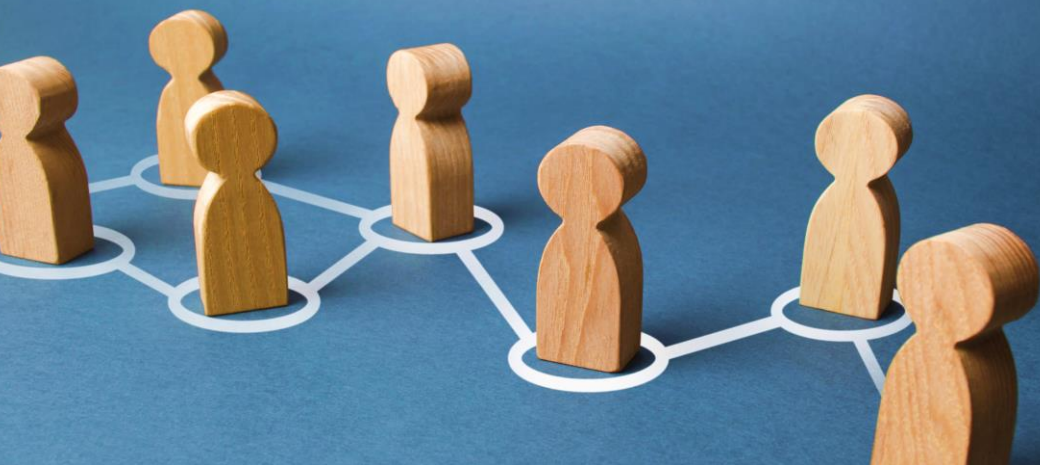
การที่ผู้ป่วยทางจิตเวชที่ได้รับการรักษาให้หายแล้วแต่กลับมาเป็นซ้ำอีกพบว่ามาจากหลายสาเหตุและหลายปัจจัยซึ่งเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้านมีความยุ่งยากและซับซ้อนต้องอาศัยทักษะเฉพาะในการดูแล ดังนั้นผู้ดูแลและครอบครัว รวมทั้งชุมชนต้องมีความพร้อมและผู้ป่วยควรเข้าถึงการรักษา การดูแลและให้ทานยาอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การดูแลผู้ป่วยจำเป็นต้องเฝ้าระวังอาการทางจิตเพื่อป้องกันการกำเริบซ้ำที่อาจจะมี ความรุนแรงในระยะเฉียบพลัน และตระหนักถึงผลกระทบจากการถูกตีตราจากสังคม ตลอดจนการฟื้นฟูผู้ป่วยเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและครอบครัวมีความสุขไม่เครียดกับการเฝ้าระวังดูแล และสามารถอยู่กันเป็นชุมชนอย่างมีความสุขซึ่งความพร้อมในการดูแล ความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการจัดการกับอาการทางจิตเป็นสิ่งที่สำคัญมากจะต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

จากสภาพการณ์ดังกล่าว กองบริหารระบบบริการสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต จึงมีนโยบายให้การสนับสนุนเรื่องการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่กระทำรุนแรงต่อสังคม โดยมีโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีนำโมเดลของชุมชนต้นแบบ **“บ้านทำเนียบร่วมใจปฏิบัติการจัดไว่ปลอดภัย ลดรุนแรง สร้างความแข็งแกร่งชุมชน”** ที่ประสบความสำเร็จ และได้รับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น ประจำปี 2563 ไปขยายผลให้แก่เครือข่ายสุขภาพในเขตที่ 11 เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนและผู้รับบริการในพื้นที่ และได้ผลักดันเข้าสู่นโยบายของแผนงานการดูแลผู้ป่วยจิตเวช กลุ่ม SMI-V (serious mental illness with violence) อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนขยายผลในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19 แม้จะมีความยากลำบาก แต่ก็ทำให้เกิดมิติใหม่ของการขับเคลื่อนงานในรูปแบบ Hybrid learning เป็นการสร้างการเรียนรู้ทั้งรูปแบบ online และ onsite แต่ผลลัพธ์ที่ได้คุ้มค่ามาก

สำหรับการขยายผลได้ดำเนินการใน 2 พื้นที่ ตามปีงบประมาณ 2563 - 2565 คือ ชุมชนตำบลคลองเคียน อำเภอกะทู้ จังหวัดพังงา และชุมชนตำบลคลองหิน อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ขั้นตอนการขยายผลเริ่มจากใช้ชุมชนเป็นฐาน ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ชุมชน และการให้ความรู้กับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ จากนั้นมีการถ่ายทอดเทคนิค ทักษะ และฝึกปฏิบัติ การเชื่อมบ้านแบบบูรณาการ การฟื้นฟูสมรรถภาพสู่การงานอาชีพ การศึกษาดูงาน การถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในกระบวนการเหล่านี้เสริมสร้างให้ภาคีเครือข่ายมีศักยภาพมากขึ้น โดยมีโรงพยาบาลสวนสราญรมย์เป็นพี่เลี้ยง ใช้เทคโนโลยี การสื่อสารเป็นช่องทางในการทำงาน และมีทีมให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหามา ทำให้เกิดกำลังใจในการช่วยเหลือ ความเข้าใจ ใส่ใจของครอบครัว ชุมชน ทำให้ไม่มีอุบัติการณ์ความรุนแรงของผู้ป่วยจิตเวชในชุมชน และสามารถลดการกลับมาเป็นซ้ำได้ ประกอบกับทีมปฏิบัติการฉุกเฉินสามารถช่วยเหลือได้ทันทั่วถึง

สร้างภาคีเครือข่ายขยายผล

การขยายผลในพื้นที่ชุมชนตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยว แต่ประสบปัญหาการมีผู้ป่วยจิตเวชมากถึง 58 ราย ส่วนใหญ่จะเป็นจิตเวชสารเสพติด พบปรากฏการณ์ความรุนแรง จำนวน 3 ราย เพราะชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่รู้จักวิธีการจัดการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง อีกทั้งขาดการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ส่งผลให้ผู้ป่วยจิตเวชมีอาการกำเริบ และไม่ได้รับการรักษา ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของชุมชน ขณะที่ผู้นำชุมชนมีความพยายามที่จะแก้ปัญหา แต่คนชุมชนขาดความเชื่อมั่นความไว้วางใจ เนื่องจากไม่มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพจิต

ทางโรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง ซึ่งเข้ามาช่วยเหลือ โดยปรึกษาหารือร่วมกันและร่วมกันขับเคลื่อนภายใต้โครงการ **“การพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิต พื้นฟูคุณภาพชีวิต ด้วยวิถีชุมชนอิสลามบ้านคลองเคียน”** เมื่อปลายปี 2563 - เมษายน 2565 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนความรู้สุขภาพจิตและจิตเวช แก่ชุมชน และพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการรักษา พื้นฟู การดูแลคุณภาพชีวิตผู้ป่วยทางจิตในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยพลังร่วมของกลุ่มภาคีที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกันคือ ลดการกำเริบซ้ำ ลดความรุนแรง ลดการตีตราจากสังคม เพิ่มคุณภาพชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามขั้นตอนดังนี้

- 1 การประสานความร่วมมือ
- 2 สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายชุมชน
- 3 พัฒนาระบบส่งต่อ ทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน
- 4 พัฒนาศักยภาพระบบการดูแลต่อเนื่อง
- 5 พัฒนาการฟื้นฟูดูแลคุณภาพชีวิต

ส่วนการขยายผลในพื้นที่ตำบลคลองหิน อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกระบี่ พบว่ามีผู้ป่วยจิตเวช 76 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยโรคจิตเภท และจิตเวชสารเสพติด มีปรากฏการณ์การความรุนแรง 12 คน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้มีข้อจำกัดทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ทั้งนี้ ชุมชนคลองหิน ได้รับการพัฒนาจากโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตตั้งแต่ปีพ.ศ. 2558 จนถึงปี 2562 ชุมชนจึงมีต้นทุนที่ดีในการพัฒนา โดยเริ่มจากผู้นำที่ให้ความสำคัญ และได้บูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีในท้องถิ่น ทำให้ผู้ป่วยจิตเวชได้รับการดูแลต่อเนื่องมีการจัดตั้งกลุ่ม **“คลองหินรักภัยจิต”** แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของสารเสพติดส่งผลกระทบต่อชุมชน กล่าวคือในปี 2562 พบปัญหาสุขภาพจิต และยาเสพติด ที่มีความซับซ้อนของปัญหา เป็นความยากของพื้นที่ในการแก้ไขปัญหา และด้วยระบบบริการสุขภาพ (service plan) ระบบส่งต่อเพื่อเข้าสู่กระบวนการรักษาในโรงพยาบาลที่เหนือกว่าระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ มีการปรับเปลี่ยนนโยบายและเงื่อนไขการส่งต่อ และมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายสุขภาพจิต (พ.ร.บ. สุขภาพจิต) ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2562 ด้วย

สร้างทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน ชุมชน-บัดดี้คู่ใจ

ทางโรงพยาบาลสวนสราญรมย์เข้ามาต่อยอดการพัฒนากระบวนการสุขภาพจิตเพื่อปิดช่องว่างของปัญหาสุขภาพจิตชุมชนให้ครอบคลุมครบวงจร โดยได้นำแนวคิด SMI-V CBR (Serious Mental Illness with Violence & Community-based rehabilitation) มาใช้ และใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อการฟื้นฟูดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่กระทำรุนแรงต่อสังคมภายใต้ “โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริการสุขภาพจิต ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตด้วยชมรมคลองหินรั้งจิต” เมื่อปลายปี 2563- 2565 เมื่อชุมชนได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ทางด้านสุขภาพจิต และจิตเวช ที่ครอบคลุมความรู้ทางด้านสุขภาพจิต ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน มีแผนงานมีการบูรณาการร่วมกัน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น มีความเข้าใจระบบการส่งต่อช่วยเหลือโดยเกิดทีมปฏิบัติการฉุกเฉินของชุมชน การสร้างฐานข้อมูลในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชชุมชน กลุ่มดูแลกันเอง มีบัดดี้คู่ใจ และเกิดระบบการติดตามดูแลต่อเนื่อง มีทีมเยี่ยมบ้านประสานเครือข่าย เกิดการพัฒนาการฟื้นฟูผู้ป่วยจิตเวชสู่การมีงานทำ ผู้ป่วยจิตเวชเข้าถึงบริการรักษา ป้องกันเหตุความรุนแรง มีการติดตามดูแลต่อเนื่อง ป้องกันการป่วยซ้ำ ลดความรุนแรง เพิ่มความรักความเข้าใจทางสังคม เพิ่มประสิทธิภาพเครือข่าย

ทำงานด้วยใจสู่ความสำเร็จ

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นมาจากพลังของการทำงานที่เริ่มจากการทำด้วยหัวใจ การได้รับการคืนข้อมูลสู่ชุมชนและสร้างความตระหนักในปัญหาร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และการบูรณาการเครือข่ายที่หลากหลายทำงานร่วมกัน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ การได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่และเทคโนโลยีไปสู่ชุมชน ผู้นำ ทีมงานทุกฝ่าย คณะกรรมการ อาสาสมัคร จัดอาสา มีภาวะความเป็นผู้นำ มีการนำอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำชุมชน ตลอดจนความสอดคล้องกับบริบทชุมชน สังคม ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี กุณทางสังคม และ การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่ กลยุทธ์กระบวนการ เทคนิค ทักษะ ในการขับเคลื่อน ภายใต้แนวคิด CBR ซึ่งมีแผนงานที่ชัดเจน สร้างกิจกรรมให้เกิดการดำเนินงานที่มีความต่อเนื่อง การสนับสนุน ส่งเสริมจากองค์กรของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม จะเพิ่มศักยภาพให้ CBR มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิต

กรมประมง

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเลื่องลือขยายผล

"ห้วยถ้ำมด - หนองพัง"

แหล่งน้ำฝังโขง

เชื่อมโยงเครือข่าย

ขยายผลธนาคารสัตว์น้ำฯ

ธนาคารสัตว์น้ำแบบมีส่วนร่วม

“ซบสมบุญโมเดล”

แหล่งน้ำในชุมชนเป็นแหล่งน้ำปิดที่สามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการประมงอย่างยั่งยืนได้ กรมประมงจึงถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการประมงในแหล่งน้ำชุมชนขนาดเล็กให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ปี 2564 แต่ในปัจจุบันพบว่า แหล่งน้ำชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีการบริหารจัดการใช้ประโยชน์ด้านการประมง และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้แหล่งน้ำอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมมีปริมาณสัตว์น้ำน้อยและบางครั้งเกิดความขัดแย้งในชุมชนเนื่องจากการทำประมงผิดกฎหมาย

กรมประมงจึงได้นำแนวทางการบริหารจัดการแหล่งน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม ภายใต้โครงการธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำแบบมีส่วนร่วม ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่ชุมชน “ร่วมคิดวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล” เพื่อบริหารจัดการแหล่งน้ำชุมชนให้เป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำของชุมชน มีสัตว์น้ำบริโภค และสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ลดรายจ่ายเพิ่มสร้างรายได้ มีเงินหมุนเวียนในชุมชน โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2560

ในปัจจุบันมี 120 แห่งทั่วประเทศ การดำเนินงานเห็นผลเชิงประจักษ์ และเป็นต้นแบบ (Best Practices) นำไปต่อยอดขยายผลดำเนินการในแหล่งน้ำอื่นอีกหลายแห่ง จนทำให้กรมประมงได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ติดต่อกัน 4 ปีซ้อน 5 รางวัล ระดับดีและระดับดีเด่น ที่หนองซบสมบุญ ต.ทุ่งจังหัน อ.โนนสุวรรณ จ. บุรีรัมย์ เป็นหนึ่งในแหล่งน้ำที่เข้าร่วมโครงการธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำแบบมีส่วนร่วมในปีแรก (พ.ศ.2560) และสร้างเป็นต้นแบบหรือ “ซบสมบุญโมเดล” ในปี 2564

กรมประมงได้นำโมเดลดังกล่าวมาเป็นต้นแบบขยายผลที่ หนองพัง บ้านปากบึง ตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม และ ห้วยถ้ำมด บ้านภูผาหอม ตำบลนาสะเมิง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ที่หนองพัง มีพื้นที่ 67 ไร่ มีราษฎรในชุมชน 207 ครัวเรือน จำนวนประชากร 842 คน ชาย 360 คน หญิง 482 คน ส่วนแหล่งน้ำห้วยถ้ำมด บ้านภูผาหอม ตำบลนาสะเมิง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ 49 ไร่ ราษฎรในชุมชน 187 ครัวเรือน ประชากร 667 คน ชาย 325 คน หญิง 342 คน ชุมชนมีความต้องการใช้แหล่งน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบริหารแหล่งน้ำให้เป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำของชุมชน

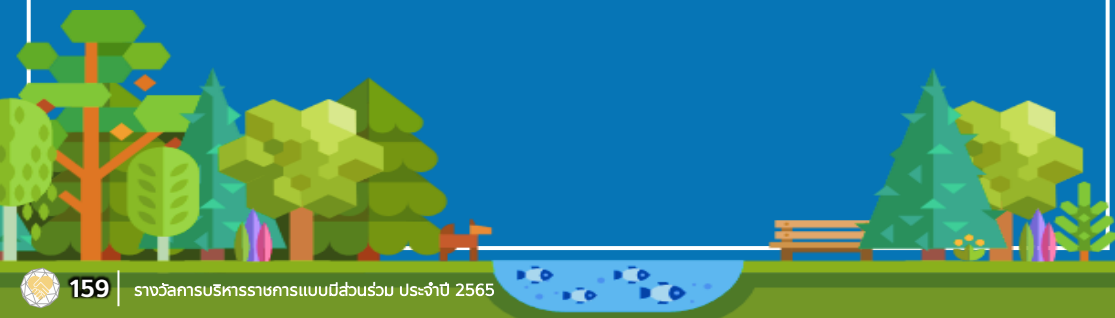

"สร้าง เสริม เพิ่ม ยก พัฒนา"

การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ภายใต้แนวคิด **"ไม่มีเรา เขาทำได้"** สู่แนวคิด **"สร้าง เสริม เพิ่ม ยก พัฒนา"** ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและยั่งยืน ตั้งแต่วางแผนจัดตั้งกลไกความร่วมมือ การประสานงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการ และแต่งตั้งคณะกรรมการ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับกรม ระดับจังหวัด คณะกรรมการธนาคารฯ จากนั้นจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและชี้แจงถ่ายทอด **"ชัยสมบุญโมเดล"** ให้ชุมชนร่วมกันจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งน้ำที่ใช้บุดหนุนของกรมประมง 175,000 บาท เพื่อจัดทำแผนดำเนินงานกำหนดให้มีรายได้ตั้งแต่ปีแรกของการดำเนินงาน โดยที่ชุมชนร่วมกันจัดตั้งกฎระเบียบของโครงการฯและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูล เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย และดำเนินกิจกรรมตามแผนที่ได้รับการอนุมัติ

ส่วนการขยายผลทำให้ครบวงจร ตั้งแต่ ต้นน้ำ เช่น การเพาะพันธุ์ปลา การเลี้ยงปลาผลิตลูกพันธุ์ การอนุบาลลูกปลา การสร้างอาหาร ระดกลางน้ำ มีการแปรรูปสัตว์น้ำ ปลุกผักผลไม้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดฟิชชิ่ง ร้านอาหาร คีฬาตกปลา และปลายน้ำ หาช่องทางการตลาด สร้างแบรนด์ของชุมชน มีศูนย์เรียนรู้ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขยายกลุ่มเครือข่าย มีกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรประมง จัดตั้งเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำ จัดตั้งกลุ่มแปรรูป และเป็นแหล่งการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทั้งนี้ คณะกรรมการได้นำความรู้และประสบการณ์ไปดำเนินงานโครงการ **"ประมงอาสาพาปลากลับบ้านจากโขงสู่หนองหาร"** โดยร่วมกับ 32 ชุมชนที่มีการอนุรักษ์เพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่นแม่น้ำโขงแล้วนำไปปล่อยคืนสู่ต้นน้ำที่เป็นแหล่งกำเนิดคือลำน้ำก่ำและหนองหารเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ ด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ ชุมชนจะร่วมกันกำหนดกฎระเบียบของเงินกองทุน มีเกณฑ์การรับสมัครสมาชิก การระดมทุนการจัดสรรรายได้ รวมทั้งประเมินผลผลิตสัตว์น้ำก่อนและหลังปล่อยพันธุ์โดยมีการประชุมคณะกรรมการฯ ผ่าน กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก ลงไปตรวจเยี่ยมโครงการฯในพื้นที่จริง ช่วยประสัมพันธ์กับแหล่งน้ำอื่น

ชุมชนเข้มแข็ง มีเงิน คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ มีดังนี้ ราษฎรในชุมชนทั้ง 2 แหล่งน้ำเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานในรูปกลุ่มมากขึ้น ทำให้เข้ามามีส่วนร่วม มากขึ้น ณ แหล่งน้ำหนองพัง ปี 2564 มีสมาชิก 53 ราย ระดมหุ้นได้ 223 หุ้น คิดเป็นเงิน 22,300 บาท ในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็น 69 ราย มี 290 หุ้น มูลค่า 29,000 บาท ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับความร่วมมือมากขึ้น โดยเฉพาะที่แหล่งน้ำห้วยถ้ำมด ได้ร่วมกันบริจาควัสดุอุปกรณ์ในการดำเนิน กิจกรรม เช่น ไม้ไผ่สำหรับสร้างสะพาน จุดเช็กอิน ที่ให้อาหารปลา

อีกทั้ง คณะกรรมการฯ และชุมชนมีความรู้และทักษะด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จนสามารถผลิตสัตว์น้ำ ได้เอง ที่แหล่งน้ำหนองพัง จ.นครพนม ผลิตลูกพันธุ์ปลาและอนุบาลได้กว่า 6 ชนิด นำไปปล่อยในแหล่งน้ำ และจำหน่ายกว่า 10 ล้านตัว ผลิตสัตว์น้ำได้ 2.46 ตัน และผลิตลูกปลาวัยอ่อนโดยใช้ Mobile Hatchery กว่า 30 ล้านตัว เพื่อปล่อยตามโครงการกรมประมงอาสาพาปลากลับบ้านจากโขงสู่หนองหารและ ลำน้ำคำ 30 ล้านตัว

และที่แหล่งน้ำห้วยถ้ำมด จังหวัดมุกดาหาร สามารถผลิตลูกพันธุ์ปลาและอนุบาลได้กว่า 7 ชนิด เพื่อปล่อยในแหล่งน้ำและจำหน่ายกว่า 10 ล้านตัว ผลิตสัตว์น้ำได้ 2.94 ตัน ยังประโยชน์ต่อชุมชนมี สัตว์น้ำบริโภคและสร้างรายได้ในครัวเรือน มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน มีความรักความสามัคคี ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น

อนึ่ง ที่แหล่งน้ำหนองพัง ชุมชนมีผลผลิตสัตว์น้ำ 2.46 ตัน มีรายได้ 163,170 บาท ปันผลคืนสมาชิกแล้ว 14,941 บาท และที่แหล่งน้ำถ้ำห้วยมด ชุมชนมีผลผลิตสัตว์น้ำ 2.94 ตัน มีรายได้ 219,663 บาท ปันผล คืนสมาชิกแล้ว 13,260 บาท และจัดสรรให้สาธารณะประโยชน์ 30,234 บาท ทั้งสองแหล่งน้ำข้างต้นได้ จัดขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนท้องถิ่นกับกรมประมง และแหล่งน้ำหนองพังได้จดทะเบียนเป็นกลุ่ม วิชากิจชุมชน กลุ่มธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำแบบมีส่วนร่วมบ้านปากบังกับกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหลายหน่วยงาน และได้เรียนรู้กับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น อื่นอีก 37 ชุมชน.

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
(องค์การมหาชน)

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเลื่องลือขยายผล

เลื่องลือขยายงาน
บ้านปางแดงใน
ต้นแบบต่อยอด
Towards SDGs

นวัตกรรมพืชทางเลือกสู่ชีวิตปลอดหนี้

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานในพื้นที่บ้านปางแดงใน ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและหนี้สินของชาวบ้าน โดยการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวทางโครงการหลวง และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำผลงานนวัตกรรมจากงานวิจัยปรับวิธีการปลูกข้าวโพดเหลื่อมด้วยพืชตระกูลถั่ว และจัดทำแผนที่ดินรายแปลงร่วมกับการปรับระบบเกษตรที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรจากพื้นที่ปลูกข้าวโพด

ในปี 2549 มีการปลูกข้าวโพดจำนวน 907.79 ไร่ รวม 164 แปลง เปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกพืชทางเลือกใหม่รวม 816 ไร่ คิดเป็น 89.89% และเหลือพื้นที่ปลูกข้าวโพดเพียง 97.79 ไร่ คิดเป็น 10.11% สร้างผลตอบแทนให้กับเกษตรกรได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2564 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้รวม 85.87 ล้านบาท และเกษตรกรเรือนสามารถปลดหนี้สินนอกระบบได้หมดในปี 2555

นอกจากนี้ ชุมชนบ้านปางแดงในไม่มีปัญหาการเผาเต็ม 100% ได้รางวัล “ต้นแบบหมู่บ้านปลอดการเผา” จากกรมควบคุมมลพิษ ในปี 2555 จากรายงานระบบติดตามจุดความร้อน (Hot Spot) ดาวเทียมของกรมป่าไม้ปี 2564 ในพื้นที่อำเภอเชียงดาวจำนวน 765 จุด พบจุดความร้อนในพื้นที่การเกษตรบ้านปางแดงในเพียง 2 จุด และในปัจจุบันเป็นแหล่งเรียนรู้การปรับระบบการปลูกพืชที่ยั่งยืนมีเกษตรกรผู้นำ 15 ราย ทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ให้เกษตรกรรายอื่น ๆ นำไปปรับใช้และร่วมขับเคลื่อนงานพัฒนากับ สวพส.

จากวิถีที่แยกกันอยู่สู่กลุ่มนิติบุคคล

การนำต้นแบบดังกล่าวไปขยายผลสู่พื้นที่ดำเนินงานในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และต่อยอดงานส่งเสริมและพัฒนาสู่หมู่บ้านเครือข่าย 4 ชุมชนในการแก้ไขปัญหาการปลูกข้าวโพดในพื้นที่สูงอื่น ๆ ซึ่งมีพื้นที่ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่จริม จังหวัดน่านสามารถลดการเผาและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมีการจัดตั้งสถาบันเกษตรกรทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรเป็นการยกระดับกลุ่มเกษตรกรจากกลุ่มพึ่งพาตนเองสู่การเป็นกลุ่มนิติบุคคล ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้านปางแดงใน และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน ที่มีการบริหารจัดการอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

วิถีใหม่เกษตรกรคือปรับการปลูกข้าวโพดเหลื่อมด้วยพืชตระกูลถั่วและนำเทคโนโลยีองค์ความรู้จากโครงการหลวงไปใช้เมื่อเห็นผลก็นำไปขยายเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาการปลูกข้าวโพดในพื้นที่สูงอื่น ๆ ที่มีบริบทและปัญหาล้ายกับชุมชนบ้านปางแดงในที่มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และบุกรุกพื้นที่ป่าโดยมีเกษตรกร 582 รายที่ได้รับการถ่ายทอดนวัตกรรมจากงานวิจัยปรับวิธีการปลูกข้าวโพดเหลื่อมด้วยพืชตระกูลถั่วและมีรายได้จากการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีรายได้เพิ่มขึ้นดังนี้ ที่โครงการหลวงปางแดงในมีรายได้รวม 80.16 ล้านบาท บ้านแม่สาयนาเลาโฮ่งบอด อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ มีรายได้ 34.93 ล้านบาท บ้านแม่มะล่อ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ มีรายได้ 8.89 ล้านบาท และที่บ้านแม่จริม อ.แม่จริม จ.น่าน มีรายได้ 23.25 ล้านบาท

ผลจากการจัดตั้งสถาบันเกษตรกรในภาคการเกษตรทำให้สามารถซื้อปัจจัยการผลิตทางการเกษตรได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด และต่อรองขายผลผลิตจากพ่อค้าคนกลางได้ราคาที่เพิ่มขึ้น และผลดีจากการจัดตั้งสถาบันเกษตรกรนอกภาคการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ยกระดับกลุ่มเกษตรกรจากกลุ่มพึ่งพาตนเองสู่การเป็นกลุ่มนิติบุคคล 2 กลุ่มคือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้านปางแดงใน และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมย้อมสีธรรมชาติบ้านปางแดงใน มีสมาชิก 168 คน มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน 1.13 ล้านบาท สร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนในการดำเนินงาน

ชุมชนร่วมกันปกป้องผืนป่า

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนยังประโยชน์ต่อการป้องกันการบุกรุกป่าเพิ่ม และทำการเกษตรในขอบเขตที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากแผนที่ดินรายแปลง ทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ร่วมกับกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ทำผายชะลอน้ำและจัดทำแนวกันไฟรอบแนวเขตป่าและชุมชน ร่วมมือกับสถาบันพัฒนาที่ดินจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทำแนวคันคูรับน้ำรอบขอบเขา (Contour) ปลูกหญ้าแฝกป้องกันดินพัง เกษตรได้กล้าไม้ผลยืนต้น ลดการเผาเกิดหมอกควันได้อย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนผลลัพธ์จากการขยายผล ได้แก่

1. **มีพื้นที่ขยายผล 4 ชุมชน** ที่โครงการหลวงปางแดงใน ปลูกข้าวโพดลดลงเหลือ 1,126.6 ไร่หรือ 20.68% มีพื้นที่สีเขียวจากการปลูกไม้ผลเพิ่มขึ้น 63.08% เกิดจุดความร้อน (Hot Spot) จากรายงานของกรมป่าไม้ ปี 2564 จำนวน 34 จุด คิดเป็น 4.44%
2. **บ้านแม่สายนาเลา** ลดการปลูกข้าวโพดได้ 100% มีพื้นที่สีเขียวจากการปลูกไม้ผลเพิ่มขึ้น 66.89% ค้นพื้นที่ป่าให้กับอุทยานแห่งชาติศรีลานนา 23.23% และเกิดจุด hot spot จำนวน 4 จุด คิดเป็น 1.10%
3. **โครงการหลวงแม่ละอ** มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดลดลง 34.29% มีพื้นที่สีเขียวจากการปลูกไม้ผลเพิ่มขึ้น 21.13% และเกิดจุด hot spot จำนวน 85 จุด คิดเป็น 6.86%
4. **โครงการหลวงแม่อริม** มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดลดลง 37% มีพื้นที่สีเขียวจากการปลูกไม้ยืนต้น (สัก, ยางพารา) เพิ่มขึ้น 25.49% เกิดจุด hot spot 1 จุด คิดเป็น 2.08% และยังมีผลลัพธ์จากการต่อยอดด้วยกล้าวคือ ความสามารถของกลุ่มผู้นำเยาวชนที่มีส่วนร่วมบริหารจัดการกลุ่มสถาบันเกษตรกร ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการทำการตลาดบนสื่อสังคมออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ ส่งผลให้มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านตลาดออนไลน์ เพิ่มขึ้นถึง 60.82%

นอกจากนี้สามารถลดความยากจนของชุมชนในพื้นที่ขยายผลทั้งหมดรวม 59 ครัวเรือน และพื้นที่ต่อยอดรวม 289 ครัวเรือน สร้างรายได้เฉลี่ย 34,651.90 บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งสูงกว่าเส้นความยากจนและรักษาคุณค่าของภูมิปัญญาชนเผ่า สร้างความเสมอภาคของกลุ่มชาติพันธุ์และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมสอดคล้องและสนับสนุนเป้าหมาย SDGs ข้อ 5 และข้อ 10 เป็นศูนย์การเรียนรู้ให้แก่ชุมชนอื่นๆ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ ชุมชนเข้มแข็งมีสมาชิกเพิ่มขึ้น สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาได้ด้วยชุมชนเองลดภาระของภาครัฐ และประชาชนทั่วไป เพราะสัดส่วนของประชาชนได้เส้นความยากจนลดลง ทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่บุกรุกเผาป่า ช่วยรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ของประเทศให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์

ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย

- 1) การมีกลไกเชิงนโยบายของ สวพส. ที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม
- 2) ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและใช้หลักกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยมีแผนการพัฒนาจากการมีประชาคมของชุมชนที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด มีการสร้างเกษตรกรผู้นำเป็นแบบอย่างและนำการขับเคลื่อนการพัฒนาแก่เกษตรกรด้วยกันเองทั้งภายในชุมชนต้นแบบ และชุมชนที่มีการต่อยอดขยายผล
- 3) การยอมรับและเคารพกฎกติกาชุมชน ทำให้เกิดความเข้มแข็งสามัคคี มีภูมิคุ้มกันรองรับการเปลี่ยนแปลง
- 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและประสานทรัพยากรจากทุกภาคส่วน ทำให้เกิดการดึงศักยภาพของบุคลากรและสมรรถนะหลักของแต่ละหน่วยงาน มาขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) การมีวัฒนธรรมองค์การที่เน้นให้บุคลากรเป็นผู้คิดค้นนวัตกรรมจากกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

อนึ่ง ชุมชนบ้านปางแดงใน หมู่ 9 ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 62 ครัวเรือน 307 ราย ไม่มีผู้นำที่เป็นทางการ เนื่องจากเป็นหย่อมบ้านบริวารของหมู่บ้านหลัก (บ้านทุ่งหลุก) อยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองเชียงใหม่ 76 กิโลเมตร มีระดับความสูงตั้งแต่ 500-900 เมตร จากน้ำทะเลปานกลาง ชนเผ่าดาราอั้ง หรือ ปะหล่อง จากอดีตที่ลี้ภัยสงครามมาจากประเทศพม่า มาอาศัยอยู่บริเวณดอยอ่างขางและได้ย้ายถิ่นเข้ามาประกอบอาชีพ ซัอกที่ดินด้วยเงิน 2,000 บาท เพื่อจัดตั้งชุมชนอยู่ในพื้นที่บริเวณบ้านปางแดงใน ตั้งแต่ปี 2527 ทำให้ยากต่อการเข้ารับบริการของรัฐ ขนาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ จึงบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกข้าวโพดถึง 907.79 ไร่ มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช และเผาต้นข้าวโพดเพื่อเตรียมพื้นที่ปลูกต่อไป ขณะที่คุณภาพชีวิตดีเยี่ยมมีหนี้สินสะสมจากการสินเชื่อเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีจากนายทุนเพื่อมาทำการเกษตร ทั้งชุมชนมีหนี้สินนอกระบบรวมสูงถึง 3,142,200 บาท

ความสำเร็จคือความสุขของแผ่นดินไทย

มีต้นแบบบนวัดกรรมงานวิจัยวิธีการปลูกข้าวโพดเหลืองด้วยพืชตระกูลถั่ว จัดทำแผนที่ดิน
รายละเอียดร่วมกับการปรับระบบเกษตรที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร สร้างผลตอบแทนที่มั่นคงและ
ยั่งยืน นับแต่ปี 2549-2564 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้จากการปรับระบบการปลูกพืช
รวม 85.87 ล้านบาท ในปี 2555 ปลูกนี้สินนอกกระบอได้ทุกครั้งเรือน ปลอดภัยเผาเต็มร้อย
สร้างเกษตรกรผู้นำ 15 ราย ให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง เช่น ไฟฟ้า ระบบท่อน้ำ น้ำบาดาล ซึ่งความสำเร็จทั้งหมดเริ่มจากการเข้าดำเนินงาน
ในพื้นที่ต้นแบบระยะแรกโดยเจ้าหน้าที่ของ สวพส. ต้องทำงานหลายด้านในเวลาเดียวกันเพื่อสร้าง
ความศรัทธาและความไว้วางใจให้กับผู้นำและคนในชุมชนก่อนถึงจะมีวันนี้.

กรมป่าไม้

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเลื่องลือขยายผล

**โครงการ Our Khung
BangKachao : พัฒนา
พื้นที่คู้งบางกะเจ้าสู่ความยั่งยืน**

คู้งบางกะเจ้าต้นแบบพัฒนาชุมชนสีเขียวในเมือง

“คู้งบางกะเจ้า” เป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ใกล้กรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งผลิตออกซิเจนที่สำคัญของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2549 Time Magazine ได้ประกาศให้เป็น The best urban oasis of Thailand นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าว นับว่าเป็นพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการเป็นพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรมดั้งเดิม อีกทั้งยังเป็นชุมชนเก่าแก่ที่ทรงคุณค่าซึ่งเต็มไปด้วยอัตลักษณ์ ทั้งวิถีชุมชน ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

ต่อมาในปี 2562 กรมป่าไม้และกลุ่มภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีแนวคิดร่วมกันในการต่อยอดและยกระดับการพัฒนาพื้นที่บางกะเจ้าให้ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดจนยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีความพร้อมในการบริหารจัดการตนเองอย่างยั่งยืน จึงได้มีการนำโมเดล Social Collaboration with Collective Impact มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อเชื่อมโยงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์การดำเนินงานที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงร่วมกัน ภายใต้โครงการ “Our Khung BangKachao” : พัฒนาพื้นที่คู้งบางกะเจ้าสู่ความยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลัก 2 ด้าน คือ พัฒนาพื้นที่สีเขียวและชุมชนคู้งบางกะเจ้า ให้เติบโต แข็งแรง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Growth) ใน 3 ด้านหลักคือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และ สังคมวัฒนธรรม และ ยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่คู้งบางกะเจ้าให้ดีขึ้น พร้อมเป็นต้นแบบในการพัฒนาชุมชนสีเขียวในเมืองของชุมชนอย่างแท้จริงร่วมกัน

แต่ใน ปี 2554 พื้นที่สีเขียวคู้งบางกะเจ้าประสบปัญหาค่อนข้างมากจากการขยายตัวของชุมชนเมือง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ส่งผลให้พื้นที่สีเขียวมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง กรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้น้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” แห่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักการดำเนินงาน เพื่อช่วยอนุรักษ์และพัฒนาให้คู้งบางกะเจ้ากลับมาเป็นพื้นที่สีเขียวอันอุดมสมบูรณ์ พร้อมทั้งพัฒนาวีถีชีวิตความเป็นอยู่และการเติบโตทางเศรษฐกิจของคนในท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งจากชุมชนในพื้นที่และกลุ่มเครือข่ายทั้งภาครัฐ และเอกชน

จัดโครงสร้างกระบวนการทำงานที่เข้มแข็ง

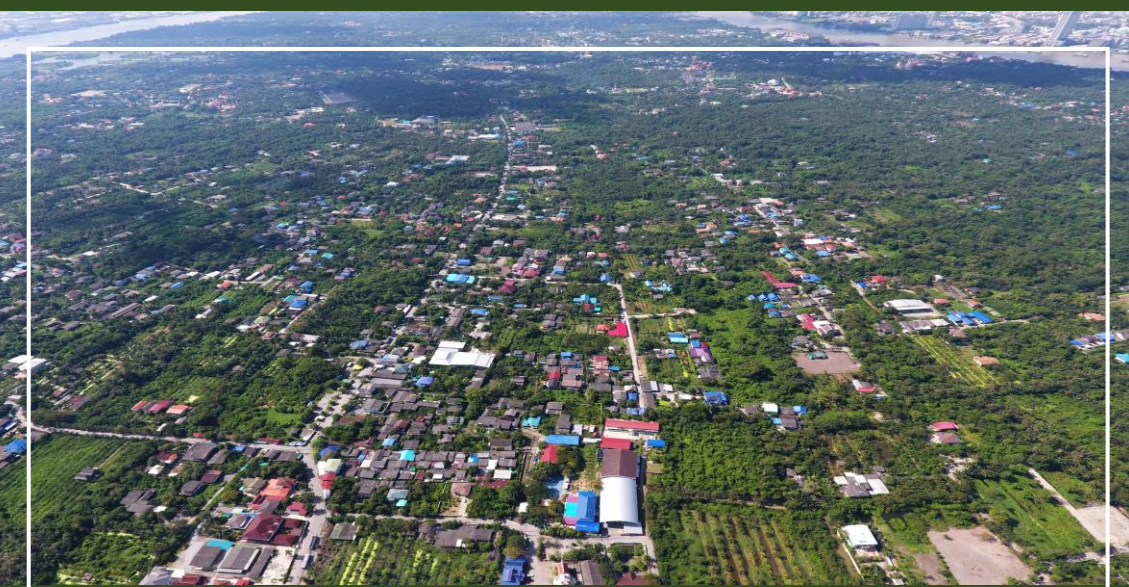
จากผลการดำเนินงานในระยะแรก กรมป่าไม้ และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ได้มีมติร่วมกันในการที่จะยกระดับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวकुงบางกะเจ้านอกเหนือจากพื้นที่ของรัฐ โดยจะขยายผลการพัฒนาไปยังพื้นที่ที่กรรมสิทธิ์ของชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวและสิ่งแวดล้อมในकुมบางกะเจ้า ตลอดจนยกระดับการมีส่วนร่วม โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีความพร้อมในการบริหารจัดการตนเองอย่างยั่งยืน ภายใต้โมเดล Social Collaboration with Collective Impact ที่เชื่อมโยงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง บนการทำงานที่มีเป้าหมายร่วม เพื่อสร้างผลลัพธ์ร่วมกันโดยยกระดับการดำเนินงานภายใต้โครงการ “Our Khung BangKachao” ซึ่งภาคีเครือข่ายและชุมชนมีอำนาจตัดสินใจดำเนินงานด้วยตนเองใน “ระดับ Empowerment” โดยมีขอบเขตกาดำเนินงาน ดังนี้ กำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ร่วมกันระหว่างชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน และจัดตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน มีการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการและคณะทำงาน ประกอบด้วย ชุมชน ในท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนจำนวน 107 องค์กร ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 คณะกรรมการกำกับการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่कुงบางกะเจ้าสู่ความยั่งยืน

ระดับที่ 2 สำนักบริหารและกำกับการดำเนินงานโครงการ

ระดับที่ 3 คณะทำงานและผู้แทนชุมชนแต่ละตำบล ทำหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่างๆ โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย คณะทำงานพัฒนาพื้นที่สีเขียว คณะทำงานการจัดการน้ำ คณะทำงานการจัดการขยะ คณะทำงานส่งเสริมอาชีพ คณะทำงานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ คณะทำงานพัฒนาเยาวชน การศึกษาและวัฒนธรรม

ระดับที่ 4 คณะกรรมการระดับชุมชน สภาชุมชนโครงการ Our Khung BangKachao แต่ละตำบลจะมีผู้แทนเข้าร่วมการดำเนินงานในระดับที่ 3 ทุกๆ ด้าน โดยผู้แทนแต่ละด้าน จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชุมชน / สภาชุมชนโครงการฯ เพื่อทำหน้าที่ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์และขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับชุมชน ตลอดจนสามารถนำความคิดเห็นและสร้างการมีส่วนร่วมในระดับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การวางแผนปฏิบัติงานและกิจกรรมโครงการ : คณะทำงานและผู้แทนชุมชนแต่ละด้าน จัดประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดแต่ละด้านให้ชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายหลักของโครงการฯ จากนั้นจะร่วมกันกำหนดแผนงาน โครงการและงบประมาณที่ชุมชนต้องการ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้

หลังจากการทำงานต้องติดตามประเมินผล โดยคณะกรรมการและคณะทำงานแต่ละระดับจะมีการจัดประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และความต้องการของสภาชุมชน เพื่อกำหนดและเสนอเป็นแผนการดำเนินงานในระยะถัดไป

มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างความยั่งยืน มีการคัดเลือกและจัดทำแผนพัฒนาจุดเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของแต่ละตำบล จำนวน 6 จุดเรียนรู้ โดยแบ่งเป้าหมายจุดเรียนรู้ออกเป็น 4 มิติ คือ มิติด้านทรัพยากรพื้นที่สีเขียว มิติด้านเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ มิติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และมิติด้านการพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม

อีกทั้งมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียว แสดงผลข้อมูลการดำเนินงานในรูปแบบ Dashboard ผ่านทาง WebBase และ Mobile Application การใช้ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมและการใช้โดรน เพื่อสำรวจและแปลผลพื้นที่สีเขียวในทุ่งบางกะเจ้า เพื่อนำข้อมูลไปจัดแบ่งประเภทใช้ประโยชน์ที่ดินออกแบบการรักษาพื้นที่สีเขียวในอนาคต การนำแนวคิด Upcycling มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าของขยะ เช่น การนำขยะมาทำเป็นจิวelry ผ้าห่ม เสื้อโพลี และรองเท้า เป็นต้น

แสงแห่งความสำเร็จเปล่งประกายสุกใส

ความสำเร็จในการดำเนินงาน แบ่งเป็น**มิติด้านสิ่งแวดล้อม** สามารถเพิ่มและรักษาพื้นที่สีเขียวกรุงเทพมหานครจากการแปรสภาพย่านเก่าเป็นปี 2564 พบว่า มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นจำนวน 5,909 ไร่ ก่อให้เกิดการอนุรักษ์และดูแลรักษาพืชและสัตว์ประจำท้องถิ่นที่สำคัญ จำนวน 637 ชนิด นอกจากนี้ ยังช่วยเป็นปอดกลางเมืองให้กับคนกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ โดยพื้นที่ดังกล่าว ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้เฉลี่ยปีละประมาณ 53,401.13 ตัน คาร์บอนไดออกไซด์ และผลิตออกซิเจนได้ถึง 40,913.39 ตันออกซิเจน โดยเฉพาะคนกรุงเทพมหานคร พื้นที่กรุงเทพมหานครถือเป็นแนวกรองอากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่โดยรอบ โดยลมมรสุมจากอ่าวไทยจะพัดเอาอากาศบริสุทธิ์ที่ผลิตจากพื้นที่แห่งนี้ เข้าพอกอากาศเสียในกรุงเทพฯ เป็นเวลากว่าปีละ 9 เดือน ดังนั้นหากนำผลสำเร็จของกรุงเทพมหานครไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆ จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศตามแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มิติด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นในเรื่องของ Green Product ยกกระดับและเพิ่มมูลค่าของสินค้าท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายพัฒนาเป็นตลาดสีเขียว (Green Market Place) ภายใต้แบรนด์กรุงเทพมหานคร ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบ Green Tourism ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และสามารถบริหารจัดการพื้นที่ของตนเองได้อย่างยั่งยืน

มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของชุมชน มีการจัดโครงการและอบรมเพื่อพัฒนาชุมชน และเยาวชนรุ่นใหม่ สร้างจุดเรียนรู้ต้นแบบกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม การฝึกอาชีพ และการเผยแพร่อัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ได้ถูกนำมาถ่ายทอดกำหนดเป็นเป้าหมาย ทัศนคติ วัฒนธรรม ค่านิยม จากรุ่นสู่รุ่น สามารถรักษาอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ที่มีความรักภาคภูมิใจท้องถิ่น

ดวงใจคนไทยทั้งชาติคือแรงผลักดัน

ด้วยความรักและศรัทธาในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงให้ความสำคัญและมีพระราชดำริให้สงวนพื้นที่คู้้งบางกะเจ้าเป็นพื้นที่สีเขียวและปอดของ กรุงเทพฯ รวมทั้งมีพระราชประสงค์ให้ช่วยกันอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวดั้งเดิมไว้ โดยส่งเสริมให้ปลูกพืชเกษตรและไม้ป่าแบบผสมผสาน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รวมทั้งความร่วมมือ ร่วมใจของชุมชนในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ และ ภาคเอกชน การได้ภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและความหลากหลาย ทั้งในด้านองค์ความรู้ และ กรรพยากกร เช่น ปรารญชวบ้านซึ่งเป็นบุคคลในชุมชนที่ได้รับความเชื่อสือครรราชจากคนในพื้นที่ มูลนิธิชัยพัฒนา บริษัท ปตท.สำรวจและผลิต มหาวทิยาลัยเกษตรศาสตร์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น และการมีวิสัยทัศน์เป้าหมาย ร่วมกันที่ชัดเจน ตลอดจนการมอบอำนาจให้ชุมชนในระดับ empowerment ชุมชนสามารถคิด กำหนดแผนงานโครงการ ได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

กรมสวัสดิการ
และคุ้มครองแรงงาน

รางวัลการบริหารราชการ
แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเลื่องลือขยายผล

นิคมอุตสาหกรรม

**GOOD LABOUR
PRACTICES : GLP**

โดยผ่านกลไกการบริหาร
แบบมีส่วนร่วม

โควิด-19 กระทบเศรษฐกิจ เหตุนายจ้าง ลูกจ้างขัดแย้ง

นิคมอุตสาหกรรมรังสิต พรอสเพอร์ เอสเตท อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งให้เช่าพื้นที่เพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรม 80 แห่ง และประกอบกิจการอื่นอีก 5 แห่ง และที่นิคมอุตสาหกรรม ภูเก็ต แลนด์ พร็อพเพอร์ตี้ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งให้เช่าพื้นที่ในลักษณะเดียวกันจำนวน 30 แห่ง พบว่ามีสถานประกอบการ 10 แห่งเกิดปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างและลูกจ้างโดยร้องเรียนว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน อันเนื่องมาจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระหว่างปี 2563- 2564

รวมถึงความร่วมมือ ร่วมใจของชุมชนในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ และ ภาคเอกชน การได้ภาคีลักษณะของปัญหาคือ บุคคลในครอบครัวลูกจ้างเกิดติดเชื้อโควิด ลูกจ้างกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง นายจ้างให้หยุดงานโดยให้ใช้สิทธิลาพักผ่อนหรือลาิจิ แต่ลูกจ้างไม่ต้องการใช้สิทธิหยุดงานเนื่องจากกระทบต่อรายได้ของลูกจ้าง และในกรณีที่ลูกจ้างติดเชื้อโควิดต้องลาป่วยเพื่อพักรักษาตัวก็ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเนื่องจากนายจ้างไม่จ่ายค่าจ้างในวันลาป่วยโดยอ้างว่าลูกจ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างที่ไม่ให้เดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้ลูกจ้างติดเชื้อโควิดจากภายนอกสถานที่ทำงาน

ในขณะเดียวกันจากสถานการณ์เกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านนายจ้างเจ้าของสถานประกอบการก็ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้ยอดขายลดลง จนขาดสภาพคล่องต้องเลิกจ้างงานลดสวัสดิการที่เคยให้กับลูกจ้าง และผู้ประกอบการบางแห่งต้องหยุดกิจการลงเป็นการชั่วคราวจึงเป็นเหตุทำให้ลูกจ้างไม่พึงพอใจนำไปสู่ความขัดแย้งและข้อเรียกร้องระหว่างนายจ้างและลูกจ้างหรือองค์กรลูกจ้าง

GLP สำคัญดี สารรอยร้าว

เพื่อสร้างความตระหนักและภาพลักษณ์ที่ดีของสถานประกอบการ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดปทุมธานีได้นำบางกะดีโมเดลที่ได้ร่วมกับสวนอุตสาหกรรมบางกะดีจัดทำโครงการนิคมอุตสาหกรรมต้นแบบขยายผลที่รังสิต พรอสเพอร์ เอสเตท และที่ กู๊ด แลนด์ พร็อพเพอร์ตี้ โดยนำ **แนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (GOOD LABOUR PRACTICES : GLP)** มาใช้ในการบริหารจัดการซึ่งประกอบด้วยหลักการ **"4 ไม่ 6 มี"** คือ ไม่มีการใช้แรงงานเด็ก ไม่มีการใช้แรงงานบังคับ ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีการก้ำกัญ มีระบบการจัดการและบริหารแรงงาน มีเสรีภาพในการสมาคม สร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง จัดให้มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย มีระบบการจัดการสุขอนามัยและของเสีย และมีสวัสดิการที่เหมาะสม ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการความร่วมมือ 5 ขั้นตอน คือ สร้างความเข้าใจ และประสานความร่วมมือ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่สถานประกอบการ ร่วมพัฒนาสร้างเป้าหมาย พัฒนาเพื่อยกระดับสู่การเป็นต้นแบบ และ การดำรงรักษาและนำไปขยายผลอย่างต่อเนื่อง

นายจ้างลูกจ้างขึ้นมามีภาพลักษณ์ที่ดี

จากการที่สถานประกอบการในพื้นที่รังสิต พรอสเพอร์ เอสเตท จำนวน 60 แห่ง มีลูกจ้างประมาณ 3,000 คน และในพื้นที่ กู๊ด แลนด์ พร็อพเพอร์ตี้ จำนวน 30 แห่ง ลูกจ้าง ประมาณ 1,500 คนได้นำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี GLP ไปใช้ ส่งผลให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมาย และลูกจ้างได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างลูกจ้างและนายจ้างของสถานประกอบการในโครงการทั้งสองแห่งลดลง นอกจากนี้ ยังช่วยลดปัญหาและอุปสรรคทางการค้าในประเด็นการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับด้วย สร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีต่อสถานประกอบการในการบริหารจัดการแรงงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ภาคีเครือข่ายหนุนนำประสานการรับรู้สร้างความใจ

ความสำเร็จในการขยายผลจากโครงการนิคมอุตสาหกรรมต้นแบบ GOOD LABOUR PRACTICES : GLP โดยผ่านกลไกการบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือบางกะดีโมเดล เกิดจากการมีส่วนร่วมระหว่างสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดปทุมธานี กับบริษัท รังสิต พรอสเพอร์ เอสเตท จำกัด และบริษัท กู๊ด แลนด์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด โดยมีผู้บริหารของทั้งสองโครงการเป็นผู้ประสานงาน และนำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (GOOD LABOUR PRACTICES : GLP) ไปปฏิบัติ และมีการเครือข่ายเช่น ชมรมบริหารงานบุคคลนวนคร ชมรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานนวนครให้การสนับสนุนด้วยการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านแรงงานให้กับสมาชิก ผ่านสังคมออนไลน์ แต่ผู้ที่เป็นสมาชิกต้องชำระค่าสมาชิกให้กับชมรมปีละ 1 ครั้ง ซึ่งก่อตั้งมานาน 20 ปี ซึ่งจัดให้มีการประชุมระหว่างสมาชิก เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เดือนละ 1 ครั้ง

อนึ่ง เมื่อสถานประกอบการได้ปฏิบัติตามเกณฑ์ของ GLP ทางกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจะอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์แนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีติดในสถานประกอบการ และจะตรวจติดตามกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง ด้านคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานของสถานประกอบการที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมบริหารงานบุคคลนวนคร จะนำความรู้ด้านกฎหมายแรงงานและด้านอื่น ๆ ที่ได้รับจากการอบรม ประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกชมรมเดือนละ 1 ครั้ง และนำโครงการ หรือกิจกรรมที่ชมรมบริหารงานบุคคลนวนครจัดขึ้นไปนำเสนอนายจ้างเพื่อพิจารณาและดำเนินการตามหลักการใช้แรงงานที่ดี นอกจากนี้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ส่งเสริมให้สถานประกอบการพื้นที่ รังสิต พรอสเพอร์ เอสเตท และพื้นที่ กู๊ด แลนด์ พร็อพเพอร์ตี้ สัมผัสเข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาว จึงทำให้ไม่มีปัญหาในการอยู่ร่วมกันระหว่างสถานประกอบการกับชุมชนที่อยู่โดยรอบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในหลักการ 4 ไม่ 6 มี ด้วย

กรมสอบสวนคดีพิเศษ
กระทรวงยุติธรรม

รางวัลการบริหารราชการ แบบมีส่วนร่วม “ระดับดีเด่น”

ประเภทเลื่องลือขยายผล

การมีส่วนร่วมของเครือข่าย
ภาคประชาชนในการป้องกัน
การเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษ
ขยายผล DSI Station

DSI เสริมอำนาจให้ประชาชน ผดุงยุติธรรมชุมชน

การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ตามหลักธรรมาภิบาลว่าด้วยหลักการมีส่วนร่วมตั้งแต่ **“ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล”** แต่จะมีข้อจำกัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกิจด้านการสืบสวนสอบสวน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ผู้ปฏิบัติต้องเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและมีหน้าที่ตามกฎหมายมิเช่นนั้นอาจเกิดความเสียหายต่อการดำเนินคดีได้

อย่างไรก็ตาม กรมสอบสวนคดีพิเศษตระหนักดีว่าการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการกิจการป้องกัน ฝึกระวัง แจ้งเบาะแส และเตือนภัยการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษในระดับพื้นที่นั้น เครือข่ายภาคประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เป็นลักษณะคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ อีกทั้งยังเป็นการเสริมอำนาจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เกิดขึ้นในชุมชน และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความยุติธรรมได้อีกทางหนึ่ง

ที่ผ่านมากรมสอบสวนคดีพิเศษให้เครือข่ายภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นเครือข่ายภาคประชาชนกรมสอบสวนคดีพิเศษ (เครือข่าย DSI) ภายใต้แบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (IAP2) ที่เรียกว่า Public Participation Spectrum ตั้งแต่ To Inform To Consult To Involve To Collaborate To Empower เป็นกรอบป้องกันการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษในระดับพื้นที่

ต่อมามีการยกระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนจาก **“เครือข่ายบุคคล เป็นระดับบุคคล และเป็นชุมชนเข้มแข็ง”** ในรูปแบบของ **“ศูนย์รับข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่เครือข่ายอาชญากรรมคดีพิเศษ (DSI Station)”** ที่จังหวัดเลยเป็นที่แรก ในปี 2559 ต่อมามีการขยายพื้นที่ที่จังหวัดตราด สระแก้ว ประจวบคีรีขันธ์ และน่าน (ปี 2560) และเป็นต้นแบบสำคัญโครงการการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษที่ได้รับรางวัลเลิศรัฐประเภทรางวัลสัมฤทธิ์ผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) ประจำปี พ.ศ. 2561 และประธานคณะกรรมการศูนย์รับข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่เครือข่ายอาชญากรรมคดีพิเศษ (DSI Station) จังหวัดเลย ได้รับรางวัลผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือ (Engaged Citizen) ประจำปี พ.ศ. 2562

รู้จัก มักคูน อุ่งใจ ไปด้วยกัน ปันอำนาจ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้นำตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (IAP2) มาปรับขยาย และประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อการป้องกันการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษ ในระดับพื้นที่ ภายใต้แนวคิด **“รู้จัก มักคูน อุ่งใจ ไปด้วยกัน ปันอำนาจ”** และยกระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเป็น 3 ระดับ จากระดับบุคคล เป็นระดับแกนนำ และชุมชนเข้มแข็งเชิงโครงสร้างและการบริหารจัดการ โดยมีกระบวนการขยายผล ประยุกต์ การต่อยอด ดังนี้

เริ่มจาก **“รู้จัก”** เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมาย การสมัครเป็นเครือข่าย DSI ตามด้วยขั้นตอน **“มักคูน”** ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของเครือข่าย และเสนอแนะการปรับปรุงนโยบายหรือพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ขั้นตอน **“อุ่งใจ”** ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการด้านเครือข่าย ขั้นตอน **“ไปด้วยกัน”** เป็นหุ้นส่วนกับประชาชนทุกขั้นตอน มีบทบาทเป็นภาคีในการดำเนินกิจกรรม เป็นคณะกรรมการร่วมกับ DSI และขั้นตอน **“ปันอำนาจ”** เครือข่ายที่เป็นหุ้นส่วนตัดสินใจในการกิจสำคัญ โดยการรับมอบอำนาจที่สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งศูนย์ฯ บนพื้นฐาน **“สมัครใจ มีความพร้อม จันทามติร่วมกัน จุดเน้นตามปัญหาของพื้นที่ พัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง”** โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน ในการกำหนดพื้นที่ ซึ่งการจัดตั้งมี 8 ขั้นตอน คือ

1. พื้นที่เสนอตัวขอจัดตั้งศูนย์ฯ
2. ประเมินศักยภาพแกนนำเครือข่ายในพื้นที่
3. พิจารณาความเหมาะสมจากคณะทำงานฯ
4. ดำเนินการฝึกอบรมคณะกรรมการศูนย์ฯ
5. จัดตั้งศูนย์ฯ (DSI Station)
6. ดำเนินการกิจของศูนย์ฯ
7. ติดตามและรายงานผลงานของศูนย์ฯ ตั้งแต่เฝ้าระวังอาชญากรรม แจ้งเบาะแสอาชญากรรม รับข้อมูลข่าวสาร การเตือนภัยอาชญากรรมให้กับประชาชนสมาชิกเครือข่ายในพื้นที่ผ่านช่องทางที่กำหนด
8. ทบทวนรูปแบบ วิธีการ การบริหารจัดการศูนย์ฯ และรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาศักยภาพคณะทำงานของศูนย์ฯ

ทั้งนี้ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เมื่อปี 2563-2564 ได้นำเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร เช่น Facebook DSI Network ,YouTube : DSI NETWORK, INSTAGRAM : DSI THAILAND, เว็บไซต์ Page : DSI Station, QR Code พร้อมปรับกลยุทธการทำงานเป็นแบบ **“ปรับวิถีปฏิบัติ เป็นโอกาส เปลี่ยนการะ เป็นพลัง เสริมสายใยเครือข่ายดี เป็นระบบ โครงสร้าง และลดการสูญเสีย เป็นยั่งยืน”** โดยฝึกอบรมและจัดกิจกรรมให้กับคณะกรรมการศูนย์ฯ และ สมาชิกเครือข่าย DSI อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านระบบออนไลน์ และกิจกรรม “Smiling Eye & Smiling Heart” และลงพื้นที่เพื่อติดตามการดำเนินงาน เยี่ยมศูนย์ฯ แกนนำเครือข่าย และสมาชิกเครือข่ายภาคประชาชนถึงพื้นที่ชุมชน พร้อมมอบอุปกรณ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับการป้องกัน COVID-19

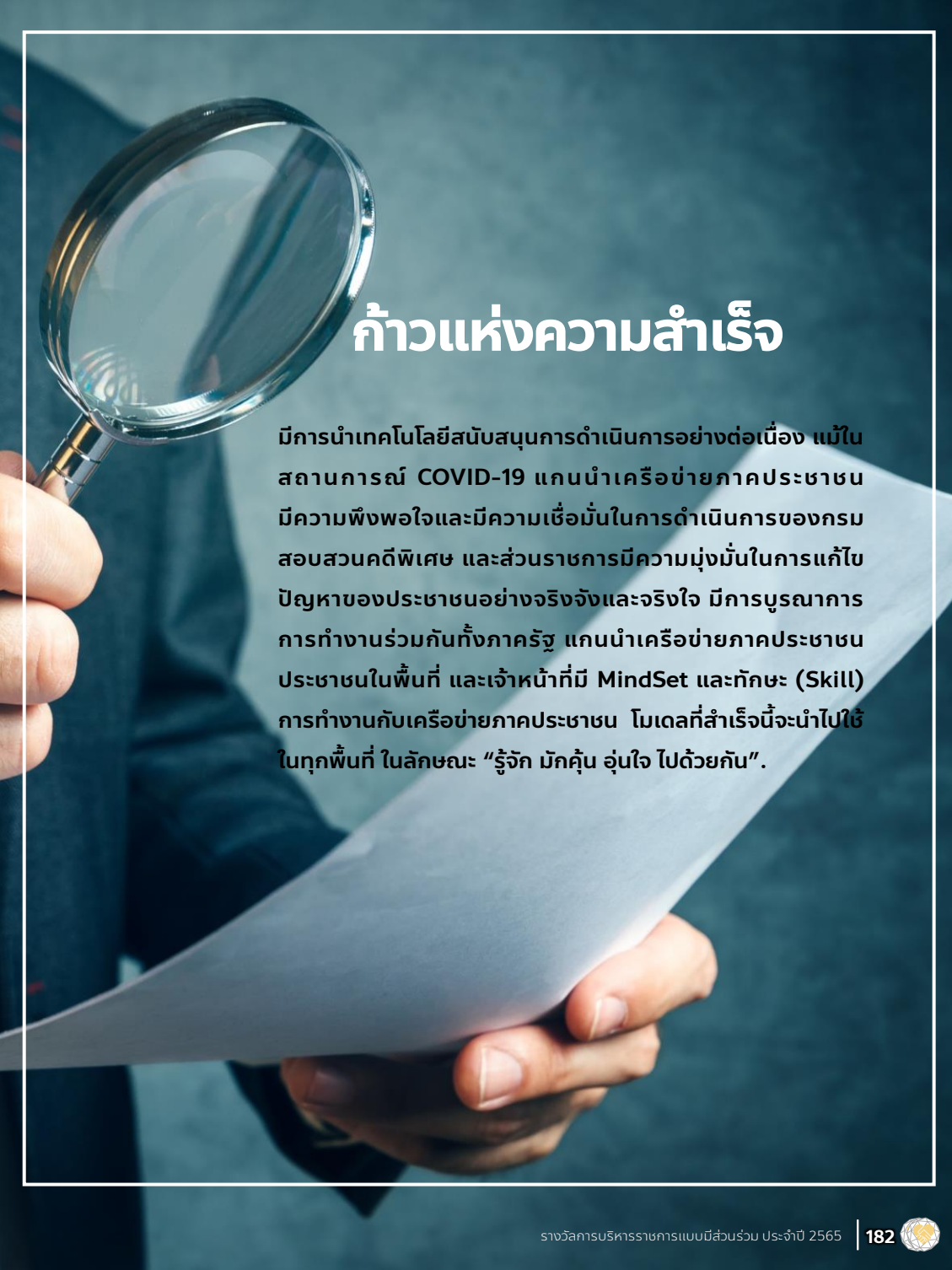

เออีรากลญาเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

การขยายผลส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อการป้องกันการเกิดอาชญากรรมคดีพิเศษ ได้ผลสัมฤทธิ์ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รับเรื่องร้องทุกข์ และแจ้งเบาะแสการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ เครือข่ายภาคประชาชน DSI ก้าวกระโดดมีการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสผ่านเครือข่ายภาคประชาชนทั้งสิ้น 267 เรื่อง ในจำนวนนี้ เป็นการร้องเรียนผ่านศูนย์ฯ ทั้ง 9 ศูนย์ จำนวน 233 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 87.26 และเฉพาะผ่านศูนย์ที่ขยายผล DSI Station เกาะช้าง ชุมพร ระนอง ราชบุรี มี 122 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.36 ในจำนวนนี้ ได้พิจารณาให้เสนอเป็นเรื่องการตรวจสอบข้อเท็จจริง จำนวน 3 เรื่อง เรื่องสืบสวน จำนวน 105 เรื่อง และคดีพิเศษ จำนวน 1 เรื่อง และมีเครือข่ายภาคประชาชนรายงานการเฝ้าระวังการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่โดยจำแนกตามประเภทของเรื่องแต่ละปี รวม 3 ปี มี 564 เรื่อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 34.05 และรองลงมาเป็นเรื่องหนี้นอกระบบ และบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 22.58 และ 8.29 ตามลำดับ

ผลสำรวจความพึงพอใจของเครือข่ายที่เข้าร่วมกิจกรรมและผู้รับบริการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพิ่มขึ้นทุกปี ระหว่างปี 2562-2564 คิดเป็นร้อยละ 90.77, 93.22 และ 93.28 ตามลำดับ ด้านความเชื่อมั่นในปัจุบันประมาณ 2562-2564 ร้อยละ 84.00, 77.80 และ 71.91 ตามลำดับ สาเหตุที่ลดลง เนื่องจากสถานการณ์ COVID-19 ทำให้การบริการภาครัฐไม่สามารถเข้าไปจัดการได้อย่างเด็ดขาดและทั่วถึงเมื่อเกิดคดีการฉ้อโกงประชาชน และปัญหาหนี้นอกระบบในพื้นที่ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก

ส่วนประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการเปิดระบบราชการให้ภาคีเครือข่ายภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม คือ ได้รับการบริการของรัฐถึงพื้นที่ ชุมชนมีความเข้มแข็งปกป้อง ดูแล เตือนภัยอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ และการที่คณะกรรมการศูนย์ฯรับเรื่องร้องเรียนของประชาชนในพื้นที่แทนเจ้าหน้าที่ DSI จำนวน 233 เรื่อง ทำให้ผู้เสียหายไม่ต้องเดินทางไปร้องทุกข์ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ ลดระยะเวลา ลดค่าใช้จ่ายของผู้เสียหาย ประชาชนผู้เดือดร้อน โดยเฉพาะผู้เสียหายที่ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีรายได้น้อยระดับรากหญ้ามีข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และการบริการของรัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน

ก้าวแห่งความสำเร็จ

มีการนำเทคโนโลยีสนับสนุนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แม้ในสถานการณ์ COVID-19 แคนนำเครือข่ายภาคประชาชนมีความพึงพอใจและมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และส่วนราชการมีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างจริงจังและจริงใจ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ แคนนำเครือข่ายภาคประชาชน ประชาชนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่มี MindSet และทักษะ (Skill) การทำงานกับเครือข่ายภาคประชาชน โมเดลที่สำเร็จนี้จะนำไปใช้ในทุกพื้นที่ ในลักษณะ “รู้จัก มักคุ้น อุ่นใจ ไปด้วยกัน”.

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ
ที่ ๓ /๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ มีคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ที่ ๕/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริม พัฒนาวิธีการบริหารราชการ การยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการ เพื่อให้ส่วนราชการมีการบริหารงานตามแนวทางของวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นั้น

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณารางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการข้างต้น ประธานอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จำนวน ๓ คน โดยมอบหมายประกอบหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. คณะทำงานปรับปรุงเกณฑ์รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๑.๑ องค์ประกอบ

๑) นายจาตุร	อภิชาติบุตร	ที่ปรึกษา
๒) นายณรชิต	สิงห์เสนี	ที่ปรึกษา
๓) นางสาวพัชรี	สิโรส	ที่ปรึกษา
๔) นางโสภารัตน์	จารุสมบัติ	ที่ปรึกษา
๕) นางสาวอรพินท์	สพโชคชัย	ประธานคณะทำงาน
๖) นางอารีย์พันธ์	เจริญสุข	รองประธานคณะทำงาน
๗) นายทศพร	จันทมงคลเลิศ	คณะทำงาน
๘) นางสาวชนพร	บวรธรรมจักร	คณะทำงาน
๙) นางสาวอนภาพร	เต็งรัตน์ประเสริฐ	คณะทำงาน
๑๐) นางสาวนภนง	ขวัญเย็น	คณะทำงาน
๑๑) นายนิรนาท	นักคนตรี	คณะทำงาน
๑๒) นายประยุทธ์	นามสุบับ	คณะทำงาน
๑๓) นางสาววิริยา	เนตรน้อย	คณะทำงาน
๑๔) นางศศิธร	สิมวาทย์	คณะทำงาน

๑๕) นายวิทยา...

๑๕) นายวิทยา	ติยะวงศ์	คณะทำงาน
๑๖) นายสุวิทย์	อมรนพรัตน์กุล	คณะทำงาน
๑๗) นางสาวนวลจันทร์	แสงเนมิ	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๘) นางสาวสุปรียา	กลิ่นสุวรรณ	คณะทำงานและช่วยเลขานุการ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะทำงานประธานคณะทำงานอาจให้เชิญผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณาให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะคณะทำงานด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญและมาประชุมมีฐานะเป็นคณะทำงานสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

๑.๒ หน้าที่และอำนาจ

- ๑) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การสมัครรางวัลบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
- ๒) พิจารณาหลักเกณฑ์การสมัครรางวัลบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ
- ๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ มอบหมาย

๒. คณะทำงานกลั่นกรองเอกสารรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๒.๑ องค์ประกอบ

๑) นายจาดูร	อภิชาตบุตร	ที่ปรึกษา
๒) นายณรชิต	สิงห์เสนี	ที่ปรึกษา
๓) นางสาวพัชรี	สีโรรส	ที่ปรึกษา
๔) นางโสภารัตน์	จารุสมบัติ	ที่ปรึกษา
๕) นางสาวอรพินท์	สพโชคชัย	ประธานคณะทำงาน
๖) นางอารีย์พันธ์	เจริญสุข	รองประธานคณะทำงาน
๗) นางฉวีวรรณ	เกียรติโชคชัยกุล	คณะทำงาน
๘) นายชัยยุทธ	กมลศิริสกุล	คณะทำงาน
๙) นายณรงค์	บุญโญ	คณะทำงาน
๑๐) นางสาวธนาพร	เต็งรัตนประเสริฐ	คณะทำงาน
๑๑) นางสาวนงน	ขวัญยืน	คณะทำงาน
๑๒) นายวิจิตร	แสงทองล้วน	คณะทำงาน
๑๓) นางวิภาดา	ตรีตระการ	คณะทำงาน
๑๔) นางสาววิริยา	เนตรน้อย	คณะทำงาน
๑๕) นางศศิธร	สีม่วงค์	คณะทำงาน
๑๖) นายสุวิทย์	อมรนพรัตน์กุล	คณะทำงาน
๑๗) นายอนุชิต	สุนสวัสดิ์กุล	คณะทำงาน
๑๘) นางสาวนวลจันทร์	แสงเนมิ	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๙) นางสาวสุปรียา	กลิ่นสุวรรณ	คณะทำงานและช่วยเลขานุการ

เพื่อประโยชน์...

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะทำงาน
ประธานคณะทำงานอาจให้เชิญผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา
ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะคณะทำงานด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญและมาประชุม
มีฐานะเป็นคณะทำงานสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

๑) พิจารณาก่อนการลงผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เสนอขอรับ
รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๒) พิจารณาผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เห็นควรได้รับรางวัล
เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และ
ยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ

๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริม
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ มอบหมาย

๓. คณะทำงานตรวจประเมินรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๓.๑ องค์ประกอบ

๑) นายจากร	อภิชาติบุตร	ที่ปรึกษา
๒) นายนรชิต	สิงห์เสนี	ที่ปรึกษา
๓) นางสาวพัชรี	สิโรส	ที่ปรึกษา
๔) นางโสภารัตน์	จารุสมบัติ	ที่ปรึกษา
๕) นางสาวอรพินท์	สพโชคชัย	ประธานคณะทำงาน
๖) นางอารีย์พันธ์	เจริญสุข	รองประธานคณะทำงาน
๗) นางฉวีวรรณ	เกียรติโชคชัยกุล	คณะทำงาน
๘) นายชัยยุทธ	กมลศิริสกุล	คณะทำงาน
๙) นายณรงค์	บุญไธ	คณะทำงาน
๑๐) นางพิศมัย	นิธิโพบูลย์	คณะทำงาน
๑๑) นายวิชิตร์	แสงทองล้วน	คณะทำงาน
๑๒) นางวิภาดา	ตรีตระกูล	คณะทำงาน
๑๓) นางสาววิริยา	เนตรน้อย	คณะทำงาน
๑๔) นางศศิธร	สีมาวงค์	คณะทำงาน
๑๕) นายสุวิทย์	อมรพันธุ์นกุล	คณะทำงาน
๑๖) ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย		คณะทำงาน
๑๗) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย		คณะทำงาน
๑๘) ผู้แทนสมาองค์กรชุมชนตำบล		คณะทำงาน
๑๙) นางสาวนวลจันทร์	แสงมณี	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๐) นางสาวสุปรียา	กลิ่นสุวรรณ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะทำงานประธาน
คณะทำงานอาจให้เชิญผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา
ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะคณะทำงานด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญและมาประชุม
มีฐานะเป็นคณะทำงานสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

๓.๒ หน้าที่และอำนาจ

๑) ตรวจสอบประเมินรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ณ พื้นที่ปฏิบัติงาน โดยมีผู้แทนจากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนจากองค์กรภาคเอกชน เข้าร่วมตรวจสอบประเมินด้วย

๒) พิจารณาผลการตรวจสอบประเมินรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ณ พื้นที่ปฏิบัติงาน และเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐเพื่อพิจารณาเห็นชอบ

๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายทอง จันทนา)

ประธานอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ
เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ
ที่ ๖ /๒๕๖๕
เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ ได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ นั้น

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณารางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีคำสั่งให้ยกเลิกความในข้อ ๑ และข้อ ๒ ของคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ ที่ ๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“๑. คณะทำงานปรับปรุงเกณฑ์รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๑.๑ องค์ประกอบ

๑) นายจาดูร	อภิชาตบุตร	ที่ปรึกษา
๒) นายนรชิต	สิงห์เสนี	ที่ปรึกษา
๓) นางสาวพัชรี	สีโรส	ที่ปรึกษา
๔) นางโสภารัตน์	จารุสมบัติ	ที่ปรึกษา
๕) นางสาวอรพินท์	สพโชคชัย	ประธานคณะทำงาน
๖) นางอารีย์พันธ์	เจริญสุข	รองประธานคณะทำงาน
๗) นายศพร	จันทมงคลเลิศ	คณะทำงาน
๘) นางสาวอนพร	บวรธรรมจักร	คณะทำงาน
๙) นางสาวอนาพร	เต็กรัตนประเสริฐ	คณะทำงาน
๑๐) นายอนศักดิ์	มังกรไทย์	คณะทำงาน
๑๑) นายนิรนาท	นักดนตรี	คณะทำงาน
๑๒) นายประยุทธ์	นามสุบิน	คณะทำงาน
๑๓) นางสาววิริยา	เนตรน้อย	คณะทำงาน
๑๔) นางศศิธร	สีมาวงศ์	คณะทำงาน
๑๕) นายวิทยา	ดิยะวงศ์	คณะทำงาน
๑๕) นายสุวิทย์	อมรนพรัตน์กุล	คณะทำงาน
๑๖) นางสาวนวลจันทร์	แสงมณี	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๗) นางสาวสุปรียา	กลิ่นสุวรรณ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

เพื่อประโยชน์...

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ
ประธานคณะทำงานอาจให้เชิญผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา
ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะคณะทำงานด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญและมาประชุม
มีฐานะเป็นคณะทำงานสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

๑.๒ หน้าที่และอำนาจ

๑) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การสมัครรางวัลบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๒) พิจารณาลักษณะการสมัครรางวัลบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมเสนอ
ต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับ
คุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ

๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริม
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ มอบหมาย

๒. คณะทำงานกลั่นกรองเอกสารรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๒.๑ องค์ประกอบ

๑) นายจาดูร	อภิชาติบุตร	ที่ปรึกษา
๒) นายนครจิต	สิงห์เสนี	ที่ปรึกษา
๓) นางสาวพัชรี	สิโรรส	ที่ปรึกษา
๔) นางโสภารัตน์	จารุสมบัติ	ที่ปรึกษา
๕) นางสาวอรพินท์	สพโชคชัย	ประธานคณะทำงาน
๖) นางอารีย์พันธ์	เจริญสุข	รองประธานคณะทำงาน
๗) นางฉวีวรรณ	เกียรติโชคชัยกุล	คณะทำงาน
๘) นายชัยยุทธ	กมลศิริสกุล	คณะทำงาน
๙) นายณรงค์	บุญโญ	คณะทำงาน
๑๐) นายธนศักดิ์	มังกรโหทัย	คณะทำงาน
๑๑) นางสาวธนาพร	เตังรัตนประเสริฐ	คณะทำงาน
๑๒) นายวิจิตร	แสงทองล้วน	คณะทำงาน
๑๓) นางวิภาดา	ตรีตระการ	คณะทำงาน
๑๔) นางสาววิริยา	เนตรน้อย	คณะทำงาน
๑๕) นางศศิธร	สีมวงศ์	คณะทำงาน
๑๖) นายสุวิทย์	อมรพันธุ์กุล	คณะทำงาน
๑๗) นายอนุชิต	สุนสวัสดิกุล	คณะทำงาน
๑๘) นางสาวนลจันทร์	แสงฉณี	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๙) นางสาวสุปรียา	กลั่นสุวรรณ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ
ประธานคณะทำงานอาจให้เชิญผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา
ให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะคณะทำงานด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับเชิญและมาประชุม
มีฐานะเป็นคณะทำงานสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

๑) พิจารณากลับกรองผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เสนอขอรับรางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

๒) พิจารณาผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เห็นควรได้รับรางวัลเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ

๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ มอบหมาย”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายธงทอง จันทรางศุ)

ประธานอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ
เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
และยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพภาครัฐ

รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี 2565

จัดพิมพ์โดย :

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2356 9999 โทรสาร 0 2281 8169

เว็บไซต์ www.opdc.go.th

คณะผู้จัดทำ :

นายธนศักดิ์

มังกรโรทัย

ผู้อำนวยการกองนวัตกรรมการบริการภาครัฐ

นางศศิธร

สีมาวงศ์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาระบบราชการ

นางสาวนวลจันทร์

แสงมณี

นักพัฒนาระบบราชการชำนาญการพิเศษ

นางสาวสุปรียา

กลั่นสุวรรณ

นักพัฒนาระบบราชการชำนาญการ

นางสาวอรุณิดา

โตสกุล

เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ

นางสาวโชนรังสี

บุญพงษ์

เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ

59/1 ถนนพิษณุโลก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2356 9999